

Μάιος 2011 Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής για το 'Νέο Σχολείο'

Πεδίο: Πολιτισμός -Τέχνες

*Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
Υπουργείο Παιδείας
Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων*

Το Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής που ακολουθεί, αποτελεί μια πρόταση η οποία γίνεται με όραμα το **Νέο Σχολείο** και το σταδιακό μετασχηματισμό της Παιδείας, στη βάση μιας πραγματιστικής προσέγγισης του σχολείου, αξιοποιώντας τις υπάρχουσες θεσμοθετήσεις, τις λειτουργικές δομές και το ανθρώπινο δυναμικό του σχολείου.

Το **Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής** για το Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό και το Γυμνάσιο αποτελεί ένα ενιαίο, ανοικτό και ευέλικτο Π.Σ. το οποίο διευκολύνει τον εκπαιδευτικό να οργανώσει και να σχεδιάσει το μάθημα της Μουσικής σύμφωνα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του, ακολουθώντας την αρχή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, μέσα από καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις και αξιοποιώντας τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και της ψηφιακής εκπαίδευσης. Τα παραπάνω προϋποθέτουν την ύπαρξη του μαθήματος της Μουσικής ως ένα αυτόνομο, διακριτό γνωστικό αντικείμενο στο πλαίσιο του μαθήματος της Αισθητικής Αγωγής, όπως ισχύει σήμερα στα ωρολόγια προγράμματα του Δημοτικού και του Γυμνασίου.

Οι στόχοι του Νέου Π. Σ. Μουσικής αναφέρονται σε όλες τις εκφάνσεις της μουσικής αγωγής που μπορούν να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και αναπτύσσονται σπειροειδώς στο πλαίσιο τεσσάρων Θεματικών Οργανωτών, ξεκινώντας από το Νηπιαγωγείο και φθάνοντας μέχρι το Γυμνάσιο. Οι στόχοι αφορούν κατά κύριο λόγο την ανάπτυξη μουσικών δεξιοτήτων και γνώσεων και επιτυγχάνονται μέσα από την εφαρμογή βιωματικών και ενεργητικών μουσικών δραστηριοτήτων με συγκεκριμένη στόχευση και οργανωμένο πλαίσιο. Οι στόχοι επίσης πηγάζουν από τις επιδιώξεις του μαθήματος της μουσικής ως προς την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και του νέου, την καλλιέργεια στάσεων και αξιών και ακόμη από τη σύνδεση της μουσικής με την ευρύτερη κοινωνία, την ιστορία του ανθρώπου και το περιβάλλον του (φυσικό και ανθρωπογενές). Η ολιστική αυτή προσέγγιση του μουσικού φαινομένου, μέσα από την ενεργή συμμετοχή του μαθητή σε δημιουργικές και βιωματικές δράσεις σε όλο το φάσμα της μαθητικής ζωής του, μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας δια βίου σχέσης του με την τέχνη της μουσικής.

1. Θεωρητικό Πλαίσιο - Εισαγωγή

Η Μουσική Αγωγή ως αυτοτελές γνωστικό αντικείμενο στην υποχρεωτική εκπαίδευση, έχει αφετηρία το χαρακτήρα της μουσικής ως πανανθρώπινο φαινόμενο και φυσιογνωμικό χαρακτηριστικό της ανθρώπινης ύπαρξης, τη θέση και τις λειτουργίες που επιτελεί διαχρονικά, συγχρονικά και γεωγραφικά και τη σημασία της για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και του εφήβου. Στο πλαίσιο αυτό, η Μουσική στοχεύει πρωταρχικά στην ανάγκη να καλλιεργηθεί μια σχέση του μαθητή με την μουσική ως αισθητική εμπειρία και καλλιτεχνική δραστηριότητα η οποία θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μια δια βίου ενασχόληση του με τη μουσική. Η ανάγκη αυτή προβάλλει ιδιαίτερα επιτακτική στην Εποχή της Πληροφορίας και της ανάπτυξης των Τ.Π.Ε όπου η παρουσία της μουσικής αγγίζει κάθε πλευρά της καθημερινής ζωής του ανθρώπου.

1.1. Σκοπός του μαθήματος Μουσικής

Σκοπός του μαθήματος της Μουσικής είναι η καλλιέργεια της μουσικότητας και των μουσικών δεξιοτήτων των μαθητών μέσα από την ακρόαση, την εκτέλεση και τη δημιουργία μουσικής. Η καλλιέργεια της μουσικότητας, της έμφυτης δυνατότητας του ανθρώπου για καλλιτεχνική και δημιουργική έκφραση, αποβλέπει στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του μαθητή και παράλληλα στη δημιουργία μιας δια βίου σχέσης του με την Τέχνη της Μουσικής.

1.2. Συντελεστές διαμόρφωσης του Π.Σ.Μουσικής

Το Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής επιδιώκεται να είναι ανοικτό κι ευέλικτο ώστε να δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να σχεδιάζει και να «ενορχηστρώνει» το μάθημα του σύμφωνα με την αρχή της εξατομικευμένης και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Το Π.Σ Μουσικής έχει διαμορφωθεί σε σχέση με τέσσερις Συντελεστές βάσει των οποίων ο εκπαιδευτικός επιλέγει κάθε φορά τους στόχους και το περιεχόμενο διδασκαλίας και σχεδιάζει τις δραστηριότητες μάθησης. Οι τέσσερις συντελεστές διαμόρφωσης του Π.Σ. Μουσικής είναι:

- Η αντίληψη των στοιχείων και των εννοιών της μουσικής
- Η απόκτηση μουσικών δεξιοτήτων
- Η απόκτηση γνωστικών δεξιοτήτων
- Η συναισθηματική ανάπτυξη

Η Μουσική ως τέχνη κι επιστήμη, ασκεί σύμφωνα με τους παραπάνω συντελεστές αρμονικά κι ισορροπημένα το γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα.

1.3. Γενικοί Στόχοι

Συνοπτικά, σε όλη τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης το μάθημα της Μουσικής περιλαμβάνει Γενικούς Στόχους που αφορούν προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι μαθητές και οι μαθήτριες στο πλαίσιο του μαθήματος αναμένεται να:

- Αναπτύξουν δεξιότητες ενεργητικής μουσικής ακρόασης
- Αναπτύξουν τις φωνητικές τους δεξιότητες
- Αναπτύξουν δεξιότητες στην εκτέλεση μουσικών οργάνων
- Αναπτύξουν δεξιότητες αυτοσχεδιασμού και σύνθεσης μουσικής
- Αποκτήσουν γνώσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες ανάγνωσης και αποκωδικοποίησης διαφόρων ειδών μουσικής σημειογραφίας
- Αποκτήσουν γνώσεις ως προς τις βασικές μουσικές έννοιες (ρυθμός, μελωδία, αρμονία/υφή, μορφή, χροιά, δυναμική, ταχύτητα και άρθρωση) και τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους αυτές συνδυάζονται στα διάφορα είδη και στιλ μουσικής.
- Αποκτήσουν και να ενισχύσουν θετικές στάσεις και συμπεριφορές σε σχέση με τις μουσικές δραστηριότητες της ακρόασης, της εκτέλεσης και της σύνθεσης.
- Αποκτήσουν συνείδηση του ρόλου της μουσικής διαχρονικά και συγχρονικά στη ζωή του ανθρώπου
- Αποκτήσουν συνείδηση της θέσης και των λειτουργιών που επιτελεί η μουσική στη σύγχρονη μεταβιομηχανική και πολυπολιτισμική κοινωνία στο πλαίσιο της Εποχής της Πληροφορίας που διανύουμε σήμερα.

1.4. Οι Επιδιώξεις του μαθήματος

Οι επιδιώξεις του μαθήματος περιλαμβάνουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, γνώσεων και στάσεων σε σχέση με τη μουσική στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης του μουσικού φαινομένου και αποτελούν την ανάλυση των παραπάνω γενικών στόχων του μαθήματος. Έτσι λοιπόν, οι ικανότητες που στοχεύουμε να αναπτύξει ο/η μαθητής (-τρια) κατά τη διάρκεια των σπουδών του/της στο Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό Σχολείο και το Γυμνάσιο είναι οι εξής:

- να ακούει προσεκτικά τους ήχους και τη μουσική, να ανταποκρίνεται με ποικίλους τρόπους (π.χ. με κίνηση, με τραγούδι) και να αναγνωρίζει τα συστατικά στοιχεία και τις έννοιες της μουσικής: μελωδία, ρυθμό, δυναμική αγωγή, ρυθμική αγωγή, ηχόχρωμα, συνήχηση, δομή κ.ά. με αυξημένη αντιληπτικότητα, συντονισμό, εκφραστική ελευθερία και πρωτοβουλία, εκδηλώνοντας τα συναισθήματα και την αισθητική του συγκίνηση.
- να χρησιμοποιεί τη φωνή του ελέγχοντας την άρθρωση, την τονική και ρυθμική ακρίβεια, τα δυναμικά και εκφραστικά στοιχεία (π.χ. φράσεις και αναπνοές), επεκτείνοντας τη φωνητική του έκταση και αναπτύσσοντας την ακουστική του μνήμη και την ερμηνευτική του ικανότητα

- να εξοικειώνεται με την παραγωγή μουσικών ήχων και να αποδίδει, με αυξανόμενο έλεγχο της τεχνικής, σύνθετα ρυθμικά και μελωδικά σχήματα, συνοδείες και συνηχήσεις (ρυθμικές – μελωδικές), μουσικά έργα με τη φωνή, με μουσικά όργανα καθορισμένου και μη καθορισμένου τονικού ύψους, με βάση την ακουστική του μνήμη και τη χρήση συμβατικής ή μη συμβατικής σημειογραφίας.
- να εξερευνά, να δημιουργεί, να επιλέγει και να οργανώνει τους ήχους, συνθέτοντας και αυτοσχεδιάζοντας με δεξιότητα, φαντασία και ελευθερία χρησιμοποιώντας τη φωνή ή μουσικά όργανα (συμβατικά ή αυτοσχέδια), το σώμα (body percussion) ή άλλα αυτοσχέδια μέσα κι ακόμη απλή χρήση κατάλληλου μουσικού προγράμματος ή διαλογικού εκπαιδευτικού λογισμικού.
- να αντιλαμβάνεται διαισθητικά πώς τα μουσικά στοιχεία συνδυάζονται και οργανώνονται με συγκεκριμένους τρόπους για να διαμορφωθεί ένα αισθητικό αποτέλεσμα και να περιγράψει με απλούς όρους τη μουσική που έχει ακούσει, τραγουδήσει ή παίξει αναπτύσσοντας και χρησιμοποιώντας παράλληλα στοιχειώδεις γνώσεις μουσικής ορολογίας
- να επεκτείνει τη γνωριμία του με τη μουσική διαφόρων τόπων, παραδόσεων, εποχών και με τον πολιτισμικό ρόλο της μουσικής διαχρονικά και συγχρονικά, να αναγνωρίζει ομοιότητες διαφορές και αλληλεπιδράσεις στο πλαίσιο διαφόρων μουσικών ιδιωμάτων, να διαπιστώνει τη σχέση της μουσικής με άλλες τέχνες σε μια ολιστική προσέγγιση της τέχνης της μουσικής
- να συνεργάζεται και να αλληλεπιδρά με άλλους, να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και να προτείνει ιδέες και «λύσεις» συμμετέχοντας ενεργά και με αυτοπεποίθηση σε ατομικές, ομαδικές ή ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και παρουσιάσεις συνειδητοποιώντας σταδιακά - έστω και διαισθητικά - τον προσωπικό του ρόλο, τη συμβολή των άλλων και την ανάγκη σεβασμού και αποδοχής του άλλου και πώς τα στοιχεία αυτά εντάσσονται λειτουργικά σε ένα «όλο» στο πλαίσιο της μουσικής ενεργοποίησης και δημιουργίας.

Με βάση το Σκοπό του μαθήματος, τους τέσσερις προαναφερόμενους Συντελεστές, τις βασικές Επιδιώξεις και τους Γενικούς Στόχους της Μουσικής, το Π.Σ. Μουσικής διαμορφώνεται στο πλέγμα *τεσσάρων Οργανωτών* που περιλαμβάνουν αντίστοιχα περιεχόμενα.

1.5. Στόχοι Νέου Προγράμματος Σπουδών Μουσικής - Θεματικοί Οργανωτές

Θεωρείται πολύ σημαντικό για τη μουσική παιδεία των μαθητών και των μαθητριών μας να οργανώνεται η διδασκαλία γύρω από θεματικές ενότητες που συνδέουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτούν οι μαθητές για τα στοιχεία της μουσικής με τη μουσική ως μορφή επικοινωνίας τόσο με τον εξωτερικό κόσμο (φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον) όσο και με τον εσωτερικό κόσμο τους. Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής έχει ως στόχο τη δημιουργία πολιτών που δεν είναι μουσικά απομονωμένοι αλλά έχουν μια υγιή σχέση με τον εσωτερικό τους κόσμο και επικοινωνιακή σχέση με το άμεσο περιβάλλον τους (φυσικό, τεχνητό, κοινωνικό και πολιτισμικό), από το οποίο αντλούν έμπνευση και ερεθίσματα και για του οποίου την αιεφόρο ανάπτυξη ενδιαφέρονται. *Η αλλαγή στον τρόπο εκμετάλλευσης της φύσης και η ανάγκη προστασίας της, καθιστούν αναγκαία τη συνειδητοποίηση της ανάγκης προσανατολισμού σε ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και σε πιο βιώσιμες μορφές ανάπτυξης. Η αναφορά σε δημοτικά τραγούδια που καλλιεργούν και πηγάζουν από την αγάπη για τη φύση και αναφέρονται σε παραδοσιακές μορφές δημιουργίας ενέργειας, και ακόμη και σύγχρονα τραγούδια που περιέχουν τέτοιους προβληματισμούς, συγκινούν και εμπνέουν τους νέους.*

Οι θεματικές ενότητες οργανώνονται ως εξής:

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 1^{ος} Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2^{ος} Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3^{ος} Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 4^{ος} Η Μουσική στη ζωή εντός και εκτός σχολείου

Οι τέσσερις Οργανωτές περιλαμβάνουν συγκεκριμένα περιεχόμενα και έννοιες οι οποίες αναπτύσσονται σπειροειδώς καθ' όλη τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Οι τρόποι και τα μέσα επίτευξης των στόχων που θέτει το Π.Σ Μουσικής ακολουθούν ένα σπονδυλωτό σχήμα ανέλιξης από το απλό στο σύνθετο και από την πράξη στη θεωρία.

Οι Οργανωτές και τα περιεχόμενα τους έχουν καθαρά τυπολογικό χαρακτήρα. Δεν ταυτίζονται επομένως με διδακτικές ενότητες. Κατά τη διδακτική πράξη οι Οργανωτές και τα Περιεχόμενα τους αλλά και οι Επιμέρους Στόχοι διαπλέκονται οργανικά και βρίσκονται σε μια διαρκή αλληλεπίδραση.

1.6. Το τρίπτυχο των μουσικών δραστηριοτήτων

Το κλειδί για την προετοιμασία ενός μαθήματος Μουσικής είναι το να κατανοήσει κανείς τις ποικίλες διαδικασίες που εμπλέκονται στο τρίπτυχο των μουσικών δραστηριοτήτων της ακρόασης, της εκτέλεσης και της σύνθεσης μουσικής και τους τρόπους με τους οποίους εκείνες συντίθενται σε μια μουσική εμπειρία. Είναι συνεπώς επιθυμητό οι μαθητές να βιώνουν αυτές τις μορφές δραστηριοτήτων μουσικής δημιουργικότητας μέσα από έναν προσανατολισμό που δεν περιορίζεται στην εξοικείωση και στην κατανόηση μεμονωμένων μουσικών εννοιών και δεξιοτήτων αλλά δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να προσεγγίσουν ολιστικά το μουσικό φαινόμενο.

Οι μουσικές δραστηριότητες επιτελούνται μέσα από διαδικασίες ενεργούς μάθησης, έμμεσης διδασκαλίας και ομαδοσυνεργατικών πρακτικών όπου ο εκπαιδευτικός λειτουργεί ως εμπνευστής ο οποίος ανιχνεύει κι ενθαρρύνει την ανάπτυξη των εκφραστικών δυνατοτήτων των μαθητών και φροντίζει για την καλλιέργεια ενός κλίματος εμπιστοσύνης, αλληλεγγύης, αποδοχής, συλλογικότητας κι ευδαιμονίας στην τάξη.

Ακρόαση

Η δραστηριότητα της ακρόασης δίνει έμφαση στην στοχευμένη, ενεργητική μουσική ακρόαση προκειμένου να προκαλέσει κινητική, λεκτική, συναισθηματική και νοητική ανταπόκριση από το παιδί.

Κύριο στόχο αποτελεί η δημιουργία 'ενεργητικών ακροατών' μέσα από την ευρύτητα και την εμπάθυνση των εμπειριών ακρόασης που θα αποκτήσει το παιδί στη διάρκεια του μαθήματος της Μουσικής. Το παιδί ακούει και εξερευνά ποικιλία από ήχους, παραγόμενους από διαφορετικές ηχητικές πηγές καθώς και μουσική διαφορετικών στυλ και παραδόσεων. Από την ελληνική παραδοσιακή μουσική, την ευρωπαϊκή και εξω-ευρωπαϊκή μουσική παράδοση, μέχρι τις πιο σύγχρονες και δημοφιλείς μουσικές, οι δραστηριότητες ακρόασης έχουν στόχο να προκαλέσουν την ανταπόκριση του παιδιού με τη χρήση της φαντασίας του και την σταδιακή ανάπτυξη της μουσικής ευαισθησίας του.

Η ακρόαση βέβαια λειτουργεί και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης και της σύνθεσης/δημιουργίας μουσικής, οι οποίες περιγράφονται στη συνέχεια.

Η δραστηριότητα της Μουσικής Ακρόασης έχει διπλή λειτουργία :

1. Την ανάπτυξη των ακουστικών δεξιοτήτων και της εσωτερικής ακοής των μαθητών, όπου μαθαίνουν να αναγνωρίζουν, να αποκωδικοποιούν, να αναπαριστούν με συμβατική ή μη σημειογραφία και να αναλύουν τις διάφορες μουσικές έννοιες.
2. Την επαφή των μαθητών με ποικίλα μουσικά ακούσματα από διάφορα είδη, στυλ και πολιτισμούς και την ανταπόκρισή τους σε αυτά.

Είναι σημαντικό τα πιο πάνω να επιτευχθούν όχι μόνο μέσα από ηχογραφημένη μουσική αλλά και μέσα από εμπειρίες ζωντανών συναυλιών εντός και εκτός σχολείου. Ανεξάρτητα από τη μορφή και το στόχο που έχει κάθε φορά η δραστηριότητα της Ακρόασης στο μάθημα, είναι σημαντικό να δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να απολαύσουν τη μουσική που ακούν και να εκφράσουν τα συναισθήματα που τους προκαλεί.

Εκτέλεση

Η εκτέλεση δίνει έμφαση στην σημασία της ενεργητικής μουσικής δημιουργίας, ξεκινώντας με τη φωνή και συνεχίζοντας με τα όργανα, ως μέσο για την ανάπτυξη της μουσικότητας και της κατανόησης της μουσικής.

Κατά τη δραστηριότητα της εκτέλεσης, οι μαθητές εκτελούν συνθέσεις ατομικά ή ομαδικά με τη φωνή, το σώμα και μουσικά όργανα στην τάξη τους και σε ευρύτερα ακροατήρια (σχολείο, γονείς, κοινότητα). Μέσα από την Εκτέλεση καλλιεργούνται δεξιότητες ελέγχου του παραχθέντος ήχου καθώς και της απόδοσης/ερμηνείας της μουσικής διαφόρων ειδών και στυλ, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην απόλαυση της μουσικής.

Επίσης, η γραφή και η ανάγνωση της μουσικής, συνδέεται στενά με την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του παιδιού στο τραγούδι και στην εκτέλεση οργάνων.

Δύο είναι οι κατηγορίες των δραστηριοτήτων της εκτέλεσης οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν σε ομάδες (μικρές ή μεγαλύτερες) ή ατομικά: Τραγούδι και Παίξιμο Οργάνων.

Τραγούδι

Η φωνή, το πρώτο και το πιο εύκολα προσβάσιμο όργανο που διαθέτει ο άνθρωπος και το τραγούδι, μια από τις πρώτες δραστηριότητες που παιδιού, προκαλούν ιδιαίτερη ευχαρίστηση και ταυτόχρονα αποτελούν μέσο για την απόκτηση και την καλλιέργεια των μουσικών δεξιοτήτων.

Το τραγούδι αφορά όλους τους μαθητές και πρέπει να μπορούν να το χρησιμοποιούν ως μέσο κοινωνικοποίησης και έκφρασης των συναισθημάτων τους σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής.

Ιδιαίτερη σημασία για την επιτυχία των παιδιών στην απόκτηση φωνητικών δεξιοτήτων έχει η καταλληλότητα των τραγουδιών που επιλέγονται: να ανταποκρίνονται στο φωνητικό εύρος των παιδιών κάθε βαθμίδας, να μην έχουν δύσκολα διαστήματα και ρυθμικές αξίες, το περιεχόμενό τους να είναι κατάλληλο για την ηλικία των παιδιών και κοντά στα ενδιαφέροντά τους και τις δικές τους επιλογές. Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό του μαθήματος και οι νέες τεχνολογίες (π.χ. διαδίκτυο, караόке, караόке με ηλεκτρονικά παιχνίδια, κ.ά.) που δίνουν μια άλλη διάσταση στο παιδικό τραγούδι. Ο ρόλος, βέβαια του δασκάλου ως καλό πρότυπο προς μίμηση παραμένει αναντικατάστατος.

Παίξιμο Οργάνων

Πρωταρχικό μέλημα στη χρήση οργάνων σε ολόκληρη την υποχρεωτική εκπαίδευση είναι οι μαθητές να έχουν όσο το δυνατόν περισσότερες εμπειρίες με μουσικά όργανα. Στόχος είναι οι μαθητές να αγαπήσουν τα μουσικά όργανα, να τα σέβονται ως μέσα παραγωγής μουσικής σε αντίθεση με την παραγωγή θορύβου και να τα χρησιμοποιούν τόσο εντός όσο και εκτός σχολείου ως μέσο εκτέλεσης της μουσικής και μέσο με το οποίο μπορούν να εκφράσουν τις μουσικές ιδέες και δημιουργίες τους.

Στις πρώτες δύο βαθμίδες η ενασχόληση με τα όργανα είναι εμπειρική. Οι μαθητές μαθαίνουν να κρατούν σωστά και να χειρίζονται, με κινήσεις που επιτρέπει η σωματική τους ανάπτυξη και οι ικανότητες συντονισμού χεριού-ματιού, κρουστά όργανα τάξης και επιλεγμένα όργανα Orff. Δίνεται έμφαση στο σώμα ως μουσικό όργανο και στον πειραματισμό με ήχους που μπορούν να παραχθούν από αυτό.

Η ενασχόληση με τα όργανα, ενώ ξεκινά εμπειρικά από τις πρώτες βαθμίδες, γίνεται πιο μεθοδική με την εισαγωγή της ευρωπαϊκής σημειογραφίας από το τέλος της Β' Δημοτικού και έπειτα. Εδώ μπαίνουν οι βάσεις για το σωστό χειρισμό των οργάνων και την παραγωγική χρήση τους (χειρισμός επικρουστήρων, χειρισμός της αναπνοής, σωστό κράτημα, σεβασμός στα όργανα ως αντικείμενα, παίξιμο-παύση και αυτοσυγκράτηση, ανταπόκριση σε οδηγίες μαέστρου, παραγωγή ποιοτικού ήχου και όχι θορύβου, παραγωγή ποικίλων ήχων κλπ). Η χρήση της τεχνολογίας μπορεί να βοηθήσει αποτελεσματικά (ηλεκτρονικά όργανα, MIDI keyboards, κ.ά.). Σημαντικό είναι, σε όλες τις βαθμίδες, οι μαθητές να ηχογραφούν τις εκτελέσεις τους, να τις αξιολογούν και να δέχονται τα σχόλια άλλων με σκοπό τη βελτίωσή τους.

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να παίζουν σε ομάδες με συναίσθηση του ρόλου τους σε αυτές, αλλά και ατομικά (σόλο). Ενθαρρύνονται επίσης να παίζουν σε εκδηλώσεις εκτός σχολικού χώρου και μαζί με άλλους ερασιτέχνες μουσικούς και καλλιτέχνες.

Μουσική Δημιουργία: Σύνθεση και Αυτοσχεδιασμός

Κεντρικό στόχο της κατηγορίας αυτής δραστηριοτήτων αποτελεί η ανάπτυξη της δημιουργικότητας του παιδιού, η οποία πραγματοποιείται μέσα από τη χρήση των μουσικών γνώσεων και δεξιοτήτων που έχει αποκτήσει, σε δικές του μουσικές δημιουργικές εργασίες.

Η ακρόαση ποικιλίας μουσικών ειδών και παραδόσεων, το τραγούδι και το παίξιμο οργάνων επεκτείνονται πολύ φυσικά σε δραστηριότητες Μουσικής Δημιουργίας. Με τις δραστηριότητες του αυτοσχεδιασμού και της σύνθεσης (με φωνή, όργανα, κίνηση ή/και με χρήση τεχνολογίας) παρέχεται στους μαθητές ένα μέσο αυτοέκφρασης και επικοινωνίας με τους άλλους. Οι μαθητές επιλέγουν και επεξεργάζονται ένα μεγάλο εύρος ηχογόνων πηγών καλλιεργώντας παράλληλα την κριτική σκέψη τους μέσα από τις διάφορες επιλογές που πρέπει να κάνουν για το συνδυασμό των στοιχείων της Μουσικής, έτσι ώστε να αποδώσουν και να μεταδώσουν με τον καλύτερο τρόπο μουσικές ιδέες, εικόνες και συναισθήματα.

Ο αυτοσχεδιασμός είναι η αυθόρμητη δημιουργία μουσικής χωρίς οποιαδήποτε πρόθεση για αναθεώρηση ή βελτίωση, είναι μια δημιουργία της στιγμής η οποία αποδεσμεύει το μαθητή από τη σημειογραφία και τους περιορισμούς της. Ο αυτοσχεδιασμός μπορεί αν είναι κινητικός, φωνητικός ή με όργανα. Η σύνθεση αναφέρεται στη δημιουργία μουσικής όπου υπάρχουν δυνατότητες πειραματισμού, επιλογής, απόρριψης, διόρθωσης, βελτίωσης, μέχρι την κατάληξη στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα και τέλος καταγραφής της τελικής μορφής της σύνθεσης. Και οι δύο μορφές είναι εξίσου σημαντικές και πρέπει να ξεκινούν από την πρώτη βαθμίδα γιατί προσφέρουν ευκαιρίες ανάδειξης της δημιουργικότητας των παιδιών και καλλιέργειας της πρωτοτυπίας.

Επίσης μέσα από τις πιο πάνω δραστηριότητες Μουσικής Δημιουργίας, το παιδί αναγνωρίζει τη σημασία της μουσικής σημειογραφίας και της καταγραφής της μουσικής. Έτσι, η χρήση σημειογραφίας, αυτοσχέδιας, εικονικής, γραφικής, απλής ή τυποποιημένης, μπορεί να αξιοποιηθεί για την καταγραφή των μουσικών ιδεών των παιδιών όπως επίσης και η χρήση ηλεκτρονικών μέσων καταγραφής.

1.7. Μεθοδολογία Διδασκαλίας Μουσικής: μερικές επισημάνσεις

Στην παράγραφο αυτή αναφέρονται συνοπτικά συγκεκριμένες διδακτικές προσεγγίσεις οι οποίες έχουν ιδιαίτερη συνάφεια με τη διδασκαλία της μουσικής καθώς επίσης και με το πλαίσιο του «Νέου Σχολείου». Οι κατευθύνσεις που προσφέρονται από τις παρακάτω διδακτικές προσεγγίσεις αναμένεται ότι θα διευκολύνουν τον εκπαιδευτικό Μουσικής στην κατανόηση της φιλοσοφίας του παρόντος Προγράμματος Σπουδών και στην ερμηνεία των προτεινόμενων δραστηριοτήτων που ακολουθούν στην επόμενη παράγραφο.

Ο σκοπός είναι να ενδυναμωθεί ο εκπαιδευτικός στις επιλογές του και να έχει την ελευθερία και την ευελιξία να διαμορφώσει το πρόγραμμα και το περιεχόμενό του σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών του, τα δεδομένα του σχολείου του και τις δικές του ικανότητες και δεξιότητες.

Βιωματική προσέγγιση

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής βασίζεται στις αρχές της βιωματικής/ενεργητικής μάθησης και διδασκαλίας. Επιδιώκεται η θεωρία να γίνεται κατανοητή μέσα από βιωματικές εμπειρίες των μαθητών και κάθε νέα έννοια και δεξιότητα να κατακτάται αξιοποιώντας πάντοτε κατάλληλα και κτίζοντας πάνω στην προϋπάρχουσα γνώση και στα ενδιαφέροντα των μαθητών. Η γνώση είναι καλύτερα να αποκτιέται μέσα από την εξερεύνηση και να δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές να αναλύσουν, να πειραματιστούν και να αναζητήσουν λύσεις μέσα από τη χρήση δραστηριοτήτων παιγνιώδη τύπου.

Διαθεματική προσέγγιση

Στόχο των σύγχρονων αναζητήσεων στην εκπαίδευση αποτελεί η διασύνδεση της σχολικής γνώσης με τη βιωματική εμπειρία του παιδιού την οποία αποκτά στον ενιαίο κόσμο όπου κινείται. Οι διαθεματικές και διεπιστημονικές διδακτικές προσεγγίσεις επιχειρούν την υπέρβαση των διαχωριστικών ορίων που έχουν θέσει οι διαφορετικοί επιστημονικοί κλάδοι στη διάρκεια των ετών, ώστε να επιτευχθούν μορφές συνεργασίας και σύμπραξης μεταξύ των διδασκόμενων μαθημάτων με σκοπό την ενιαία προσέγγιση μιας θεματικής ενότητας από όλες τις δυνατές πλευρές.

Κάθε προσέγγιση διαθεματική ή διεπιστημονική οφείλει να οργανώνεται με προσοχή ώστε οι στόχοι να είναι ξεκάθαροι προκειμένου να επιτευχθούν ουσιαστικές διασυνδέσεις ανάμεσα στα συνεργαζόμενα γνωστικά αντικείμενα και να προαχθούν γνωστικοί στόχοι και ανάπτυξη δεξιοτήτων σε όλα τα εμπλεκόμενα πεδία. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να αποσαφηνίσει με επάρκεια τις έννοιες και να προσδιορίσει επακριβώς τους επιδιωκόμενους στόχους σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο ώστε να αποτραπεί η μονοσήμαντη και καλλωπιστική παρουσία της μουσικής.

Συνεργατική μάθηση

Οι σύγχρονες προσεγγίσεις διδασκαλίας και μάθησης οι οποίες χρησιμοποιούν μικρές ομάδες σε διάφορες μορφές ομαδοκεντρικών και συνεργατικών προσεγγίσεων, επιδρούν θετικά στις επιδόσεις των μαθητών, στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησής τους και βελτιώνουν τις μεταξύ

τους σχέσεις μεγιστοποιώντας τα αποτελέσματα της διδασκαλίας και της μάθησης. Βέβαια, η ύπαρξη ομάδων μέσα στην τάξη δεν καθιστά αποτελεσματική τη διαδικασία. Απαιτείται συστηματική καλλιέργεια δεξιοτήτων συνεργατικής μάθησης ώστε η συνεργασία των μαθητών να είναι γόνιμη και δημιουργική.

Η μουσική διδασκαλία η οποία βασίζεται στην ομαδοσυνεργατική μάθηση επικεντρώνεται στη μουσική αλληλεπίδραση ανάμεσα στους μαθητές. Ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει να καθοδηγήσει τους μαθητές προς τη σωστή κατεύθυνση, επιβλέποντας τη μάθηση και τις μουσικές διεργασίες, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως μοντέλο σε ένα περιβάλλον αλληλεπίδρασης και μάθησης. Οι μαθητές αναλαμβάνουν ένα μέρος του ρόλου του εκπαιδευτικού, αποτελούν μοντέλο ο ένας για τον άλλον, βοηθούν ο ένας τον άλλον ώστε να αποκτήσουν μουσικές δεξιότητες και γνώσεις (reciprocal teaching). Η πρόκληση στην προσέγγιση αυτή της μουσικής διδασκαλίας και μάθησης, είναι η βέλτιστη ενεργοποίηση της μουσικής δραστηριότητας των παιδιών, της μουσικής φαντασίας και της μαθησιακής διεργασίας. Μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον οι μαθητές αναλαμβάνουν με φυσικό τρόπο μια ποικιλία μουσικών ρόλων και καθηκόντων.

Διαφοροποίηση

Διαφοροποίηση καλείται η διαδικασία μέσω της οποίας διδάσκουμε διαφορετικούς μαθητές με ποικίλους και ιεραρχημένους -βάσει κριτηρίων- τρόπους, μέσα και διαδικασίες, έτσι ώστε να ανταποκριθούμε στις διαφορετικές ανάγκες τους.

Στη σύγχρονη τάξη και στο σύγχρονο σχολείο είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι όλοι οι μαθητές διαφέρουν μεταξύ τους. Η διαφορετικότητα μπορεί να είναι κοινωνική, πολιτισμική, νοητική, οικονομική, σωματική, ακόμα και ηλικιακή. Οι μαθητές βρίσκονται σε διάφορα επίπεδα όσον αφορά στην επίδοσή τους και αναπόφευκτα έχουν πολύ διαφορετικά προφίλ νοημοσύνης. Χαρακτηρίζονται από ποικιλία αναγκών, ενδιαφερόντων και εμπειριών. Το περιεχόμενο και οι διδακτικές στρατηγικές που χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός επομένως, είναι καλό να διαφοροποιούνται και να εξατομικεύονται ανάλογα με τις μουσικές προτιμήσεις των μαθητών, τις μουσικές δεξιότητές τους καθώς και τις ανάγκες τους. Με τον τρόπο αυτό περισσότεροι μαθητές θα συμμετέχουν στις δραστηριότητες και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες της μουσικής και ως αποτέλεσμα θα βιώσουν το αίσθημα της επιτυχίας με την κατάκτηση της γνώσης.

Διαπολιτισμική διδασκαλία

Η μουσική, ως μια δραστηριότητα στην οποία συμμετέχουν όλοι οι άνθρωποι, εμπεριέχει διαδικασίες οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης: την προώθηση της πολιτότητας και της ειρήνης ανάμεσα στους ανθρώπους σε ατομικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, την εξάλειψη του φανατισμού και της βίας, την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων, της ξενοφοβίας, του ρατσισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού που απορρέουν από τη μη αποδοχή της ιδιαιτερότητας και της διαφορετικότητας.

Μια ισορροπημένη μουσική παιδεία θα πρέπει να δημιουργεί καταστάσεις μουσικής επικοινωνίας εντός και εκτός σχολικού χώρου, με τις οποίες να προάγει και να προωθεί το μουσικό πλουραλισμό στο πλαίσιο του οποίου θα μπορούν να γίνουν αποδεκτές, να συνυπάρξουν και να αναπτυχθούν μαζί πολλές εθνικές και πολιτισμικές ταυτότητες (σε επίπεδο χωρών, εθνών, πολιτισμών και μικρότερων ομάδων). Ο κάθε μαθητής πρέπει να έχει την ευκαιρία

να αναπτύξει τη δική του μουσική ταυτότητα και επομένως, παράλληλα με την γνώση του «άλλου» να καλλιεργείται η γνώση του «εαυτού», η ανάπτυξη δηλαδή μιας ισχυρής προσωπικής ταυτότητα.

Χρήση Μουσικής Τεχνολογίας και Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας

Η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σε σχέση με τα ηλεκτρονικά μουσικά όργανα, τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και των τηλεπικοινωνιών στη μουσική και γενικότερα, αποτελεί στόχο της σύγχρονης μουσικής εκπαίδευσης. Ωστόσο, η χρήση των νέων τεχνολογιών γίνεται στο πλαίσιο εξυπηρέτησης των μουσικών στόχων του προγράμματος σπουδών και μέσα από παιδαγωγικές προσεγγίσεις που προάγουν την κριτική, αναλυτική και δημιουργική σκέψη, τη συνεργατική μάθηση, την αυτενέργεια, τη λήψη πρωτοβουλιών, την εξερεύνηση και τον πειραματισμό.

Η τεχνολογία μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες που προηγουμένως δεν ήταν εφικτές ειδικά σε τομείς που αφορούν στη δημιουργικότητα, στη διαθεματικότητα, στην ανάπτυξη κινήτρων, στην τόνωση της αυτοεκτίμησης του μαθητή, στην επικοινωνία με ακροατήρια εκτός τάξης και στην εξατομίκευση του μαθήματος. Παρέχει, επίσης, τη δυνατότητα σε πολύ μικρούς μαθητές καθώς και μαθητές που δεν διαβάζουν μουσική σημειογραφία να συνθέσουν μουσική ενώ επιτρέπει στα παιδιά με ειδικές ανάγκες να ξεπεράσουν τους περιορισμούς που επιβάλλει η παραδοσιακή διδασκαλία και μάθηση όπως είναι ο συντονισμός των σωματικών κινήσεων.

Η ανάπτυξη των εφαρμογών του ψηφιακού σχολείου και η επέκταση της χρήσης των ατομικών ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και των διαδραστικών πινάκων στα σχολεία δημιουργεί νέες δυνατότητες για το μάθημα της μουσικής οι οποίες δεν πρέπει να μείνουν ανεκμετάλλευτες. Αναφέρονται εδώ σχετικές διευθύνσεις οι οποίες παραπέμπουν σε γενικά προγράμματα αξιοποίησης του διαδικτύου και της ψηφιακής πληροφορίας τα οποία προωθούνται από το Υπουργείο Παιδείας, ενώ πιο συγκεκριμένη αναφορά σε υλικό γίνεται στις στήλες των ενδεικτικών δραστηριοτήτων που ακολουθούν. <http://edutv.gr> και <http://digitalschool.minedu.gov.gr>

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση αποτελεί ένα ισχυρό διδακτικό εργαλείο. Είναι ουσιαστικό μέρος της διδασκαλίας, γιατί είναι το μέσο προσδιορισμού του βαθμού επιτυχίας των στόχων. Κύριος σκοπός της αξιολόγησης στο μάθημα της Μουσικής είναι να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό να κατανοήσει σε βάθος αυτά που γνωρίζουν οι μαθητές, ώστε να μπορεί να πάρει παιδαγωγικές αποφάσεις, βασισμένες σε πραγματικά δεδομένα. Η αξιολόγηση δεν ταυτίζεται με την ποσοτικοποίηση των επιτευγμάτων των μαθητών αλλά περιλαμβάνει επίσης την παρακολούθηση της πορείας και της διαδικασίας προς το τελικό αποτέλεσμα καθώς και την ανατροφοδότηση των μαθητών για όλα αυτά. Επίσης παρέχει πολύτιμες πληροφορίες στον εκπαιδευτικό σχετικά με τις συνθήκες που επικρατούν στη διδασκαλία-μάθηση καθώς και με τις δυσκολίες ή τις αδυναμίες των μαθητών του, ώστε να είναι σε θέση να αναπροσαρμόσει τη διδασκαλία. Μια αποδοτική αξιολόγηση πρέπει να σχετίζεται πλήρως με όλο το εύρος των διδακτικών στόχων, να ενισχύει τα κίνητρα των μαθητών και τη θέλησή τους για μάθηση και να αποτελεί αφετηρία για περαιτέρω μάθηση.

1.8. Χρήση του Προγράμματος Σπουδών από τον εκπαιδευτικό

Στην επόμενη παράγραφο 2, παρουσιάζεται το Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής σε μορφή πίνακα με 4 στήλες. Το πρόγραμμα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης χωρίζεται ως εξής:

Νηπιαγωγείο και Α΄ και Β΄ Δημοτικού	Α΄ Γυμνασίου
Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού	Β΄ Γυμνασίου
Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού	Γ΄ Γυμνασίου

Σε κάθε ομάδα τάξεων ή τάξη αντιστοιχούν πίνακες οργανωμένοι με βάση τους 4 Θεματικούς Οργανωτές που παρουσιάστηκαν στην παράγραφο 1.5. Σε κάθε έναν από τους 4 Θεματικούς Οργανωτές περιλαμβάνονται αντίστοιχοι Στόχοι και Περιεχόμενα τα οποία παρουσιάζονται στις πρώτες δύο αριστερές στήλες. Έτσι για παράδειγμα στον Θεματικό Οργανωτή #1 «Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής», τα Περιεχόμενα προσδιορίζονται από τις βασικές έννοιες της μουσικής (ρυθμός, τονικό ύψος, μελωδία, δυναμική, μορφή, κτλ.) και οι Στόχοι διαμορφώνονται ανάλογα.

Στην τρίτη και τέταρτη στήλη του πίνακα παρουσιάζονται *Ενδεικτικές Δραστηριότητες* οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία των συγκεκριμένων στόχων και περιεχομένων μαζί με τα *Μέσα και τα Υλικά* που προτείνουν.

Σε κάθε τάξη (ή ομάδα τάξεων) που περιγράφεται, οι στήλες των Στόχων και των *Ενδεικτικών Δραστηριοτήτων* διαμορφώνονται με βάση το τρίπτυχο των μουσικών δραστηριοτήτων όπως αυτές αναλύθηκαν στην παράγραφο 1.6. Έτσι, ο εκπαιδευτικός Μουσικής χρησιμοποιεί τις κατηγορίες αυτές των δραστηριοτήτων (ακρόαση, τραγούδι, παίξιμο οργάνων, αυτοσχεδιασμό και σύνθεση) αξιοποιώντας το περιεχόμενο που αναφέρεται στη δεύτερη στήλη, για να διαμορφώσει τη σειρά των μαθημάτων του οργανώνοντας το περιεχόμενό τους με μεγάλο περιθώριο ευελιξίας, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτιμήσεις των μαθητών του και τις δικές του ικανότητες και δεξιότητες.

Οι *Θεματικοί Οργανωτές* που παρουσιάστηκαν στην παράγραφο 1.5, έχουν ως στόχο να διευκολύνουν την ολιστική προσέγγιση των μαθημάτων και να δημιουργήσουν ευκαιρίες για διαθεματικές και διεπιστημονικές συνδέσεις μεταξύ της μουσικής και των άλλων τεχνών, καθώς και των άλλων γνωστικών αντικειμένων του προγράμματος σπουδών. Ο απώτερος σκοπός είναι να προσδώσουν στον σχεδιασμό των μαθημάτων της Μουσικής εσωτερική συνοχή με κεντρική κατεύθυνση τη διασύνδεση του σχολείου με την πραγματικότητα και τη δημιουργία ενημερωμένων πολιτών, οι οποίοι θα χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει στο μάθημα της Μουσικής για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους σε μια δια βίου καλλιέργεια της γνώσης και της μάθησης.

Οι *Ενδεικτικές Δραστηριότητες* αποτελούν προτάσεις και δεν εξαντλούν τις δυνατότητες του εκπαιδευτικού Μουσικής. Έχουν δημιουργηθεί με σκοπό να περιγράψουν με περισσότερο πρακτικό τρόπο την εφαρμογή των ιδεών του Προγράμματος Σπουδών. Αναμένεται ότι ο/η εκπαιδευτικός μουσικής θα τις χρησιμοποιήσει ως πηγή έμπνευσης προκειμένου να διαμορφώσει το δικό του πρόγραμμα, το οποίο θα είναι προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες συνθήκες που χαρακτηρίζουν την κάθε τάξη, το κάθε σχολείο, τον κάθε μαθητή.

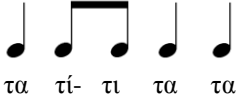
Στη συνέχεια ακολουθούν οι πίνακες με τους αναλυτικούς στόχους ανά τάξη ή ομάδα τάξεων για το Δημοτικό και για το Γυμνάσιο.

2. Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής

2.1. Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Νηπιαγωγείο - Τάξεις Α' - Β' Δημοτικού

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 1ος : Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟ-ΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τη διάρκεια του ήχου (π.χ. ήχοι στιγμιαίοι – ήχοι μεγάλης διάρκειας) • Να επαναλαμβάνουν μιμητικά απλά ρυθμικά σχήματα με σαφή διάκριση θέσης και άρσης παίζοντας σε μουσικά όργανα, σε αυτοσχέδια ηχογόνα μέσα ή αποδίδοντάς τα με ηχηρές κινήσεις σώματος, • Να γνωρίζουν τη συμβατική γραφή απλών ρυθμικών σχημάτων • Να προσεγγίσουν το ρυθμό του λόγου • Να αυτοσχεδιάζουν δικά τους ρυθμικά σχήματα • Να προσεγγίσουν βιωματικά τον παλμό του μέτρου των 2/4 και των 7/8 • Να αποδίδουν συγκεκριμένες ρυθμικές έννοιες σε μια ακρόαση με κίνηση, με όργανα, με φωνή και μη-συμβατική σημειογραφία (αυτοσχέδια, εικονική) • Να αποδίδουν φωνητικά απλό ρυθμικό κείμενο χρησιμοποιώντας ένα σύστημα ρυθμικών συλλαβών. • Να αποδίδουν τον παλμό, το ρυθμό και την έμφαση συνοδεύοντας τραγούδια με τη χρήση απλών κρουστών οργάνων ή/και ηχηρών κινήσεων 	<p>1.1. Ρυθμός</p> <p>Παλμός – Ρυθμός</p> <p>Αξίες</p> <p>Τέταρτο -όγδοο</p> <p>Απλά μέτρα (βιωματικά)</p>	<p>-<u>Μουσική δημιουργία</u> Οι μαθητές πειραματίζονται και παράγουν ήχους στιγμιαίους και μεγάλης διάρκειας διαδοχικά σε διαφορετικά μουσικά όργανα, π.χ. σε ένα τρίγωνο, σε ένα ταμπούρινο, σε ένα glockenspiel, κ.ά</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> Οι μαθητές μιμούνται με ηχηρές κινήσεις του σώματος (τα – clap, τι-τι - patsch) απλά ρυθμικά σχήματα που ο εκπαιδευτικός εκτελεί υποδειγματικά.</p> <p>π.χ.:</p> <p>τα τί- τι τα τα</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση- Μουσική γραφή</u> Ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα της τάξης λέξεις και το αντίστοιχο ρυθμικό τους σχήμα (οι λέξεις θα πρέπει να αντιστοιχούν σε απλά ρυθμικά σχήματα). Οι μαθητές αποδίδουν τις λέξεις μεγαλόφωνα και χτυπούν το ρυθμικό τους σχήμα. Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός χτυπά τα ρυθμικά σχήματα σε κλάβες και οι μαθητές πρέπει να βρουν κάθε φορά την αντίστοιχη λέξη ή να βρουν άλλες λέξεις που ταιριάζουν ρυθμικά.</p> <p>π.χ.:</p>	<p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>- Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010</p> <p>«Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p>

		 <p>τρέ - νο μη - χα - νή αυ - το - κί - νη το</p> <p>-<u>Μουσικοκινητική</u> Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο μουσική εμβατηρίου, π.χ. «Μέσα μας βαθιά για σένα» και οι μαθητές βηματίζουν στο ρυθμό του μέτρου των 2/4 λέγοντας μεγαλόφωνα «εν-δυο» , «εν-δυο». Παράλληλα, ένας μαθητής κρατά τον παλμό παίζοντας σε ταμπουρίνο το οποίο αλλάζει διαδοχικά χέρια ώστε να παίζουν όλοι οι μαθητές. - <u>Μουσική εκτέλεση</u> Ακολουθούν ατομικά με το ντέφι τον παλμό ενός τραγουδιού σε μέτρο των 7/8 π.χ. «Παντρεύουνε τον κάβουρα». -<u>Μουσικοκινητική</u>: Τραγουδούν ένα δημοτικό τραγούδι σε ρυθμό «καλαματιανό» π.χ. «Παντρεύουνε τον κάβουρα και χορεύουν ομαδικά τον αντίστοιχο παραδοσιακό χορό. - <u>Μουσική δημιουργία</u> Αυτοσχεδιάζουν στο ταμπουρίνο ένα δικό τους ρυθμικό σχήμα που επαναλαμβάνει με τη σειρά του ο εκπαιδευτικός.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν ψηλούς και χαμηλούς ήχους του φυσικού ή τεχνητού περιβάλλοντος • Να χειρίζονται ελεύθερα και να πειραματίζονται με τις δυνατότητες τις φωνής τους • Να αναγνωρίζουν τη μελωδία τραγουδιών που έχουν μάθει • Να διακρίνουν την κατεύθυνση της ανέλιξης μελωδιών και να εκφράζουν με κίνηση τα πιο ψηλά και χαμηλά τονικά σημεία μιας μουσικής • Να εκτελούν σε τονικά κρουστά μουσικά όργανα απλές και σύντομες μελωδίες μιμητικά ή ακολουθώντας 	<p>1.2 Τονικό ύψος-Μελωδία -Τονικό ύψος (ψηλοί-χαμηλοί φθόγγοι) - Ανιούσα – κατιούσα μελωδία -Πεντατονική κλίμακα</p>	<p>-<u>Μουσική δημιουργία</u>: Πειραματίζονται με τη φωνή τους και μιμούνται ήχους με διαφορετικό τονικό ύψος (π.χ. καράβι στο λιμάνι, φρενάρισμα αυτοκινήτου, κουδούνι πόρτας, νιαούρισμα, κ.ά.) - <u>Μουσική δημιουργία</u> Μιμούνται με τη φωνή τους-ατομικά ή ομαδικά - τις φωνές ανθρώπων ή ζώων που επιλέγουν αυθόρμητα ή βλέπουν σε εικόνες. -<u>Μουσικό παιχνίδι</u>: Ο εκπαιδευτικός παίζει σε μονόφωνο όργανο, (π.χ. φλογέρα) μελωδίες διαφορετικών τραγουδιών που έχουν διδαχθεί στο σχολείο. Οι μαθητές πρέπει να αναγνωρίσουν το τραγούδι. Κερδίζει ο μαθητής που βρίσκει πρώτος τη σωστή απάντηση.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσοτούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσοτούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού

<p>μια συμβατική ή μη παρτιτούρα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν με σχετική τονική ακρίβεια χρησιμοποιώντας το εύρος της φωνής τους και τραγούδια κατάλληλα για τις τάξεις τους. • Να τραγουδούν απλές μελωδίες με μίμηση • Να δημιουργούν μελωδίες στο glockenspiel με βάση τον ελεύθερο αυτοσχεδιασμό 		<div data-bbox="1081 252 1686 520" data-label="Image"> </div> <p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u>: Μαθαίνουν το τραγούδι «Μπαίνω μες στ' αμπέλι σαν νοικοκυρά» και παίζουν ατομικά τη μελωδία σε glockenspiel αφού μάθουν να την τραγουδούν σε νότες ακολουθώντας μιμητικά τον εκπαιδευτικό..</p> <p>-<u>Μουσική δημιουργία</u>: Αυτοσχεδιάζουν ατομικά μελωδίες πάνω στο τετράχορδο ντο-ρε- μι-φα του τραγουδιού «Μπαίνω μες στ' αμπέλι σαν νοικοκυρά» έχοντας μόνο τα πλήκτρα των τεσσάρων φθόγγων στο glockenspiel. Ο εκπαιδευτικός επαναλαμβάνει στη φλογέρα τη μελωδία που αυτοσχεδίασε κάθε μαθητής. <i>Παραλλαγή-Δημιουργία «αλεατορικής» μουσικής</i>: Οι μαθητές γράφουν ο καθένας μια τυχαία ακολουθία των τεσσάρων φθόγγων (ντο-ρε-μι-φα) που θα συντίθεται από 5-6 νότες π.χ. ντο φα μι ρε μι . Στη συνέχεια κάθε μαθητής διαδοχικά εκτελεί στο glockenspiel την ακολουθία που έγραψε.</p> <p>- <u>Εκτέλεση μουσικής</u>: Μαθαίνουν το τραγούδι «Το Ποταμάκι» σε ποίηση του Ζαχαρία Παπαντωνίου και μουσική Β.Δημητράτου. Ο εκπαιδευτικός εκτελεί υποδειγματικά τραγουδώντας κάθε δίστιχο και οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά. Το ποίημα περιλαμβάνεται στο Διδακτικό Πακέτο «Ταξίδι στον κόσμο της Γλώσσας» για τη Β΄ Δημοτικού (Γαβρηλίδου Ζ., Σφυρόερα Μ., Μπεζέ Α.), ΟΕΔΒ 2006.</p> <p>- <u>Εκτέλεση μουσικής</u> Οι μαθητές αποδίδουν το τραγούδι «Το Ποταμάκι» αντιφωνικά σε μορφή ερώτησης- απάντησης.</p>	<p>- «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού</p> <p>-Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD αναρτημένα ψηφιακά στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=28&ep=477)</p> <p>- «Μέθοδος Διδασκαλίας Τραγουδιών για την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου» (Μαζαράκη Β.Α., Χορς-Κεφάλου Ε., Δημητράτου Β.), ΟΕΔΒ 1979</p> <p>- Κασέτα Μεθόδου</p> <p>«Τραγούδια – Παιχνίδια Συμπλήρωμα της Μεθόδου Διδασκαλίας Τραγουδιών για την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου – Εισαγωγή για τη Β΄ τάξη του δημοτικού σχολείου» (Μαζαράκη Β.Α., Χορς-Κεφάλου Ε., Δημητράτου Β.), ΟΕΔΒ 1986</p> <p>- Κασέτα Μεθόδου</p>
---	--	---	---

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν διαισθητικά την έννοια ενός ολοκληρωμένου μουσικού νοήματος • Να διακρίνουν την αρχή και το τέλος μιας μουσικής φράσης • Να τραγουδούν εκφραστικά με αίσθηση των φράσεων • Να διακρίνουν ακουστικά τη διαδοχή των διαφορετικών ενός μουσικού έργου • Να αυτοσχεδιάζουν χρησιμοποιώντας τη φωνή ή απλά όργανα αποδίδοντας μορφολογικά στοιχεία της μουσικής 	<p>1.3.Μορφή</p> <p>Μουσική φράση</p> <p>Διμερής μορφή</p> <p>Μορφή Ροντό (βιωματικά)</p>	<p><u>Ενεργητική ακρόαση:</u> Οι μαθητές ακούν το «Πέταγμα του κηφήνα» του Nikolai Rimsky –Korsakov και ακολουθούν τη ροή της μελωδίας με κίνηση του χεριού που μιμείται το πέταγμα του κηφήνα στον αέρα. Τη στιγμή ακριβώς που θεωρούν ότι το έργο τελειώνει αγκαλιάζουν το σώμα τους σταυρώνοντας τα χέρια τους στους ώμους.</p> <p><u>Μουσικοκινητική – Εκτέλεση μουσικής:</u> Οι μαθητές μαθαίνουν το τραγούδι «Οι Ελιές» (Ρ.Καρθαίου – Β.Δημητράτου).Τραγουδούν «ανοίγοντας» (ιδιαίτερα το διάστημα πέμπτης στην αρχή) και «κλεινοντας» εκφραστικά κάθε μουσική φράση.</p> <p>Στις στροφές, τραγουδούν βαδίζοντας αργά πιασμένοι σε κύκλο και στο τσάκισμα αφήνουν τα χέρια και παριστάνουν με το σώμα τους: τις ελιές στις «πλαγιές» (τα χέρια ανοιχτά σε πλάγια θέση) και τις ελιές «φουντωτές» (τα χέρια ανοιχτά ως κλαδιά) ή συνεχίζουν τον κυκλικό χορό γρήγορα και προς την αντίθετη κατεύθυνση:</p> <div data-bbox="1048 794 1753 1233" data-label="Complex-Block"> <p style="text-align: center;">7. Οι Έλιές Ποίηση: Ρ. Καρθαίου Μελωδία: Β. Δημητράτου</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια-Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια-Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008 -Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD - «Μέθοδος Διδασκαλίας Τραγουδιών για την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου» (Μαζαράκη Β.Α., Χορς-Κεφάλου Ε., Δημητράτου Β.), ΟΕΔΒ 1979 - Κασέτα Μεθόδου «Τραγούδια – Παιχνίδια Συμπλήρωμα της Μεθόδου Διδασκαλίας Τραγουδιών για την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου – Εισαγωγή για τη Β΄ τάξη του δημοτικού σχολείου» (Μαζαράκη Β.Α., Χορς-Κεφάλου Ε.,
--	--	--	---

		<p>2. Πριν χαράξει στο χωριό ξεκινούνε μια και δυο με καλάθια, με ραβδιά να συνάζουν την ελιά.</p> <p>3. Κι ως τινάζουν τα κλαριά κάτω πέφτει ο καρπός. Στα καλάθια, στις ποδιές γίναν οι ελιές σωρός.</p> <p>4. Το βραδάκι αργά, αργά, κουρασμένοι όλοι γυρνούν τις ελιές και τη χαρά στο χωριό τους κουβαλούν.</p> <p><i>Τσάκισμα:</i> Οι ελιές, οι ελιές στα χωράφια, στις πλαγιές. Οι ελιές, οι ελιές, ασημένιες, φουντωτές.</p>	<p>Δημητράτου Β.), ΟΕΔΒ 1986 - Κασέτα Μεθόδου</p> <p>«Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ - Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) - CD Player Πιάνο, αρμόνιο</p>
		<p>-Ενεργητική ακρόαση Οι μαθητές μαθαίνουν το παιχνιδιότραγουδο «Ο Αυγερινός» και το επαναλαμβάνουν μερικές φορές. Έπειτα ο εκπαιδευτικός παίζει στη φλογέρα το μέρος Α, το οποίο βαφτίζει με το όνομα «Αννα» σχεδιάζοντας στον πίνακα ένα κοριτσάκι με μακριά μαλλιά. Αντίστοιχα παίζει το μέρος Β που είναι η «Βούλα», ένα άλλο κοριτσάκι με κοντά μαλλιά. Οι μαθητές πρέπει να βρουν το σωστό κοριτσάκι – μελωδία που παίζει κάθε φορά στη φλογέρα ο εκπαιδευτικός.</p> <p style="text-align: center;">Ο Αυγερινός</p> 	

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ξεχωρίζουν ήχους που διαφέρουν ως προς την ένταση • Να διακρίνουν βιωματικά τις μεταβολές της δυναμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο και να αναγνωρίζουν τη διαφορά της σταδιακής και της ξαφνικής αυξομείωσης της έντασης. • Να ερμηνεύσουν με τη φωνή ή με μουσικά όργανα μεταβολές της έντασης • Να αποδίδουν έννοιες της δυναμικής σε μια ακρόαση με κίνηση, με όργανα, με φωνή και μη συμβατική σημειογραφία (αυτοσχέδια, εικονική) • Να αυτοσχεδιάζουν χρησιμοποιώντας τη φωνή ή απλά όργανα αποδίδοντας έννοιες της δυναμικής 	<p>1.4. Δυναμική Αγωγή</p> <p>Σιγανά – Δυνατά</p> <p>Σταδιακή αύξηση και μείωση της έντασης</p>	<p>- <u>Μουσική Δημιουργία</u> Οι μαθητές μιμούνται ατομικά με τη φωνή τους ήχους που είναι δυνατοί ή σιγανοί και οι υπόλοιποι πρέπει να μαντέψουν για ποιον ήχο πρόκειται.</p> <p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν από τη Σουίτα Κάρμεν τους «Ταυρομάχους» (Les Toreadors-Allegro Giocoso) του Georges Bizet και με κινήσεις των χεριών δείχνουν τις μεταβολές της έντασης (άνοιγμα των χεριών στο forte, κλείσιμο στο piano, σταδιακό άνοιγμα στο cresc σταδιακό κλείσιμο στο dim).</p> <p>- <u>Μουσική Δημιουργία</u> Το ταμποουρίνο περνά χέρι- χέρι και κάθε μαθητής παίζει ένα δεδομένο ρυθμικό σχήμα στο ταμποουρίνο, μια φορά forte και την επόμενη piano (σαν ηχώ.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008 Audio CD Κάρμεν του G.Bizet -CD Player -Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD)</p>
<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν ήχους από το φυσικό και τεχνητό περιβάλλον που είναι γρήγοροι και ήχους που είναι αργοί • Να μιμηθούν γρήγορους ή αργούς ήχους από το φυσικό και τεχνητό περιβάλλον και να τους μιμηθούν με τη φωνή ή με μουσικά όργανα. • Να παραστήσουν κινητικά την πηγή ήχων οι οποίοι είναι γρήγοροι ή αργοί. • Να κατανοήσουν την έννοια της ρυθμικής αγωγής στη μουσική και να αναγνωρίζουν τα μουσικά έργα που έχουν αργή ή γρήγορη ρυθμική αγωγή • Να περιγράφουν φανταστικές παραστάσεις ή 	<p>1.5. Ρυθμική Αγωγή</p> <p>Αργά-Γρήγορα</p> <p>Σταδιακή αύξηση και μείωση της ταχύτητας</p>	<p>- <u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Οι μαθητές παρατηρούν εικόνες που συνδέονται με ήχους και διακρίνουν ποιο είναι γρήγοροι και ποιοι αργοί και τους μιμούνται με τη φωνή τους π.χ. πύραυλος, φρενάρισμα, τρένο που ξεκινά από το σταθμό, χελώνα, κ.ά.</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u>: Οι μαθητές ακούν τις «Χελώνες» και τους «Ημίονους» (Μουλάρια) από το «Καρναβάλι των ζώων» του Camille Saint – Saëns και παρατηρούν τη διαφορετική ρυθμική αγωγή τους (αργά – γρήγορα).</p> <p>Προσεγγίζουν την πολύ αργή ρυθμική αγωγή των «Χελώνων» με το διαλεκτικό αντίθετο της κίνησης, την ακινησία. Ακούνε τη μουσική με κλειστά μάτια και φαντάζονται ένα όνειρο που μπορεί να βλέπουν εμπνεόμενοι από τη μουσική. Τη στιγμή του τέλους αγκαλιάζουν το σώμα τους. Έπειτα μοιράζονται το όνειρο που «είδαν» με τους συμμαθητές τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού</p>

<p>συναισθήματα με ερέθισμα την ακρόαση μουσικής με χαρακτηριστική ρυθμική αγωγή</p> <p>-Να τραγουδούν συγχρονισμένα ακολουθώντας τις οδηγίες ενός μαέστρου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποκωδικοποιούν μη-συμβατική σημειογραφία (εικονική, αυτοσχέδια) και να εκτελούν σε απλά ρυθμικά όργανα τις έννοιες της ρυθμικής αγωγής • Να αυτοσχεδιάζουν χρησιμοποιώντας τη φωνή ή απλά όργανα αποδίδοντας έννοιες της ταχύτητας 		<p>Με γρήγορη κίνηση των δακτύλων -σαν να «περπατάνε»- στο θρανίο ή παριστάνοντας τους πιανίστες που παίζουν στο θρανίο, ακολουθούν τη ρυθμική αγωγή των «Μουλαριών».</p> <p>- <u>Μουσικό παιχνίδι</u>: Ατομικά ή σε ομάδες κινούνται ελεύθερα στο χώρο με την ακρόαση των «Μουλαριών». Κερδίζει όποιος αντιληφθεί ότι το πλησιάζει το τέλος και σταματήσει την κίνησή του έγκαιρα με την τελευταία συγχορδία.</p> <p>-<u>Μουσικό παιχνίδι</u>: Ο εκπαιδευτικός είναι ο «μαέστρος» που διευθύνει από το πιάνο. Οι μαθητές τον ακολουθούν καθώς τραγουδούν το «Εβγα ήλιε» από τη Σάμο, επιταχύνοντας σταδιακά: ξεκινούν αργά και φθάνουν σε γρήγορο tempo με <i>accelerando</i> .</p>	<p>Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Audio CD Κάρμεν του G.Bizet</p> <p>Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD)</p> <p>-CD Player</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν ήχους από το φυσικό ή τεχνητό περιβάλλον και να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά τους • Να συνειδητοποιήσουν ότι η χροιά της φωνής κάθε ανθρώπου είναι μοναδική • Να διακρίνουν και να κατηγοριοποιήσουν το διαφορετικό ηχόχρωμα που έχουν τα όργανα κάθε οικογένειας οργάνων (έγχορδα, πνευστά, κρουστά) • Να αναγνωρίζουν το ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της τάξης <p>- Να παράγουν ήχους με διαφορετικούς τρόπους (κρούουν, σείουν, τρίβουν, κ.ά.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν οικολογική συνείδηση κατασκευάζοντας αυτοσχέδια μουσικά όργανα από άχρηστα υλικά και να πειραματιστούν με τις ακουστικές τους δυνατότητες 	<p>1.6. Ηχόχρωμα</p> <p>Φυσικοί ήχοι –Τεχνητοί ήχοι</p>	<p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν ηχογραφημένους ήχους από το φυσικό περιβάλλον και διακρίνουν την πηγή τους επιλέγοντας τη σωστή εικόνα από δοσμένες εικόνες- καρτέλες</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση με χρήση Τ.Π.Ε.</u>Ακούν φυσικούς και τεχνητούς ήχους ενταγμένους σε διαδραστικά μουσικά παιχνίδια στο περιβάλλον κατάλληλων για την ηλικία τους εκπαιδευτικών λογισμικών π.χ. «Εμμέλεια» κ.ά.</p> <p>-<u>Μουσικό παιχνίδι</u>: Ένας μαθητής- παίκτης βγαίνει προσωρινά από την τάξη και μπαίνει ξανά με κλειστά τα μάτια. Ένας συμμαθητής του μιλά. Πρέπει να μαντέψει γρήγορα ποιος είναι.</p> <p>--<u>Μουσικό παιχνίδι</u>: Ένας μαθητής παίζει μουσικά όργανα της τάξης και οι υπόλοιποι χωρίς να τα βλέπουν πρέπει να μαντέψουν ποια είναι</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν ηχογραφημένο το μουσικό παραμύθι «Ο Πέτρος και ο λύκος» του Sergei Prokofiev και διακρίνουν βιωματικά το ηχόχρωμα των πνευστών, των εγχόρδων και των κρουστών που συμβολίζουν τους πρωταγωνιστές του παραμυθιού: βιολί- Πέτρος, φλάουτο-πουλάκι, όμποε – πάπια, φαγκότο – παππούς, κόρνο-λύκος και συμφωνικά τύμπανα, γκραν κάσα - κυνηγοί.</p> <p>-<u>Κατασκευή αυτοσχέδιων οργάνων</u>: Κατασκευάζουν όργανα από άχρηστα υλικά π.χ. <i>Χορδόκοιτο</i> από κουτί παπουτσιών και λάστιχα με διαφορετικό</p>	<p>- Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>-Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD αναρτημένα ψηφιακά στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=28&ep=477</p>

		<p>πάχος και πειραματίζονται με διαφορετικούς τρόπους παραγωγής του ήχου.</p>	<p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία, Βιντεοπροβολέας Εκπαιδευτικό λογισμικό «Εμμέλεια» (Ε.Αναστασιάδου, κ.ά. ΟΕΔΒ)</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν έναν φθόγγο ανεξάρτητα από το άκουσμα διαφορετικών άλλων φθόγγων • Να διακρίνουν κατά την εκτέλεση σε πολυφωνικό όργανο (π.χ. πιάνο, ακορντεόν) τη μελωδία από την εναρμόνισή της. • Να συνοδεύουν τη μελωδία τραγουδιών με μπορντούν ή απλές νότες 	<p>1.7 Συνήχηση</p>	<p><u>-Εκτέλεση Μουσικής</u> Οι μαθητές χωρίζονται σε τρεις ομάδες-«καμπάνες»: Η α΄ Ομάδα τραγουδάει Ντο Η β΄ Ομάδα τραγουδάει Μι Η γ΄ Ομάδα τραγουδάει Σολ (αλλάζουν έπειτα ρόλους) Ο εκπαιδευτικός «χτυπά» συμβολικά μια-μια τις καμπάνες, οι οποίες εξακολουθούν να ηχούν και μετά την εισαγωγή άλλων.</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση Μουσικής</u> Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο (ή αρμόνιο) το τραγούδι «Οι Ελιές» και συνοδεύει τη μελωδία προτείνοντας δυο εναλλακτικά μπορντούν - από τα οποία οι μαθητές θα επιλέξουν το ένα - για το προτελευταίο μέτρο της τελικής πτώσης:</p> <p style="text-align: center;">sol la do mi</p> <p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Παίζουν ανά ζευγάρια σε δυο glockenspiel. Ο ένας μαθητής παίζει τη μελωδία του τραγουδιού «Μπαίνω μες στ' αμπέλι σαν νοικοκυρά» και ο άλλος συνοδεύει παίζοντας μπορντούν στα δυο πρώτα μέτρα (ντο & σολ) και στα επόμενα δυο (ντο-σολ)</p>	<p>- Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>«Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>-Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD αναρτημένα ψηφιακά στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=28&ep=477</p>

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2^{ος} Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν απλά –από άποψη μουσικής και λόγου - ελληνικά δημοτικά τραγούδια και ειδικότερα παραδοσιακά παιδικά τραγούδια με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια • Να προσεγγίζουν την οργανική σύνδεση της ελληνικής μουσικής παράδοσης με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων • Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στο περιβάλλον μέσα από αγεργμικά παιδικά τραγούδια και αντίστοιχα έθιμα που πηγάζουν από την αλληλένδετη σχέση του ανθρώπου με τη φύση • Να γνωρίσουν θρησκευτικά παραδοσιακά τραγούδια που συνδέονται με εορτές της ορθόδοξης εκκλησίας και λατρευτικά έθιμα του λαού μας • Να εκτελούν απλές μελωδίες παραδοσιακών τραγουδιών σε μουσικά όργανα • Να συνοδεύουν ρυθμικά παραδοσιακά ελληνικά τραγούδια με ηχηρές κινήσεις σώματος και μουσικά όργανα • Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική κληρονομιά του τόπου μας ως μέρος της πολιτισμικής τους ταυτότητας. 	<p>2.1 Ελληνική μουσική παράδοση</p> <p>Δημοτική μουσική</p> <p>Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική</p>	<p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν απλά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου ελληνικά δημοτικά τραγούδια απ' όλο τον ελλαδικό χώρο. π.χ. τα τραγούδια «Φάε πόντικε το δόντι σου, «Αγια Μαρίνα» (Κύπρου), «Εβγα, ήλιε» (Σάμου), «Κάτω στο γιαλό» (Χίου), «Μπαίνω μες στ' αμπέλι» (Δράμας), «Μήλο μου κόκκινο» (Μακεδονίας), «Αλφάβητος» (Μικράς Ασίας), κ.ά. που περιλαμβάνονται στα Διδακτικά Πακέτα Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού καθώς και στο Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ - Στ΄ Δημοτικού.</p> <p>Οι μαθητές που δεν κατέχουν ακόμη το μηχανισμό ανάγνωσης μαθαίνουν τα τραγούδια εξ ακοής από τον εκπαιδευτικό. Ο εκπαιδευτικός για τη βιοματική εκμάθηση των στίχων σχεδιάζει στον πίνακα το «νοηματικό χάρτη» του τραγουδιού όπου απεικονίζονται οι βασικοί πρωταγωνιστές και οι δράσεις που περιγράφονται σε αυτό κι εκτελεί υποδειγματικά –παράλληλα με το τραγούδι- κινήσεις παντομίμας σε σχέση με το νόημα των στίχων.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Οι μαθητές μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με τον κύκλο του χρόνου: Κάλαντα Δωδεκαημέρου, Χελιδονίσματα, αποκριάτικα παιδικά τραγούδια, Κάλαντα του Λαζάρου, κ.ά. π.χ «Σταύρι σταύρι βότανε» (Λάρισας/Μεγάλου Μοναστηριού), «Χριστούγεννα Πρωτούγεννα» (Πελοποννήσου), «Ξύλα για τσ' αποκρίες» (Ηλείου), «Χελιδόνισμα» (Αιανής Κοζάνης), «Ξύπνα Λάζαρε» (Σκύρου) κ.ά..</p> <p>Προσεγγίζουν έθιμα που συνδέονται με αγεργμικά παιδικά τραγούδια και μαθαίνουν για τις κατασκευές συμβολικών ομοιωμάτων και ηχητικών αντικειμένων καθώς και τα θεατρικά δράματα που συνδέονται με αυτά. π.χ. μαθαίνουν Κάλαντα</p>	<p>Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008 -Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD αναρτημένα ψηφιακά στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=28&ep=477</p> <p>«Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)</p>

		<p>Λαζάρου και φτιάχνουν το Λάζαρο ή λαζαράκια, κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν απλά- από άποψη μουσικής και λόγου- τραγούδια που πηγάζουν κι εμπνέουν την αγάπη και το σεβασμό στη φύση και το περιβάλλον π.χ. τα δημοτικά τραγούδια «Πάπιες χήνες του γιαλού», «Ένα μήλο κόκκινο», «Για δες τον αμάραντο», «Άσπρο μου τριανταφυλλάκι» και τα τραγούδια «Η βροχούλα» (Δ.Τσουκαλά - Δημοτική μελωδία: <i>Γαρφαλιά</i>), «Οι Δώδεκα Μήνες» (Δωδεκανησιακή μελωδία – Π. Ματέν – Μ. Δούνια), «Μη με λησμόνει» (Γερμανική μελωδία – Μ.Γουδέλη & Δ.Τσουκαλά) κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Τραγούδια για εθνικές εορτές κι επετείους Μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια που σχετίζονται με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου, π.χ. «Τα Κλέφτοπούλα», «Κλέφτικη ζωή» κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Παίζουν στο glockenspiel - από το οποίο έχουν αφαιρεθεί αντίστοιχα πλήκτρα - τη βασική μελωδία από τα Χελιδονίσματα Αιανής Κοζάνης :</p> <div style="text-align: center;"> <p>χε-λι-δό να έρ-χε-ται</p> </div> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν το αποκριάτικο παιδικό τραγούδι «Παντρεύουνε τον κάβουρα».Επειτα το συνοδεύουν ρυθμικά. Το ντέφι περνά χέρι - χέρι αλλάζοντας σε κάθε στροφή. Κάθε μαθητής χτυπά ατομικά το ντέφι ακολουθώντας τον παλμό του μέτρου των 7/8:</p>	<p>-«Τα πρώτα τραγούδια» (Ματέν Π., Δούνια Μ.), Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη) του Αριστοτελείου Ινστιτούτο Νεοελληνικών Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης 1992</p> <p>- CD Player - 2 Glockenspiel -2 Ντέφια -Πιάνο, ηλεκτρονικό κλαβιέ</p>
--	--	---	--

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέουν τη μουσική με την ελληνική ιστορία • Να νιώσουν την αισθητική συγκίνηση από την ακρόαση και την εκτέλεση τραγουδιών μελοποιημένης Ελληνικής ποίησης • Να αποτιμούν και να αξιολογούν διασθητικά την επαφή με τα αγαθά της τέχνης και το ωραίο • Να εκφέρουν και να αρθρώνουν με άνεση, ακρίβεια και εκφραστικότητα το λόγο με τη μελωδία και το ρυθμό της μουσικής 	<p>2.2. Μελοποιημένη ποίηση- Έλληνες συνθέτες-</p> <p>Αστική μουσική λαϊκή</p> <p>Σύγχρονοι Έλληνες τραγουδοποιοί</p>	<p>- Εκτέλεση <u>Μουσικής Τραγούδια για εθνικές εορτές και επετείους</u> Οι μαθητές μαθαίνουν απλά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου ελληνικά τραγούδια που συνδέονται με εθνικές επετείους και εορτές της χώρας μας: π.χ. τραγούδια για το έπος του 40' «Βάζει ο Ντούτσε τη στολή του» (Γ.Θίσιβιος-Θ.Σακελλαρίδης), για την εξέγερση του Πολυτεχνείου «Ο Μέρμηγκας» (Μ.Λοϊζου) και για την έναρξη της ελληνικής επανάστασης «Θούριος» του Ρήγα (μελοποίηση Χρ.Λεοντή), τον Εθνικό Ύμνο σε ποίηση Δ.Σολωμού και μουσική Ν.Χ.Μάντζαρου κ.ά.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν απλά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου αστικά ελαφρά, και λαϊκά τραγούδια καθώς και καντάδες π.χ. «Το κοκοράκι» (Ζ.Κορίνθιου), «Γιαλό –γιαλό», «Μπάρμπα Γιάννη Κανατά», κ.ά</u></p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν νεότερα ελληνικά τραγούδια απλά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου π.χ. «Ανεκδοτάκι» (Γ.Νεγρεπόντη - Μ.Λοϊζου), «Καλοκαίρι μου μυρίζει» (Μ.Κωχ), «Παίζουμε κρυφτό;» (Ε. Καραντζόλα, Κ.Κύρδη, Τ.Σπανέλλη, Θ.Τσιαγκάνη – Τ.Ιωαννίδης), «Το μαντήλι της νεράιδας» (Κ.Βόμβολος), κ.ά.</u></p> <p>- <u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν σύγχρονα τραγούδια για παιδιά και παράλληλα δραματοποιούν με παντομίμα το περιεχόμενο των στίχων π.χ. «Το μικρό και το μεγάλο» (Δ.Μαραγκόπουλου– Μ.Κριεζή), Πινεζοβροχή (Ε.Τριβιζά – Στ. Παπασταύρου), «Ο τεμπέλης δράκος» (Γ. Χατζηπιερί)κ.ά.</p>	<p>Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>«Μουσικό Ανθολόγιο Α΄- Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)</p> <p>Πιάνο, αρμόνιο Audio CD CD Player</p>

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ανταποκρίνονται ελεύθερα σε μια μουσική ακρόαση λόγια δυτικής μουσικής με ποικιλία τρόπων (κίνηση, εικαστική έκφραση, παντομίμα, κλπ.) • Να εκφράζουν τα συναισθήματα και τις απόψεις τους για μουσικά έργα λόγια δυτικής μουσικής 	<p>2.3 Λόγια Δυτική Μουσική – Έργα προγραμματικής μουσικής</p>	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ο εκπαιδευτικός διαβάζει βιβλίο κατάλληλο για παιδιά με άξονα την ακρόαση του μουσικού έργου «Οι τέσσερις Εποχές» -Τέσσερα Κονσέρτα για βιολί και ορχήστρα εγχόρδων και παράλληλα οι μαθητές ακούν αποσπάσματα του έργου</p> <p><u>-Μουσικοκινητική:</u> Οι μαθητές ακούν το Allegro από το Κονσέρτο για βιολί, ορχήστρα εγχόρδων και μπάσο κοντίνουο στη Mi μείζονα, Op.8 No.1, RV 269 “Spring” - «Άνοιξη» του A.Vivaldi και εκφράζουν με κίνηση τα στοιχεία της φύσης που περιγράφει η μουσική. Σε διάταξη προχωρούν ρυθμικά -ο ένας πίσω από τον άλλο- και αποδίδουν με παραστατικές κινήσεις τα στοιχεία που περιγράφει διαδοχικά η μουσική :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ξύπνημα της Άνοιξης • κελάηδισμα των πουλιών • ξύπνημα της Άνοιξης • ψιθύρισμα της πηγής • καταιγίδα • κελάηδισμα των πουλιών • ξύπνημα της Άνοιξης <p><u>Μουσικοκινητική Λουλούδια που ξυπνούν την άνοιξη</u> Οι μαθητές ακούν το «Βαλς των λουλουδιών» του P.I. Tchaikovsky και παριστάνουν αρχικά ότι είναι λουλούδια που κοιμούνται, ξυπνούν ξετυλίγοντας αργά τα πέταλά τους σύμφωνα με τη μουσική (ήχος άρπας) κι έπειτα χορεύουν ελεύθερα στο χώρο.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> (ακολουθεί ως συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας) Οι μαθητές παρακολουθούν από το Διαδίκτυο απόσπασμα από την κινηματογραφική ταινία “Fantasy” του Walt Disney στο οποίο αποδίδεται οπτικοακουστικά – μέσω της κινούμενης εικόνας - το «Βαλς των λουλουδιών» του P.I. Tchaikovsky. Προσεγγίζουν διαισθητικά τη σχέση εικόνας, κίνησης, μουσικής, ποίησης και φαντασίας.</p>	<p>Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσούτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>-Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD αναρτημένα ψηφιακά στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=28&ep=477</p> <p>- Βιβλίο για το Μότσαρτ - Audio CD - CD Player Υλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>
--	---	---	--

		<p><u>Ακρόαση Μουσικής με γρήση ΤΠΕ</u> Ο εκπαιδευτικός δείχνει από το Διαδίκτυο αποσπάσματα συναυλιών από διάσημες παιδικές χορωδίες ή παιδιών - ερμηνευτών μουσικής.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Να προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση ● Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων στο οποίο περιλαμβάνεται μουσική άλλων λαών και πολιτισμών ● Να τραγουδούν τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών κατάλληλα για το ηλικιακό τους επίπεδο με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια ● Να ανταποκρίνονται ελεύθερα σε ακροάσεις μουσικής άλλων λαών και πολιτισμών με ποικιλία εκφραστικών τρόπων (κίνηση, ζωγραφική, παντομίμα, κλπ.) ● Να εκτελούν απλά μελωδικά και ρυθμικά σχήματα χρησιμοποιώντας τη φωνή ή απλά ρυθμικά όργανα συνοδεύοντας τραγούδια και μουσική άλλων λαών και πολιτισμών ● Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική δημιουργία άλλων λαών και πολιτισμών καθώς και τις μουσικές προτιμήσεις των συμμαθητών τους. 	<p>2.4 Μουσικές του κόσμου</p> <p><u>Ακρόαση Μουσικής</u> Οι μαθητές ακούν παιδικά παραδοσιακά τραγούδια από όλο τον κόσμο σε αυθεντικές ή σύγχρονες ποιητικές εκτελέσεις της Ethnic και της World Music, π.χ. «Sing Lo Lo» από τη Σενεγάλη, “Hello hello” από το Κονγκό, “A Mover La Colita” από την Κολομβία, κ.ά.</p> <p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Ακούν ηχογραφημένο και μαθαίνουν το τραγούδι από τη Σενεγάλη «Σόμα ντομ Τζάνγκαλ» (Διάβαζε γιε μου). Τραγουδούν αντιφωνικά τα αντίστοιχα μέρη. Μερικοί μαθητές συνοδεύουν με στράκες.</p> <p style="text-align: center;">Σόμα ντομ τζάνγκαλ – Διάβαζε γιε μου</p> <p style="text-align: center;"><small>πόδοση: Μαριέτα Κανυλιάκη ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΣΣΕΙ</small></p> <p>να να ιέ ζυμ-βε να να ιέ ζυμ-βε να να ιές μά-ρε να να ζυμ-βε... διά - βα - ζε, γιέ μου, δια - βα - ζε, γιέ-μου, δια - βα - ζε, γιέ-μου, για να μά-θεες... να να ιέ ζυμ-βε να να ιέ ζυμ-βε να να ιές μά-ρε να να ζυμ-βε... δια - βα - ζε, γιέ μου, δια - βα - ζε, γιέ μου, δια - βα - ζε, γιέ μου, για να μά-θεες...</p>	<p>Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια-Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια-Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008 -Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD) Audio CD με ethnic μουσική για παιδιά</p> <ul style="list-style-type: none"> ● «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- CD Player</p>	

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3⁰⁵ : Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να βιώσουν ότι η μουσική και ο χορός συνδέονται οργανικά • Να εκφράσουν τα συναισθήματα που αποδίδει μια μουσική με κίνηση και ερμηνεία ρόλων με παντομίμα • Να συνδυάσουν τη μουσική με το λόγο, την κίνηση, το θεατρικό παιχνίδι, τα εικαστικά σε ένα επίπεδο συμβολικό, υπερβατικό και διαισθητικό • Να προσεγγίσουν βιωματικά την Όπερα 	<p>3.1. Μουσική και άλλες τέχνες</p> <p>Μουσική και Θέατρο (+Θέατρο Σκιών)</p> <p>Μουσική και Χορός</p> <p>Μουσική και Ποίηση</p> <p>Μουσική και Εικαστικά</p> <p>Μουσική και Κινηματογράφος</p>	 <p><u>Μουσικοκινητική</u> Μαθαίνουν το αποκριάτικο τραγούδι «Το - Πιπέρι» από τη Σκύρο και το χορεύουν με τις μιμικές κινήσεις που περιγράφει το τραγούδι στο τσάκισμα. Στις στροφές βαδίζουν ρυθμικά σε κύκλο. (Μουσική και Χορός)</p> <p><u>-Μουσικό παιχνίδι Μουσική παντομίμα</u> Καθώς εκτελούν ένα τραγούδι κάνουν κινήσεις που σχετίζονται με το περιεχόμενο των στίχων. Παίζουν έπειτα το παιχνίδι της παντομίμας: ένας μαθητής δραματοποιεί έναν στίχο χωρίς να τον φανερώσει και οι υπόλοιποι πρέπει να καταλάβουν και να απαντήσουν τραγουδώντας το συγκεκριμένο στίχο του τραγουδιού.</p> <p>- <u>Δημιουργία μουσικής</u> Μελοποιούν ένα ποίημα που δημιούργησαν στο μάθημα της Γλώσσας ή στο πλαίσιο ενός Σχεδίου Εργασίας που εκπονεί η τάξη. Οι μαθητές τραγουδώντας στίχους του ποιήματος προτείνουν δικές τους μελωδίες και ο εκπαιδευτικός τις αποδίδει στο πιάνο (ή αρμόνιο)·η τάξη συλλογικά επιλέγει κάθε φορά τις κατάλληλες μελωδίες για τη συνέχεια του ποιήματος. π.χ.:</p>	<p>Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσουτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008 -Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD αναρτημένα ψηφιακά στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=28&ep=477</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)

Οι μαθητές ακούν το απόσπασμα - “Ein Männlein steht im Wald” -από την Πρώτη Σκηνή της Δεύτερης Πράξης- της ομώνυμης Όπερας “Hänsel und Gretel” του E.Humperdinck. Ο εκπαιδευτικός ρωτά τι τους θυμίζει η μελωδία που ακούν [το τραγούδι-αίνιγμα που έμαθαν] και τους ζητά να προσέξουν τον ήχο του κούκου στο τέλος. Έπειτα οι μαθητές παρουσιάζουν ανά ζευγάρια με παντομίμα τη σκηνική δράση ακολουθώντας τη μουσική της σκηνής που έχει ως εξής:

Τα δυο παιδιά, ο Χένσελ και η Γκρέτελ βρίσκονται στο σκοτεινό δάσος. Ο ήλιος δύει. Η Γκρέτελ είναι καθισμένη σε ένα κούτσουρο δέντρου και φτιάχνει μια γιρλάντα από λευκάγκαθα με τα λουλούδια που έχει πλάι της. Ο Χένσελ μαζεύει μούρα όπως τους είχε ζητήσει η μητέρα τους. Η Γκρέτελ τραγουδά χαρούμενα. Ο Χένσελ της δείχνει το καλάθι τους που είναι πια γεμάτο μούρα. Τότε συνειδητοποιούν ότι έχουν αργήσει να γυρίσουν σπίτι. Ακούγεται ο κούκος και ο Γκρέτελ κοιτάζοντας γύρω του ανήσυχα λέει ότι το δάσος τους προειδοποιεί για κάτι...

(Μουσική και Θέατρο)

Ακρόαση – Εκτέλεση Μουσικής Παρατηρούν το εικαστικό έργο του Ευγένειου Σπαθάρη με τίτλο «Το Θέατρο Σκιών του Σωτήρη Σπαθάρη και η ορχήστρα του» (1958). Ακούν μουσική από το Θέατρο Σκιών και ειδικότερα τα τραγούδια που εισάγουν στη σκηνή κάθε ήρωα-φιγούρα. π.χ. Καραγκιόζης: «Ο Χορός του Καραγκιόζη», Χατζηαβάτης: «Γιαλαλέλι» κ.ά. και φτιάχνουν απλές φιγούρες των βασικών ηρώων του Θεάτρου Σκιών.

Μουσικό παιχνίδι (συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας). Ακούν τραγούδια του Καραγκιόζη και οι μαθητές πρέπει να παρουσιάσουν κάθε φορά την αντίστοιχη φιγούρα. (Μουσική και Εικαστικά - Μουσική και Θέατρο Σκιών)

-Εκτέλεση μουσικής – Δημιουργία στίχου

Ακούν με κλειστά τα μάτια την εκτέλεση του “Wiegenlied” – Νανούρισμα του Johannes Brahms στο πιάνο (ή αρμόνιο). Αφού συζητηθεί ότι πρόκειται για νανούρισμα, οι μαθητές δημιουργούν τους στίχους ενός δικού τους νανουρίσματος καθώς ο

εκπαιδευτικός συνοδεύει στο πιάνο τις στιχουργικές τους προτάσεις.

Wiegenlied – Νανούρισμα

JOHANNES BRAHMS (ΓΕΡΜΑΝΙΑ 1833-1897) –

GEORG SCHEFER

Κύριος Πάνος Τσαμπός

♩ = 80 [A] C

Ge-tes A - bend'gut' Nacht, mit... Ra-san be-dacht, mit... Nig-lien be -
σπύ-σσι τά - ποίν'ορ - γό, σπύ-σσι - βό - τι σοε γέ - με, κλέ-σ'τη μά - τας σου ορ -
deckt, schliefst un - ter die Deck' riefst dich, wenn Gott will, wirst du
Αδ, και κοι - μέ-σαι είν' ορ - γό. Τα πτε - ρύ - δια σου ε - δώ στο κρ -
wie der ge - weckt, riefst dich, wenn Gott will, wirst du wie - der ge weckt
βό - τι σοε ερω, σου κρ - τήν ε - ντρο-φώ, κλέ-σ'τη μά-τια σου είν' ορ - γό.

Φόνη νύκτα, είν' οργά, σ' αγκαλιάζω η νύκτα
παρωμένα, βό φωνά και κομήσου, είν' οργά.
Εσ' μαι είν'ια σε εγώ, μέχρι τ' όναρο να τρέσι,
σπύ-σσι τά τα φέω, κλέ-σ' τα μάτια σου, σ' σπύ-σσι.

(Μουσική και ποίηση)

Μουσικοκινητική-Μουσικό παιχνίδι Σε τεντωμένο σχοινί Ακούν τη μουσική του Charlie Chaplin “Tightrope Walker” από την ταινία “The Circus” και κινούνται ατομικά μιμούμενοι έναν ακροβάτη που κάνει νούμερο σε τεντωμένο σχοινί.

Λιοντάρι στο κλουβί Ακούν από την ίδια ταινία το “Intruder in the Lion’s Cage” και δυο μαθητές ακολουθώντας τη μουσική αυτοσχεδιάζουν τη σκηνή όπου ο Σαρλώ (ο ένας μαθητής) μπαίνει - χωρίς να το ξέρει -σε ένα κλουβί με ένα λιοντάρι που κοιμάται ελαφρά (ο άλλος μαθητής). Ο μαθητής-Σαρλώ προσπαθεί να βγει χωρίς να ξυπνήσει το μαθητή- λιοντάρι που ξυπνά συνεχώς και ξανακοιμάται. Έπειτα παρακολουθούν τις σκηνές της ταινίας όπου ακούγεται η αντίστοιχη μουσική και παρατηρούν τη σύνδεση μουσικής και σκηνικής δράσης.

(Μουσική και Κινηματογράφος – Μουσική και Θέατρο)

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέσουν τη μουσική με το λόγο, με προμαθηματικές έννοιες κ.ά. όπως για παράδειγμα κατηγοριοποίηση, κατάταξη με κριτήριο, σειραθέτηση, κ.ά. 	<p>3.2 Μουσική και άλλα μαθήματα</p>	<p>- <u>Δημιουργία μουσικής</u> Δημιουργούν μια ηχοϊστορία με τα λόγια από το παραδοσιακό τραγούδι «Έβγα ήλιε» από τη Σάμο:</p> <p>Έβγα ήλιε πύρωσε με και κουλούρια τάισέ με Ν' ανεβώ στα κεραμίδια να σ' ανάψω τα καντήλια με το μέλι, με το γάλα και με τη χρυσή κουτάλα.</p> <p>Οι μαθητές επιλέγουν ομαδικά τις λέξεις που φανερώνουν μια πηγή ήχου ή τις λέξεις που μπορούν να αποδοθούν ποιητικά-μεταφορικά με ήχους. Καθώς ο εκπαιδευτικός απαγγέλει το ποίημα οι μαθητές αποδίδουν με μουσικά όργανα τις λέξεις που έχουν επιλεγεί ή ακόμη προτείνουν κι άλλες ακόμη. Δουλεύουν ομαδοσυνεργατικά σε ομάδες 3-4 παιδιών και κάθε ομάδα πειραματίζεται με τα όργανα παρουσιάζοντας τη δική της «ενορχήστρωση». Για παράδειγμα:</p> <p>Ήλιος: πιατίνα (λαμπερός ήχος) Κουλούρια: γκουϊρο (ήχος τριψίματος) Ν' ανεβώ: ταμπουρίνο (ήχος βημάτων) Ανάψω: γρήγορο γλίστρημα μπαγκέτας σε woodblock (ήχος σπύριτου) Μέλι: glockenspiel (γλυκός ήχος) Γάλα: glissando σε ξυλόφωνο (ήχος γάλατος που κυλάει) Χρυσή Κουτάλα: τρίγωνο (ήχος «χρυσός») (Μουσική και Γλώσσα)</p> <p>- <u>Μουσικό παιχνίδι</u>: Ο εκπαιδευτικός παίζει ισόχρονα χτυπήματα σε κλάβες σε κάθε μαθητή και εκείνος πρέπει να μετρήσει τα χτυπήματα με βάση την ακουστική του μνήμη. Στο δεύτερο γύρο του παιχνιδιού ο εκπαιδευτικός παίζει απλά ρυθμικά σχήματα και πάλι το ζητούμενο είναι ο αριθμός των χτυπημάτων. (Μουσική και Μαθηματικά)</p>	<p>Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Α΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσοῦτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού «Μουσική Β΄ Δημοτικού» (Αργυρίου Μ., Τσοῦτσια- Λουλάκη Ε., Μαγαλιού Μ.), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008 -Συμπληρωματικό ακουστικό υλικό για τα βιβλία Μουσικής Α΄ και Β΄ Δημοτικού (8 Audio CD αναρτημένα ψηφιακά στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=28&ep=477)</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- «Μέθοδος Διδασκαλίας Τραγουδιών για την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου» (Μαζαράκη Β.Α., Χορς-Κεφάλου Ε., Δημητράτου Β.), ΟΕΔΒ 1979 - Κασέτα Μεθόδου «Τραγούδια – Παιχνίδια</p>
---	---	--	--

- Εκτέλεση μουσικής: Μαθαίνουν το τραγούδι «Το Ποταμάκι» σε ποίηση του Ζαχαρία Παπαντωνίου και μουσική Β.Δημητράτου και το αποδίδουν αντιφωνικά σε μορφή ερώτησης- απάντησης.

Το τραγούδι ουσιαστικά περιγράφει τον κύκλο του νερού. Οι μαθητές συζητούν για το πώς ο άνθρωπος από παλιά εκμεταλλευόταν τη ροή του νερού ως φυσική πηγή ενέργειας και για την αντίστοιχη τεχνολογία που είχε αναπτύξει (π.χ. νερόμυλοι, κ.ά). Συζητούν ακόμη για τα ποτάμια της δικής τους περιοχής. Συζητούν έπειτα για τις φυσικές και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που χρησιμοποιούσε από παλιά ο άνθρωπος με βάση την αντίστοιχη τεχνολογία η οποία σεβόταν και προστάτευε το περιβάλλον
(Μουσική – Μελέτη Περιβάλλοντος)

-Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν τραγούδια που δημιουργήθηκαν με τη μελοποίηση ποιημάτων από Έλληνες συνθέτες και κυκλοφόρησαν σε 2 κασσέτες με τον τίτλο «Μελοποιημένα ποιήματα από βιβλία του Δημοτικού Σχολείου» (ΥΠΕΠΘ - Διεύθυνση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, 1997) π.χ. «Τσιριτρό» (Ζ.Παπαντωνίου-Μ.Πλέσσα), «Το πιο μεγάλο» (Β.Ρώτα - Μ.Κωχ), «Η Νεραντζούλα» (Δημοτικό -Θ.Αντωνίου), «Ντήλι ντήλι» (Δημοτικό - Χ.Λεοντή) κ.ά.

Συμπλήρωμα της Μεθόδου Διδασκαλίας Τραγουδιών για την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου – Εισαγωγή για τη Β΄ τάξη του δημοτικού σχολείου» (Μαζαράκη Β.Α., Χορς- Κεφάλου Ε., Δημητράτου Β.), ΟΕΔΒ 1986 - Κασέτα Μεθόδου

2 κασσέτες: «Μελοποιημένα ποιήματα από βιβλία του Δημοτικού Σχολείου» (ΥΠΕΠΘ - Διεύθυνση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, 1997)

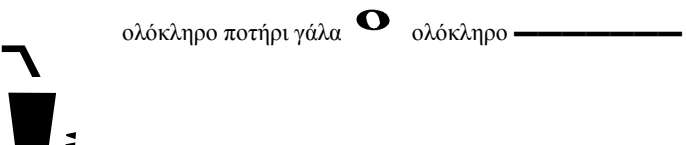

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 4^{ος}: Μουσική εντός κι εκτός σχολείου

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νιώσουν τη χαρά και την ικανοποίηση που προσφέρει η παρουσίαση μιας εκδήλωσης με μουσική που εκτελείται ζωντανά και σε πραγματικό χρόνο • Να παρακολουθούν ποικιλία μουσικών δρώμενων (συναυλίες, κοντσέρτα, κτλ.) και να συμπεριφέρονται ανάλογα με την περίπτωση 	<p>4.1. Εκδηλώσεις σχολικές</p> <p>4.2. Εκπαιδευτικές συναυλίες</p> <p>4.3 Μουσειακή Αγωγή</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα επ' ευκαιρία διαφόρων εορτασμών, επετείων, εκδηλώσεων/αφιερωμάτων που γίνονται στο χώρο του σχολείου ή σε άλλους χώρους π.χ Εορτή Χριστουγέννων. Εκδήλωση αφιερωμένη σε συνθέτη ή ποιητή Εκδήλωση με θέμα τα παιδικά ομαδικά παιχνίδια Εκδήλωση με θέμα το δάσος - Παρουσιάζουν τραγούδια στο πλαίσιο πολύτεχνων δρώμενων ή παραστάσεων που απαιτούν τη συνδρομή πολλών τεχνών π.χ. «Η Μάγισσα Φρικαντέλα που μισούσε τα κάλαντα» (Ε.Τριβιζιά), «Φρουτοπία» (Ε.Τριβιζιά – Παπασταύρου Στ.), «Η Αγέλαστη πολιτεία και οι Καλικάντζαροι» (Π.Κατσιμίχα – Χ.Κατσιμίχα), «Ντενεκεδούπολη» (Ε.Φακίνου – Γ.Μαρκόπουλου), Παράσταση θεάτρου σκιών Καραγκιόζη κ. ά. - Παρακολουθούν συναυλίες στο σχολείο (ή εκτός σχολείου) στο πλαίσιο εκπαιδευτικών προγραμμάτων/ εργαστηρίων άτυπης εκπαίδευσης. - Παρατηρούν και αναζητούν εκθέματα σε μουσεία που σχετίζονται με τη μουσική ή αναζητούν στις αίθουσες των μουσείων αντίστοιχα εκθέματα. 	<p>Πιάνο Μουσικά όργανα Orff Audio CD με μουσικές και τραγούδια θεατρικών παιδικών παραστάσεων CD Player Σύστημα μικροφωνικής με κονσόλα ηλεκτρονικός υπολογιστής με βιντεοπροβολέα</p>

Τάξεις Γ' - Δ' Δημοτικού

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 1ος : Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να επαναλαμβάνουν μιμητικά πιο σύνθετα ρυθμικά σχήματα με σαφή διάκριση θέσης και άρσης παίζοντας σε μουσικά όργανα, σε αυτοσχέδια ηχογόνα μέσα ή χρησιμοποιώντας ηχηρές κινήσεις σώματος, • Να αναγνωρίζουν τη συμβατική γραφή των ρυθμικών αξιών μέσα από τη σύνδεση με εξωμουσικές έννοιες • Να κατανοήσουν τη μαθηματική σχέση των ρυθμικών αξιών όσον αφορά τη διάρκεια του χρόνου μέσα από τη σύνδεση με εξωμουσικές έννοιες • Να αναγνωρίζουν ακουστικά απλά ρυθμικά σχήματα σε σχέση με τη συμβατική τους γραφή (ρυθμικό dictée) • Να χτυπούν το μελωδικό ρυθμό τραγουδιών <ul style="list-style-type: none"> • Να αυτοσχεδιάζουν/συνθέτουν δικά τους ρυθμικά σχήματα αποδίδοντας συναισθήματα • Να διακρίνουν τον παλμό από το ρυθμό μιας μελωδίας ή ενός ρυθμικού σχήματος • Να προσεγγίσουν βιωματικά τον παλμό του μέτρου των 2/4, 3/4, 4/4, 7/8 και των 9/8 • Να αποδίδουν συγκεκριμένες ρυθμικές έννοιες σε μια ακρόαση με κίνηση, με όργανα, με φωνή και μη-συμβατική σημειογραφία • Να αποδίδουν φωνητικά πιο πολύπλοκο ρυθμικό κείμενο χρησιμοποιώντας ένα σύστημα ρυθμικών συλλαβών. • Να αποδίδουν πιο πολύπλοκες ρυθμικές έννοιες 	<p>1.1. Ρυθμός</p> <p>-Παλμός-ρυθμός</p> <p>-Ρυθμικές αξίες: ολόκληρο, μισό, μισό παρεστιγμένο, δέκατα έκτα, παύσεις ολόκληρου, μισού, ογδόου, δκατου έκτου</p> <p>-Μέτρα 2/4, 3/4, 4/4, 7/8, 9/8 (βιωματικά)</p>	<p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Ο εκπαιδευτικός εκτελεί υποδειγματικά πιο σύνθετα ρυθμικά σχήματα στο ταμπουρίνο και οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά ατομικά ή κατά ομάδες π.χ.:</p> <p>- <u>Μουσική γραφή</u> Οι φθόγγοι («νότες») της συμβατικής γραφής της μουσικής παρουσιάζονται προσωποποιημένοι και τα σύμβολα των ρυθμικών αξιών σχετίζονται με εμπειρίες από την πραγματική ζωή π.χ. Οι ρυθμικές αξίες παρουσιάζονται ως «φορεσιές» που φορούν οι νότες ανάλογα με το πόσο «τραγουδούν». Κάθε νότα έχει τη δύναμη να «τραγουδά» σε διάρκεια ανάλογη με το «πόσο γάλα ήπια»:</p> 	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ' Δημοτικού» (Μπογδάνη -Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α'-Στ' Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>Εκπαιδευτικό λογισμικό μουσικής «Εμμέλεια» (Ε.Αναστασιάδου, κ.ά. ΟΕΔΒ)</p> <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κ.ά. - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>

συνοδεύοντας τραγούδια με τη χρήση απλών κρουστών οργάνων ή/και ηχηρών κινήσεων

μισό ποτήρι γάλα

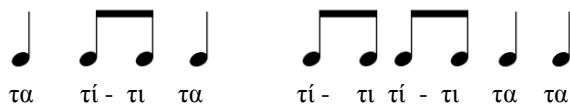

μισό

κ.ο.κ

-Μουσική εκτέλεση Οι μαθητές εκτελούν με ηχηρές κινήσεις του σώματος απλά ρυθμικά σχήματα που ο εκπαιδευτικός γράφει σε συμβατική γραφή στον πίνακα κι εκτελεί υποδειγματικά. Στη συνέχεια, οι μαθητές πρέπει να βρουν ποιο ρυθμικό σχήμα εκτελεί κάθε φορά σε κλάβες ο εκπαιδευτικός. π.χ.

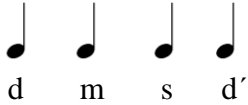

-Μουσική εκτέλεση Οι μαθητές μαθαίνουν το αποκριάτικο τραγούδι «Μια γριά μπαμπούγρια» και χτυπούν παλαμάκια το μελωδικό ρυθμό ενώ τραγουδούν το στίχο «τσίκι ρίκι τρομ, τράκα τρομ τράκα τρομ». Στη συνέχεια εκτελούν το τραγούδι χτυπώντας παλαμάκια στο σημείο αυτό αντί να τραγουδούν τα λόγια. Στις συλλαβές «τρομ», «τρομμ», «τρομμ» χτυπούν παλαμάκια σηκώνοντας τα χέρια ψηλά

Μια γριά μπαμπούγρια (Αποκριάτικο Λέσβου)

		<p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Ακολουθούν τον παλμό τραγουδιών που μαθαίνουν χτυπώντας ομαδικά παλαμάκια στις εισαγωγές τους που παίζει ο εκπαιδευτικός στο πιάνο, π.χ. Μέτρο 2/4 «Γέλαγε η Μαρία» (Λ.Παπαδόπουλου-Μ.Πλέσσα) Μέτρο 3/4 «Άστα τα μαλλάκια σου» (Α.Σακελλάριου & Χ.Γιαννακόπουλου – Μ.Σουγιούλ) Μέτρο 4/4 «Πάνω στην κούνια κάτσανε» (Παραδοσιακό Λέσβου) Μέτρο 7/8 «Μήλο μου κόκκινο» (Παραδοσιακό Ανατολικής Μακεδονίας) Μέτρο 9/8 «Γεια σου χαρά σου Βενετιά» (Ν.Γκάτσου-Στ.Ξαρχάκου)</p> <p>Όπου κρίνεται αναγκαίο, ο εκπαιδευτικός αρχικά εκτελεί υποδειγματικά τον παλμό ώστε να τον επαναλάβουν μαζί του οι μαθητές.</p> <p>-<u>Δημιουργία μουσικής</u> Αυτοσχεδιάζουν ρυθμικά σχήματα σε κρουστά όργανα αποδίδοντας συναισθήματα π.χ Ρυθμικό σχήμα που δίνει την αίσθηση της χαράς Ρυθμικό σχήμα που δίνει την αίσθηση του δισταγμού Ρυθμικό σχήμα που δίνει την αίσθηση του θυμού Ρυθμικό σχήμα που δίνει την αίσθηση της χαλάρωσης, κ.ά.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής – Γραφή Μουσικής με χρήση ΤΠΕ</u> Ασκούν τις ρυθμικές τους δεξιότητες κι εμπεδώνουν τα σύμβολα της συμβατικής γραφής της μουσικής μέσα από διαδραστικά μουσικά παιχνίδια στο περιβάλλον εκπαιδευτικού λογισμικού.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν την κατεύθυνση της ανέλιξης μελωδιών και να ακολουθούν ακουστικά τις μεταβολές της • Να εξοικειωθούν με τα συμβολικά ονόματα τονικού 	<p>1.2. Τονικό ύψος-Μελωδία</p> <p>Πεντατονικές</p>	<p>- <u>Μουσικό παιχνίδι: Βρες το χαρταετό</u> Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει τέσσερις διαφορετικές πορείες χαρταετών που πετούν στον αέρα και τις αντιστοιχεί με τέσσερις μελωδίες η ανέλιξη των οποίων μπορεί να αποδοθεί με τον ίδιο τρόπο μουσικά π.χ.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καφημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-</p>

<p>ύψους της δυτικής μουσικής: ντο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι (προφορικά – ακουστικά ή γραπτά) που βρίσκονται σε διαφορετική θέση (ψηλά ή χαμηλά) ανάλογα με το τονικό ύψος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες μελωδίες με αυξανόμενη τονική ακρίβεια • Να τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες από μνήμης μικρές μελωδίες με τα ονόματα των φθόγγων τους • Να εκτελούν στη φλογέρα ή σε τονικά μουσικά όργανα μελωδίες τραγουδιών που έχουν μάθει • Να τραγουδούν απλές μελωδίες με μίμηση • Να δημιουργούν μελωδίες στη φλογέρα ή στο glockenspiel με βάση τον ελεύθερο αυτοσχεδιασμό • Να αντιληφθούν πως συμβολίζεται το τονικό ύψος στην ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία 	<p>κλίμακες, ακουστική διάκριση μείζονας και ελάσσονας κλίμακας</p>	<p>• ένας χαρταετός που ανυψώνεται πολύ ψηλά σταδιακά ανά τέσσερα επίπεδα (ντο-μι-σολ-ντο)</p> <p>• ένας χαρταετός που ανυψώνεται λίγο και ξαφνικά πέφτει απότομα (ντο-φα—μι-ρε—ντο)</p> <p>• ένας χαρταετός που ανυψώνεται λίγο και μένει συνεχώς στο ίδιο επίπεδο (ντο – σολ)</p> <p>• ένας χαρταετός που ανυψώνεται απότομα πολύ ψηλά κι έπειτα χαμηλώνει λίγο</p> <p>-Εκτέλεση μουσικής Ακούν και μαθαίνουν το τραγούδι «Γέλαγε η Μαρία» (Λ.Παπαδόπουλου - Μ.Πλέσσα):</p>	<p>Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>Εκπαιδευτικό λογισμικό μουσικής «Εμμέλεια» (Ε.Αναστασιάδου, κ.ά. ΟΕΔΒ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κά. - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player -
--	---	---	--

Μαθαίνουν να αποδίδουν τις φράσεις της μελωδίας του τραγουδιού με τους αντίστοιχους φθόγγους (βιωματικά) καθώς ο εκπαιδευτικός τους συνοδεύει στο πιάνο. Ο εκπαιδευτικός τραγουδά υποδειγματικά τις φράσεις και οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά:

- 1) λα λα λα λα ^{σι} λα
 σολ σολ σολ
 φα φα φα μι
- 2) φα φα φα ^{σολ σολ σολ} φα
 μι μι μι μι μι μι
 ρε ρε

-Εκτέλεση μουσικής Παίζουν τις δυο φράσεις της μελωδίας του τραγουδιού «Γέλαγε η Μαρία» (Λ.Παπαδόπουλου - Μ.Πλέσσα) στη φλογέρα διαβάζοντας τους φθόγγους της μελωδίας με τα ονόματά τους. Ο ρυθμός αποδίδεται με βάση την ακουστική τους μνήμη με την ανάκλαση της μελωδίας του τραγουδιού που έχουν

		<p>μάθει. Ο εκπαιδευτικός εκτελεί υποδειγματικές εκτελέσεις της μελωδίας στη φλογέρα ώστε να τον μιμηθούν οι μαθητές.</p> <p><u>Εκτέλεση μουσικής</u> Αυτοσχεδιάζουν τη συνέχεια μιας δοσμένης αρχικής μελωδίας τριών φθόγγων στη φλογέρα. π.χ.:</p> <p>ρε λα σολ....</p> <p>Ο εκπαιδευτικός καταγράφει τις μουσικές ιδέες των μαθητών και τις επαναλαμβάνει ο ίδιος στη φλογέρα.</p> <p><u>-Εκτέλεση μουσικής</u> Ο εκπαιδευτικός έχοντας ως αφετηρία τη δημιουργική φαντασία των μαθητών εξηγεί με παραστατικό-συμβολικό τρόπο τη θέση των φθόγγων στο πεντάγραμμο π.χ.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - το πεντάγραμμο παραλληλίζεται με πολυκατοικία όπου μετράμε τις γραμμές και τα διαστήματα ξεκινώντας από κάτω προς τα πάνω, -το μεσαίο ντο βρίσκεται στον κήπο, - η νότα ρε «χτυπά» το κουδούνι στο κατώφλι της πόρτας - η νότα μι κάνει «ποδαρικό» στον πρώτο όροφο - η φα βρίσκεται και «με τα δυο πόδια» στον πρώτο όροφο - η σολ «κάνει ποδαρικό» στο δεύτερο όροφο (έχει το ένα πόδι στο δεύτερο όροφο και το άλλο στον πρώτο), κ.ο.κ. <p>Οι μαθητές τέλος, τραγουδούν την κλίμακα της ντο μείζων που έχει γράψει ο εκπαιδευτικός στο πεντάγραμμο.</p> <p><u>-Εκτέλεση μουσικής – Μουσική γραφή</u> Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει την ομαδοποίηση των φθόγγων στις γραμμές (μι, σολ, σι, ρε, φα) και στα διαστήματα (φα, λα, ντο, μι) καθώς τη θέση γραφής του κλειδιού του σολ. Εμφανίζει εκπαιδευτικές κάρτες «αστραπή» (flash cards) με δύο φθόγγους τους οποίους παίζει σε μελωδικό όργανο. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Τα μέλη κάθε ομάδας πρέπει να αναγνωρίσουν όσο το δυνατόν ταχύτερα τα ονόματα των φθόγγων και να τραγουδήσουν το διάστημα τους με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού π.χ.</p>	
--	--	--	--

-Εκτέλεση Μουσικής – Δημιουργία Μουσικής- Γραφή Μουσικής με χρήση ΤΠΕ Γράφουν, επεξεργάζονται και ηχογραφούν τις μουσικές τους ιδέες στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού μουσικού λογισμικού για παιδιά.

Οι μαθητές να μπορούν:

- Να διακρίνουν ακουστικά τα διαφορετικά μέρη μιας μουσικής και τη διαδοχή των διαφορετικών της μερών
- Να κατανοήσουν την έννοια της διμερούς (A B) και τριμερούς μορφής (A B A)
- Να αναγνωρίσουν τη μορφή AB και ABA κατά την ακρόαση μουσικής
- Να κατανοήσουν την έννοια της μορφής θέμα και παραλλαγές
- Να προσεγγίζουν διαισθητικά τις παραλλαγές του θέματος σε ένα έργο με μορφή θέμα και παραλλαγές
- Να τραγουδούν εκφραστικά με αίσθηση των φράσεων
- Να τραγουδούν απλά μελωδικά οστινάτι και κανόνες καθώς και τραγούδια με απλό ισοκράτημα
- Να αυτοσχεδιάσουν με τη φωνή ή με απλά όργανα αποδίδοντας μορφολογικά στοιχεία της μουσικής

1.3. Μορφή

Διμερής - Τριμερής μορφή, Μορφή Ρόντο,

Θέμα και παραλλαγές, (Βιωματικά)

- Ενεργητική ακρόαση Οι μαθητές ακούν το τραγούδι «Αντίο Λιλιπούπολη» (Μ.Κριεζή – Δ.Μαραγκόπουλου) και διακρίνουν τα διαφορετικά μέρη AB και την εναλλαγή τους ABAB σηκώνοντας το ένα χέρι ψηλά για το A και τα δυο για το B. Παρατηρούν ότι το B μέρος είναι το ρεφρέν (επωδός) του τραγουδιού.

Ενεργητική ακρόαση Ακούν το τραγούδι «Ωχ, ωχ, ωχ, φωνάζει η Γωγώ» (Π.Παμπούδη – Π.Περάκη) και διακρίνουν τα διαφορετικά μέρη AB και την εναλλαγή τους ABA σηκώνοντας το ένα χέρι ψηλά για το A και τα δυο για το B.

Ενεργητική ακρόαση Ακούν τις 12 Παραλλαγές που έγραψε ο W.A.Mozart πάνω στο θέμα του γαλλικού τραγουδιού “Ah, vous dirai – je maman” -γνωστή από τη μελοποίηση του ποιήματος «Φεγγαράκι μου λαμπρό»- “Variations “Ah, vous dirai-je maman”, K 265 (K 300e). Καθώς ακούν την ηχογραφημένη μουσική παριστάνουν με θεατρικό τρόπο τον πιανίστα που παίζει στο θρανίο ακολουθώντας διαισθητικά το διαφορετικό ύφος κάθε παραλλαγής. Ο εκπαιδευτικός τραγουδά τη μελωδία του θέματος – όπου είναι ευδιάκριτο- παράλληλα με τις παραλλαγές.

Έπειτα παίζει το θέμα στο πιάνο και πραγματοποιεί απλές παραλλαγές του (π.χ. προσθέτει νότες-μελίσματα, μεταβάλλει το μελωδικό ρυθμό, αλλάζει την εναρμόνιση από μείζονα σε ελάσσονα κ.ά). Οι μαθητές περιγράφουν διαισθητικά ποιες διαφορές παρατήρησαν σε κάθε παραλλαγή.

- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008

• «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)

Εκπαιδευτικό λογισμικό μουσικής «Εμμέλεια» (Ε.Αναστασιάδου, κ.ά. ΟΕΔΒ)

- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο,

		<p><u>Εκτέλεση μουσικής</u> Μαθαίνουν το επανησιακό δημοτικό τραγούδι «Μενεξέδες και ζουμπούλια» και το τραγουδούν «κλείνοντας» εκφραστικά με τη φωνή τους κάθε μουσική φράση. Ο εκπαιδευτικός συνοδεύει στο πιάνο ή άλλο πολυφωνικό μουσικό όργανο. Χωρίζονται σε δυο ομάδες και τραγουδούν αντιφωνικά η μια ομάδα τις στροφές και η άλλη το ρεφρέν.</p> <p>Τα μέλη των ομάδων στη συνέχεια μπορούν να χορέψουν - σε ζευγάρια ή ατομικά με έναν «φανταστικό» παρτενέρ στο ρυθμό του βαλς του τραγουδιού που παίζει ο εκπαιδευτικός στο πιάνο.</p>	<p>Glockenspiel, κά. - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player - Audio CD</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν βιωματικά και να ανταποκρίνονται στις καταστάσεις και τις μεταβολές της δυναμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο • Να περιγράφουν τις μεταβολές της δυναμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο χρησιμοποιώντας συνειδητούς χαρακτηρισμούς • Να κατανοήσουν τους βασικούς όρους περιγραφής της δυναμικής αγωγής 	<p>1.4. Δυναμική Αγωγή</p> <p>Όροι δυναμικής αγωγής (piano, forte, fortissimo, pianissimo, crescendo, diminuendo)</p>	<p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν το δεύτερο μέρος Andante από τη Συμφωνία «Εκπληξη» του J. Haydn – “Symphony No. 94 in G (“Surprise”) Hob.I.94” και με κινήσεις των χεριών δείχνουν τις μεταβολές της έντασης (άνοιγμα των χεριών στο forte, κλείσιμο στο piano, σταδιακό άνοιγμα στο cresc, σταδιακό κλείσιμο στο dim).</p> <p>- <u>Μουσικό παιχνίδι</u> Οι μαθητές χωρίζονται σε δυο ή τρεις ομάδες. Τα μέλη κάθε ομάδας φτιάχνουν σε χαρτί μεγέθους Α4 «κάρτες» τις οποίες θα σηκώνουν ψηλά σε κάθε διαφορετική κατάσταση δυναμικής καθώς ακούν το τέταρτο μέρος Allegro από τη Συμφωνία Αρ. 25 του W.A.Mozart –“Symphony No.26 in G minor, K.183”. Κάθε «κάρτα» αναγράφει συγκεκριμένες περιγραφές δυναμικής και το αντίστοιχο σύμβολο όρου δυναμικής αγωγής π.χ. πολύ δυνατά - ff, δυνατά - f, σιγανά - p, μέτρια σιγανά mp κ.ά. Κερδίζει η ομάδα της οποίας τα περισσότερα μέλη ανταποκρίθηκαν υψώνοντας τις σωστές κάρτες.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ., Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ.,Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κά. - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player -Audio CD</p>

<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να διακρίνουν βιωματικά και να ανταποκρίνονται στις καταστάσεις και τις μεταβολές της ρυθμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο • Να περιγράφουν τις μεταβολές της ρυθμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο χρησιμοποιώντας συνειδητούς χαρακτηρισμούς • Να γνωρίσουν τους βασικούς όρους περιγραφής της δυναμικής αγωγής • Να συνδέσουν τη ρυθμική αγωγή με άλλες μουσικές έννοιες 	<p>1.5. Ρυθμική Αγωγή</p> <p>Όροι ρυθμικής αγωγής (ταχύτητα) (allegro, adagio, accelerando, ritardando)</p>	<p><u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το τρίτο μέρος Finale από τη «Συμφωνία των παιχνιδιών» του W.A.Mozart. Διακρίνουν τα σημεία όπου παρατηρούν μεταβολές της ρυθμικής αγωγής.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν το «Παλάτι του βασιλιά των βουνών» του E.Grieg από τη Σουίτα No.1 Πέερ Γκυντ. Παραιστάνουν το μαέστρο μιας ορχήστρας και εκφράζουν με κινήσεις των χεριών τις μεταβολές της ρυθμικής αγωγής και της έντασης. Παρατηρούν ότι το έργο τελειώνει με επιτάχυνση και με αύξηση της δυναμικής.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καφημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν φυσικούς και ηλεκτρονικούς ήχους, να τους περιγράφουν και να τους κατηγοριοποιούν ως προς τα χαρακτηριστικά τους • Να αναγνωρίζουν το ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της ορχήστρας και της μπάντας • Να διακρίνουν το ηχόχρωμα των ελληνικών λαϊκών μουσικών οργάνων • Να αναγνωρίζουν τα κυριότερα μουσικά όργανα της αρχαίας Ελλάδας • Να διακρίνουν τα τρία είδη ανθρώπινης φωνής 	<p>1.6. Ηχόχρωμα</p> <p>Φυσικοί και Ηλεκτρονικοί ήχοι</p> <p>Βασικά είδη ορχήστρας (συμφωνική, μπάντα, παραδοσιακή)</p> <p>Βασικά είδη μουσικών συνόλων δυτικής μουσικής (συμφωνική ορχήστρα, μπάντα)</p> <p>Βασικά όργανα συνόλων παραδοσιακής μουσικής (Ζυγιά- κομπανία)</p>	<p><u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα μουσικών έργων όπου είναι ευδιάκριτο το ηχόχρωμα μουσικών οργάνων της ορχήστρας και της μπάντας. Παρατηρούν παράλληλα αντίστοιχες εικόνες των οργάνων και των αντίστοιχων μουσικών συνόλων.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα των ελληνικών λαϊκών μουσικών οργάνων και αποσπάσματα μουσικών συνόλων της ελληνικής δημοτικής μουσικής (ζυγιές - κομπανίες). Παρατηρούν παράλληλα αντίστοιχες εικόνες ή φωτογραφίες..</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στους μαθητές κάρτες οργάνων. Οι μαθητές ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα μουσικών οργάνων και επιδεικνύουν την κάρτα τους όταν αναγνωρίσουν το αντίστοιχο όργανο .</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Παρατηρούν εικόνες των αρχαίων ελληνικών μουσικών οργάνων και ακούν ήχους ανακατασκευασμένων αρχαίων ελληνικών μουσικών οργάνων.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καφημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>CD ROM «Ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα» (Σύλλογος Οι Φίλοι της Μουσικής – Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος Λίλιαν Βουδούρη, 1996)</p>

	Είδη φωνών	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν χαρακτηριστικά μουσικά αποσπάσματα με ανδρικές, γυναικείες και παιδικές φωνές και μαθαίνουν για τα είδη της ανθρώπινης φωνής.</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές προσεγγίζουν ολιστικά τα μουσικά όργανα μέσα από αντίστοιχο εκπαιδευτικό λογισμικό που περιλαμβάνει βίντεο με ζωντανή εκτέλεσή τους, πληροφορίες – σχεδιαγράμματα για τον τρόπο κατασκευής τους, εικόνες ή φωτογραφίες εποχής που συνδέουν τα όργανα με το ιστορικό, γεωγραφικό και κοινωνικοπολιτισμικό τους πλαίσιο π.χ. CD ROM «Ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα» (Σύλλογος Οι Φίλοι της Μουσικής – Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος Λίλιαν Βουδούρη, 1996)</p> <p>-<u>Κατασκευή αυτοσχέδιων οργάνων</u>: Κατασκευάζουν αυτοσχέδια μουσικά όργανα π.χ.μαράκες από κουτιά με φακές και ρύζι, μπαστούνι της βροχής από ρολό χαρτιού κουζίνας, καρφίτσες και ρύζι, τύμπανο από γλαστράκι και μπαλόνι, τρομπέτα από χωνί και σωλήνα πλαστικό, μουσικός σωλήνας από σωλήνα ηλεκτρολόγου, μπουκάλια με νερό κ.ά. και ανά ομάδες δημιουργούν ένα ηχητικό δρώμενο που συνθέτει συμβολικά μια ιστορία ή περιγράφει και συνοδεύει την αφήγηση μιας ιστορίας.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν έναν φθόγγο ανεξάρτητα από το άκουσμα διαφορετικών άλλων φθόγγων • Να διακρίνουν κατά την εκτέλεση σε πολυφωνικό όργανο (π.χ. πιάνο, ακορντεόν) τη μελωδία από την εναρμόνισή της. • Να συνοδεύουν τη μελωδία τραγουδιών με μπορντούν ή απλές νότες • Να εκτελούν ταυτόχρονα 2 ή και περισσότερα ‘σρώματα’ ρυθμού ή μελωδίας 	<p>1.7. Συνήγηση</p> <p>Ισοκράτημα (βιωματικά) Μπορντούν, Οστινάτο, Κανόνας</p>	<p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u>: Οι μαθητές μαθαίνουν τη μελωδία του του κανόνα “Frère Jacques”. Έπειτα χωρίζονται σε τρεις ομάδες: η α’ ομάδα τραγουδά το στίχο “ Frère Jacques, frère Jacques ” , η β’ ομάδα τραγουδά “dormez vous, dormez vous?”, η γ’ ομάδα τραγουδά “sonnez les matines, sonnez les matines” και οι τρεις ομάδες μαζί τον τέταρτο στίχο “ding, dang, dong”. Στη συνέχεια εκτελούν κανονικά το δίφωνο ή τρίφωνο κανόνα</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το δεύτερο μέρος Minuetto από τη Σουίτα αρ.1.”L’ Arlesienne” του Georges Bizet και βρίσκουν πόσα διαφορετικά μουσικά όργανα παίζουν –κατά προσέγγιση-κάθε φορά</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ’ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p>

-Ενεργητική ακρόαση Ακούν την αρχή από το «Βαλς των λουλουδιών» από τη Σουίτα Μπαλέτου «Καρυοθραύστης» του P.I.Tchaikovsky και προσπαθούν να διακρίνουν ακουστικά τη μελωδία και τη συνοδεία της (ομοφωνία) που εκτελεί η άρπα

-Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν μια συνοδεία της μελωδίας του τραγουδιού «Επεράσαμε όμορφα» στη φλογέρα διαβάζοντας την αντίστοιχη σημειογραφία. Έπειτα συνοδεύουν ατομικά τον εκπαιδευτικό που εκτελεί παράλληλα τη μελωδία του τραγουδιού στη φλογέρα:

Μελωδία τραγουδιού (εκπαιδευτικός)

Συνοδεία τραγουδιού (μαθητής)

Κ.Ο.Κ

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2^{ος} Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν πιο σύνθετα – από άποψη μουσικής και λόγου - ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια • Να προσεγγίζουν την οργανική σύνδεση της ελληνικής μουσικής παράδοσης με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων • Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στο περιβάλλον μέσα από δημοτικά ελληνικά τραγούδια που πηγάζουν από την αλληλένδετη σχέση του ανθρώπου με τη φύση • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να γνωρίσουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και θρησκευτικά παραδοσιακά τραγούδια που συνδέονται με εορτές της ορθόδοξης εκκλησίας • Να εκτελούν μελωδίες παραδοσιακών τραγουδιών σε μουσικά όργανα • Να εκτελούν σε κρουστά μουσικά όργανα το μελωδικό ρυθμό παραδοσιακών ελληνικών τραγουδιών που μαθαίνουν • Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική κληρονομιά του τόπου μας ως μέρος της πολιτισμικής τους ταυτότητας. 	<p>2.1. Ελληνική μουσική παράδοση</p> <p>Δημοτική μουσική</p> <p>Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική</p>	<p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Τραγουδούν πιο απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου ελληνικά δημοτικά τραγούδια απ' όλο τον ελλαδικό χώρο. π.χ. τα τραγούδια «Λεν' ήρι Μάης κι Άνοιξη (Θράκης), Θαλασσάκι (Δωδεκανήσων), «Καλαντζής» (Ηπείρου), «Άστραπεν η Ανατολή» (Σκιάθου), κ.ά. που περιλαμβάνονται στο Διδακτικό Πακέτο Μουσικής Γ' και Δ' Δημοτικού καθώς και στο Μουσικό Ανθολόγιο Α' - Στ' Δημοτικού.</p> <p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Οι μαθητές μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με τον κύκλο του χρόνου: Περπερούνες, Κάλαντα Δωδεκαήμερου, Χελιδονίσματα, αποκριάτικα παιδικά τραγούδια, Κάλαντα του Λαζάρου, τραγούδια της κούνιας κ.ά. π.χ. «Καλήν εσπέραν άρχοντες» (Κρήτης), «Στρίνα» (Κάτω Ιταλίας), «Ηρθανε τα Φώτα» (Ηπείρου), «Τρεις σπανοί» (Αίγινας), «Χελιδόνισμα» (Χάλκης), «Ηρθεν ο Λάζαρης» (Ηπείρου) κ.ά..</p> <p>Προσεγγίζουν έθιμα που συνδέονται με αγεργμικά παιδικά τραγούδια και μαθαίνουν για τις κατασκευές συμβολικών ομοιωμάτων και ηχητικών αντικειμένων καθώς και τα θεατρικά δρώμενα που συνδέονται με αυτά. π.χ. μαθαίνουν Χελιδονίσματα και κατασκευάζουν αυτοσχέδιες χελιδόνες.</p> <p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Τραγούδια για εθνικές εορτές κι επετείους Μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια που σχετίζονται με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου, π.χ. «Χορός του Ζαλόγγου», «Στα Τρίκορφα» κ.ά.</p> <p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους π.χ. Απολυτίκιο της Ανάστασης, κ.ά.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ' Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α'-Στ' Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κά.</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>-Audio CD</p>

-Εκτέλεση Μουσικής Παίζουν στη φλογέρα ή στο glockenspiel - από το οποίο έχουν αφαιρεθεί αντίστοιχα πλήκτρα - τη μελωδία από τα Κάλαντα Λαζάρου Ηπείρου «Ἦρθεν ὁ Λάζαρος». Η μελωδία χωρίζεται σε τέσσερις φράσεις προς διευκόλυνση της εκμάθησής της από τους μαθητές. Η δεύτερη και η τελευταία φράση είναι ίδιες:

πρώτη φράση

s   f   f   s   s   f

δεύτερη φράση

s   r   r   s   f

τρίτη φράση

f   s   l   s   f

τέταρτη φράση

s   r   r   s   f

-Ενεργητική Ακρόαση -Εκτέλεση Μουσικής Οι μαθητές εκτελούν σε κλάβες το μελωδικό ρυθμό των δύο πρώτων φράσεων από τα Κάλαντα Λαζάρου Ηπείρου. Ο εκπαιδευτικός παίζει ένα από τα δύο ρυθμικά σχήματα και οι μαθητές πρέπει να διακρίνουν ποιο είναι ή παίζει διαδοχές κι επαναλήψεις των δυο φράσεων και οι μαθητές πρέπει να διακρίνουν την ακολουθία, δηλαδή τη σειρά εναλλαγής της πρώτης και τη δεύτερης φράσης, που άκουσαν.

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νιώσουν την αισθητική συγκίνηση από την ακρόαση και την εκτέλεση τραγουδιών μελοποιημένης Ελληνικής ποίησης • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να αποτιμούν και να αξιολογούν διαισθητικά την επαφή με τα αγαθά της τέχνης και το ωραίο • Να εκφέρουν και να αρθρώνουν με άνεση και ακρίβεια το λόγο με τη μελωδία και το ρυθμό της μουσικής • Να εκφράζουν και να αιτιολογούν τα συναισθήματα, τις απόψεις και τις προτιμήσεις τους για μουσικά έργα από διάφορα μουσικά είδη, στυλ και πολιτισμούς. 	<p>2.2. Μελοποιημένη ποίηση- Έλληνες συνθέτες-</p> <p>Αστική λαϊκή μουσική- Σύγχρονοι Έλληνες τραγουδοποιοί</p>	<p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής Τραγούδια για εθνικές εορτές κι επετείους</u> Οι μαθητές μαθαίνουν τραγούδια πιο απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου που συνδέονται με το έπος του 40', την Κατοχή και την Απελευθέρωση π.χ. «Πω, πω, πω τι έπαθε ο Μουσολίνι» (Π.Μενεστρέλ – Ν. Casiroli), «Το ακορντεόν» (Γ.Νεγρεπόντη – Μ.Λοϊζου), κ.ά., με την εξέγερση του Πολυτεχνείου «Ο Λεβέντης» (Ν.Περγιάλη – Μ.Θεοδωράκη), κ.ά. και με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου «Θούριος» του Ρήγα (εκδοχή Δ.Σούτζου), «Μικρός Λαός» (Γ.Ρίτσου – Μ.Θεοδωράκη), τις τέσσερις πρώτες στροφές από τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν» του Δ.Σολωμού σε μελοποίηση του Ν.Χ.Μάντζαρου, κ.ά.</p> <p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν καντάδες, αστικά ελαφρά και λαϊκά τραγούδια π.χ. «Άστα τα μαλλάκια σου» (Χ.Γιαννακόπουλου & Α.Σακελλάριου – Μ.Σιουργιού), «Βάρκα γιαλό» (Β.Τσιτσάνη), κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν νεότερα ελληνικά τραγούδια πιο απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου π.χ. «Γεια σου κύριε Μενεξέ» (Ο.Ελύτη – Δ.Λάγιου), «Τζιτζικια» (Ο.Ελύτη – Λ.Κόκοτου), «Ο Έκτορας και η Ανδρομάχη» (Ι.Καμπανέλλη – Μ.Χατζιδάκι), «Το Κοχύλι» (Ο.Ελύτη – Μ.Τρανουδάκη), «Λίγο ακόμη» (Γ.Σεφέρη – Μ.Θεοδωράκη), «Ο παπαγάλος» (Ζ.Παπαντωνίου – Μ.Πασχαλίδη), κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τραγούδια με περιεχόμενο σχετικά με το δεσμό του ανθρώπου με τη φύση, με την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και με εναλλακτικές μορφές ενέργειας π.χ. «Ο Εφιάλης της Περσεφόνης» (Ν.Γκάτσος-Μ.Χατζιδάκις), «Το πράσινο ποτάμι» (Ν.Χουλιάρα), «Το ηλιακό λεωφορείο» (Μ.Κριεζή - Λ.Πλάτωνος), κ.ά.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ.,Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κá.</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>-Audio CD</p> <p>-</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ακροασθούν με ευαισθησία ένα έργο λόγιας δυτικής μουσικής να εκφραστούν μέσα από αυτό και να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους • Να μπορούν να διακρίνουν κατά την ακρόαση ενός 	<p>2.3. Λόγια Δυτική Μουσική –</p> <p>Μουσικοί συνθέτες και εκτελεστές</p>	<p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα από έργα του W.A. Mozart π.χ. από τη «Μικρή Νυχτερινή Μουσική» - “Serenade No. 13 for strings in G major KV 525”(“Eine kleine Nachtmusik”), ή τη “Symphony No 40 in G min KV 550” και παριστάνουν παράλληλα με την ακρόαση ότι</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-</p>

<p>μουσικού έργου τα δομικά κι εκφραστικά στοιχεία του και να παρακολουθήσουν την εξέλιξή τους σε όλη τη διάρκειά του</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν την έννοια της διαχρονικότητας της μουσικής και τον ρόλο των δημιουργών της 		<p>είναι μαέστρο ή μέλη της ορχήστρας που παίζουν.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός διαβάζει και δείχνει αντίστοιχες εικόνες από -κατάλληλο για την ηλικία των μαθητών - βιβλίο για τη ζωή και το έργο του συνθέτη σε σχέση με τα ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα της εποχής του και ειδικότερα την περίοδο της παιδικής του ηλικίας ως παιδί –θαύμα στη μουσική.</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Οι μαθητές κλείνουν τα μάτια τους ώστε να που αργότερα τι φαντάστηκαν ή τι αισθάνθηκαν ακούγοντας το δεύτερο μέρος Andante από το έργο του W.A.Mozart “Sonata for Two Pianos in D major K.448:</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Οι μαθητές παρακολουθούν από το Διαδίκτυο βίντεο με μαγνητοσκοπημένη ζωντανή εκτέλεση του τρίτου μέρους Molto Allegro από το έργο του W.A.Mozart “Sonata for Two Pianos in D major K.448: Παρατηρούν τη «συνδιαλλαγή» μεταξύ των εκτελεστών στα δυο πιάνο</p> <p>Στη συνέχεια ακούν το ίδιο μέρος του έργου σε όργανο εποχής στο pianoforte και συγκρίνουν το άκουσμα με το πιάνο.</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Ο εκπαιδευτικός εξιστορεί συνοπτικά δείχνοντας αντίστοιχες εικόνες των πρωταγωνιστών – την υπόθεση της Όπερας «Μαγεμένος Αυλός» - “Die Zauberflöte” του W.A. Mozart. Οι μαθητές ακούν την άρια “Der Vogelfänger bin ich ja” του Παπαγκένο - κυνηγού πουλιών της βασίλισσας ο οποίος συνοδεύει την ορχήστρα παίζοντας αυλό του Πανός σε δεδομένα σημεία της άριας. Οι μαθητές κατά την ακρόαση του έργου κάθε φορά που νομίζουν ότι θα ακουστεί ο αυλός του Πανός παριστάνουν ότι παίζουν φυσώντας μια ανοδική σειρά φθόγγων γρήγορα σε έναν φανταστικό αυλό του Πανός που κρατούν υποθετικά στα χέρια τους.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Παρακολουθούν στο Διαδίκτυο αποσπάσματα από ζωντανές εκτελέσεις μουσικών έργων ή παραστάσεων όπερας.</p>	<p>Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ.,Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κά.</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>-Audio CD</p> <p>- Βιβλίο παιδικό για τον Μότσαρτ</p> <p>- Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία, βιντεοπροβολέας</p>
---	--	---	---

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Να προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση ● Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων στο οποίο περιλαμβάνεται μουσική άλλων λαών και πολιτισμών ● Να τραγουδούν τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών κατάλληλα για τις τάξεις τους με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια ● Να ανταποκρίνονται ελεύθερα σε μια ακρόαση μουσικής άλλων λαών και πολιτισμών με ποικιλία εκφραστικών τρόπων (κίνηση, ζωγραφική, παντομίμα, κλπ.) ● Να εκτελούν απλά μελωδικά και ρυθμικά σχήματα χρησιμοποιώντας τη φωνή ή απλά ρυθμικά όργανα συνοδεύοντας τραγούδια και μουσική άλλων λαών και πολιτισμών ● Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική δημιουργία άλλων λαών και πολιτισμών. 	<p>2.4. Μουσικές του κόσμου</p>	<p>- <u>Μουσικοκινητική</u> Χορεύουν κατά ομάδες αγοριών- κοριτσιών αντικρουστά κι εναλλάξ σε ζευγάρια ακούγοντας το παραδοσιακό ιρλανδικό τραγούδι “I’ll tell me ma”.</p> <p>-<u>Μουσικοκινητική</u> Ακούν το παραδοσιακό ιταλικό τραγούδι “Ndrezzata” («Ψηλά στον Άη Νικόλα»). Τα αγόρια χορεύουν αντικρουστά σε δύο ομάδες και πλησιάζουν βηματικά η μια την άλλη μόλις ο εκπαιδευτικός δώσει σήμα με το ντέφι. Όταν φθάσουν στη μέση της διαδρομής τα μέλη των ομάδων παριστάνουν με μιμητικές χορευτικές κινήσεις ότι καβγαδίζουν κι επιστρέφουν στην αρχική τους θέση βηματίζοντας προς τα πίσω με το επόμενο χτύπημα στο ντέφι. από τον εκπαιδευτικό. Το ίδιο επαναλαμβάνουν και τα κορίτσια χωρισμένα σε δύο ομάδες.</p> <p><i>Παραλλαγή</i> Όλοι οι μαθητές χορεύουν αντικρουστά με βηματική επιτόπια κίνηση και με το σήμα του εκπαιδευτικού ένας μαθητής μπαίνει στο κέντρο και αυτοσχεδιάζει μια δική του χορευτική φιγούρα ή χορεύει γυρίζοντας γύρω από τον εαυτό του. Η εκτέλεση του ηχογραφημένου τραγουδιού επαναλαμβάνεται μέχρι να χορέψουν όλοι οι μαθητές ατομικά .</p> <p>- <u>Δημιουργία Μουσικής</u> Ακούν το παραδοσιακό ιταλικό τραγούδι “Ndrezzata” («Ψηλά στον Άη Νικόλα») και αυτοσχεδιάζουν ο καθένας ή ομαδοσυνεργατικά μια ρυθμική συνοδεία σε τύμπανο ή ντέφι.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τα Κάλαντα Χριστουγέννων «Στρίνα» από την ελληνόφωνη Κάτω Ιταλίας:</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ., Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> ● «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ.,Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κά.</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>-Audio CD</p>
--	--	---	---

Στρίνα ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑΣ – ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΑ ΧΩΡΙΑ

$\text{♩} = 97$

Αρ-τε που ε-σις
ώ-ρισσα-σα-ρί-α βλα - ώ ηγηπόρ-τα με το λι-βι-δά-ρι, βλα - ώ ηγημά να μ'ό-λα ε
δί - α κι - α - πάλι το τσού - ρη παύ 'ναι ο τζε - νε - ρά - λη κι
πάλι το τσού - ρη παύ 'ναι ο τζε - νε - ρά - λη.

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3⁰⁵ : Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να βιώσουν ότι η μουσική και ο χορός συνδέονται οργανικά • Να βιώσουν ότι η μουσική είναι μια τέχνη που συνπάρχει με την ιστορία του ανθρώπου • Να συνδυάσουν τη μουσική με το λόγο, την κίνηση, το θεατρικό παιχνίδι και τα εικαστικά σε ένα επίπεδο συμβολικό, υπερβατικό και διαισθητικό 	<p>3.1. Μουσική και άλλες τέχνες</p>	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα και αναγνωρίζουν τη μορφή τους σε πίνακες ζωγραφικής, γκραβούρες ή φωτογραφίες εποχής. (Μουσική και Εικαστικά)</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα (ανακατασκευασμένα) και αναγνωρίζουν τη μορφή τους σε παραστάσεις σωζόμενων αγγείων, γλυπτών, επιγραφών, ψηφιδωτών, κοσμημάτων κ.ά. (Μουσική και Εικαστικά)</p> <p>- <u>Δημιουργία μουσικής</u> «Αποδίδουν» κι ερμηνεύουν με ήχους συμβατικών ή αυτοσχέδιων οργάνων τους πίνακες ζωγραφικής «Πέταγμα πουλιού στο φεγγαρόφωτο» και “Blue II” του Joan Miró” δουλεύοντας ομαδοσυνεργατικά (ομάδες 4-5 μαθητών). (Μουσικά και Εικαστικά)</p> <p>-<u>Μουσικοκινητική</u> Οι μαθητές ακούν ηχογραφημένο το μουσικό παραμύθι «Ο Πέτρος και ο λύκος» του Sergei Prokofiev και δραματοποιούν παράλληλα σκηνές του ή ακόμη εκφράζουν με παραστατική κίνηση τα συναισθήματα που τους δημιουργούν οι διαφορετικοί ρόλοι και τα αντίστοιχα ηχοχρώματα οργάνων ή το διαφορετικό ύφος κάθε ρόλου κι του αντίστοιχου leitmotif (καθοδηγητικό μοτίβο) π.χ. αίσθηση φόβου και δέους - λύκος, αίσθηση χαράς και ξεγνοιασιάς - πουλάκι, κ.ά. (Μουσική και Θέατρο)</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη -Σουγιούλ Δ., Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών - Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κá.</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>-Audio CD</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία, βιντεοπρωβολέας</p>

		<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το «Χορό των σπαθιών» του Aram Khachaturian και ζωγραφίζουν κάποια αντίστοιχη σκηνή π.χ. τον εαυτό τους να πολεμά κάποιον φανταστικό εχθρό, κ.ά. (Μουσική και Εικαστικά)</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το «Χορό της ζαχαρένιας νεράιδας» του Pyotr Ilyich Tchaikovsky από τη Σουίτα Μπαλέτου «Καρνοθραύστης» και ζωγραφίζουν τη νεράιδα που φαντάζονται ότι χορεύει στη σκηνή. (Μουσική και Εικαστικά)</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν το ντουέτο της Παπαγκένας και του Παπαγκένου από την όπερα ‘Μαγεμένος Αυλός’ του W.A. Mozart: “Pa ra ra ...” και παριστάνουν ότι το ένα χέρι τους είναι ο Παπαγκένο και το άλλο η Παπαγκένα.Κάθε φορά που ακούν τον καθένα χωριστά να τραγουδά ή και τους δυο μαζί κινούν το αντίστοιχο χέρι ή χέρια σαν να έπαιζαν κουκλοθέατρο. Το ίδιο μπορεί να γίνει με κανονική γυναικεία και αντρική φιγούρα κουκλοθέατρου. (Μουσική και Θέατρο)</p> <p>- <u>Μουσικοκινητική:</u> Ακούν το «Flute Concerto No.11 in C RV 443 (Largo) του Antonio Vivaldi και κινούνται ελεύθερα στο χώρο ως φύλλα που τα παίρνει ο αέρας. (Μουσική και θέατρο)</p> <p>-<u>Μουσικοκινητική</u> Ακούν το «Ενυδρείο» από το «Καρναβάλι των ζώων» του Camille Saint – Saëns και κινούνται στο χώρο ως ψάρια ακολουθώντας την ανέλιξη της μουσικής καθώς διαδραματίζουν μια φανταστική ιστορία με δύο ομάδες ψαριών που αναζητούν η μια την άλλη. Η ιστορία εκτυλίσσεται σε τρεις σκηνές: 1^η Σκηνή: Τα μέλη των δύο ομάδων ακολουθώντας διαισθητικά την τονική ανέλιξη της μελωδίας (προς τα πάνω ή προς τα κάτω) τότε «κατεβαίνουν» στο βυθό και τότε «ανεβαίνουν» προς την επιφάνεια του νερού. 2^η Σκηνή: Οι ομάδες σιγά – σιγά πλησιάζουν η μια την άλλη.</p>	
--	--	--	--

		<p>Κατεβαίνουν βαθιά στο βυθό και μπαίνουν σε μια φανταστική σήραγγα. Η μια ομάδα ξεκινά από την αριστερή της είσοδο και η δεύτερη από τη δεξιά.</p> <p>3^η Σκηνή: Οι ομάδες ακολουθώντας διαισθητικά τη μουσική συναντιούνται στο εσωτερικό της σήραγγας, ενώνουν τα χέρια και αναδύονται προς την επιφάνεια από ένα άνοιγμα που βρίσκεται υποθετικά στο επάνω μέρος της σήραγγας (01.52 - 02.00). (Μουσική και Θέατρο)</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Ακούν από το Διαδίκτυο το ηχητικό μέρος και τη μουσική της ταινίας κινούμενων σχεδίων “The old mill” από τη σειρά κινούμενων σχεδίων του Walt Disney <i>Silly Symphonies</i> (1929-1939) και φαντάζονται με βάση το ερέθισμα αυτό μια δική τους ιστορία.</p> <p>Έπειτα αναπαριστούν κατά ομάδες με παντομίμα μια από τις ιστορίες που φαντάστηκαν παράλληλα με τη μουσική. Στο τέλος παρακολουθούν από το Διαδίκτυο το κινούμενο σχέδιο παρατηρώντας τη αλληλεπίδραση μουσικής- ήχου και εικόνας – δράσης κι ακόμη την ενοργάνωση του έργου. (Μουσική και Κινηματογράφος)</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση - Εκτέλεση μουσικής με χρήση ΤΠΕ</u> Ακούν το “Narnia Lullaby” του Harry Gregson-Williams από την κινηματογραφική ταινία “The Chronicles of Narnia - The Lion, the Witch and the Wardrobe”. Ο εκπαιδευτικός έπειτα παίζει τη μελωδία στο πιάνο και οι μαθητές προσαρμόζουν σε αυτή δικούς τους στίχους για έναν πρίγκηπα που όταν μεγαλώσει θα γίνει βασιλιάς. Παρακολουθούν στο Διαδίκτυο την αντίστοιχη σκηνή της κινηματογραφικής ταινίας. (Μουσική και Κινηματογράφος)</p>	
--	--	--	--

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέσουν τη μουσική με το λόγο, με προμαθηματικές έννοιες, με στοιχεία από την Ιστορία κ.ά. με άξονα διαθεματικές έννοιες και δεξιότητες (μακρο-έννοιες) 	<p>3.2. Μουσική και άλλα μαθήματα</p>	<p>-<u>Κατασκευή αυτοσχέδιων οργάνων</u>: Κατασκευάζουν ιδιόφωνα, μεμβρανόφωνα, χορδόφωνα και αερόφωνα αυτοσχέδια μουσικά όργανα .και ανά ομάδες δημιουργούν ένα ηχητικό δρώμενο που θα περιγράφει ή θα συνοδεύει την αφήγηση μιας ιστορίας - σκηνης από τη Ελληνική Μυθολογία π.χ. οι Σειρήνες καταστρέφουν ένα διερχόμενο πλοίο μαγεύοντας τους ναυτικούς·στη συνέχεια η Αργώ του Ιάσονα αποφεύγει τον κίνδυνο των Σειρήνων χάρη στη μαγεία της μουσικής του Ορφέα που παίζει λύρα, κ.ά. (Μουσική και Ιστορία)</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Συνοδεύουν ρυθμικά αρχαία Γνωμικά με μουσικά όργανα π.χ. «Μέτρον άριστον» (Κλεόβουλος ο Ρόδιος, 6^{ος} π.Χ αιώνας), «Μη πλούτει κακός» (Πιττακός ο Μυτιληναίος, 650-570 π.Χ), κ.ά. (Μουσική και Γλώσσα, Μουσική και Ιστορία)</p> <p>-<u>Μουσικοκινητική – Σωματοποίηση</u> Ακούν το ‘Time Lapse’ του M.Nyman και αναπαριστούν με το σώμα τους το σχήμα και τη στάση κυκλαδικών ειδώλων των οποίων οι εικόνες προβάλλονται διαδοχικά με γρήγορη ταχύτητα μέσω βιντεοπροβολέα από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή της τάξης. (Μουσική και Ιστορία - Μουσική και Εικαστικά)</p> <p>-<u>Δημιουργία μουσικής</u> Δημιουργούν κατά ομάδες «ηχο-εικόνες» με βάση ένα ποίημα ή απόσπασμα ποιήματος που περιγράφει στοιχεία της φύσης. Οι μαθητές επιλέγουν τις λέξεις που φανερώνουν μια πηγή ήχου ή τις λέξεις που μπορούν να αποδοθούν ποιητικά-μεταφορικά με ήχους. Τα μέλη κάθε ομάδας αποδίδουν με μουσικά όργανα τις εικόνες του ποιήματος καθώς ένας μαθητής το απαγγέλει. Δουλεύουν ομαδοσυνεργατικά σε ομάδες 3-4 μαθητών. Κάθε ομάδα πειραματίζεται με τα όργανα και παρουσιάζει τη δική της «ενοργάνωση» του ποιήματος π.χ.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ - Δ΄ Δημοτικού» (Μπογδάνη –Σουγιούλ Δ. Σαλικιτζόγλου Δ., Καψημάνη Μ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ.,Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) <p>- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, Glockenspiel, κά. - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player -Audio CD</p> <p>2 κασσέτες: «Μελοποιημένα ποιήματα από βιβλία του Δημοτικού Σχολείου» (ΥΠΕΠΘ - Διεύθυνση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, 1997)</p>
--	--	---	---

		<p>Η ανοιξιάτικη <u>βροχή</u> περνώντας απ' τα φύλλα θα' πεσε στην κρυστάλλινη <u>πηγή</u>. (Χαϊκού- Γιαπωνέζικο τρίστιχο)</p> <p>«... Η <u>βροχούλα</u> αποσπερνά με <u>σταγόνες φως</u> περνά, πότισε τη γη. Τα σταφύλια είναι βαριά κι <u>ανασαίνουν</u> τα κλαριά τη <u>δροσοπηγή</u>.</p> <p><u>Αστραπές</u> <u>μπουμπουνητά</u> αυλακώνουν τη <u>γυχτιά</u>...» (Ελένη Χωρεάνθη, «Φθινόπωρο», Τραγούδια της γης και του ουρανού] (Μουσική και Γλώσσα)</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τραγούδια που δημιουργήθηκαν με τη μελοποίηση ποιημάτων από Έλληνες συνθέτες και κυκλοφόρησαν σε 2 κασσέτες με τον τίτλο «Μελοποιημένα ποιήματα από βιβλία του Δημοτικού Σχολείου» (ΥΠΕΠΘ - Διεύθυνση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, 1997) π.χ. «Ο πόλεμος των ζουζουνιών» (Δ.Μανθόπουλου- Ν.Μαυρουδή, «Καλοκαίρι» (Κ.Παλαμά – Ν.Βενετσάνου) , « Πρωινό Άστρο» (Γ.Ρίτσου - Μ.Τρανουδάκη), «Αν όλα τα παιδιά» (Γ.Ρίτσου – Μ.Πλέσσα), «Ντούκου ντούκου μηχανάκι» (Ο.Ελύτη – Π.Κούκου) κ.ά. (Μουσική και Γλώσσα)</p>	
--	--	--	--

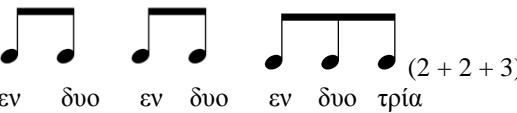
ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 4^{ος}: Η μουσική εντός κι εκτός σχολείου

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νιώσουν τη χαρά και την ικανοποίηση που προσφέρει Η παρουσίαση μιας εκδήλωσης με μουσική που εκτελείται ζωντανά και σε πραγματικό χρόνο • - Να παρακολουθούν ποικιλία μουσικών δρώμενων (συναυλίες, κοντσέρτα, κτλ.) και να συμπεριφέρονται ανάλογα με την περίπτωση 	<p>4.1. Εκδηλώσεις σχολικές</p> <p>4.2 Εκπαιδευτικά προγράμματα άτυπης εκπαίδευσης</p> <p>4.3. Μουσειακή Αγωγή</p>	<p>- Παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα επ’ ευκαιρία διαφόρων εορτασμών, επετείων, εκδηλώσεων/αφιερωμάτων στο χώρο του σχολείου ή σε άλλους χώρους π.χ. μουσικό πρόγραμμα εορτής 28^{ης} Οκτωβρίου, μουσικό πρόγραμμα εορτής Χριστουγέννων, μουσικό πρόγραμμα –αφιέρωμα σε Έλληνα συνθέτη ή ποιητή πολύτεχνα δρώμενα ή μουσικοθεατρικές παραστάσεις που περιλαμβάνουν τη συνδρομή πολλών τεχνών, όπως παράσταση θεατρική βασισμένη σε δημοτικά τραγούδια π.χ. «Κανέλα και Δυοσμαράκι» (Αριστέα Κοντραφούρη - Βαλεντίνα.Παπαδημητράκη), επένδυση λαϊκού παραμυθιού ή μυθολογικής περιπέτειας, απόδοση σε θεατρικό λόγο βιβλίου π.χ. «Τα δώρα της Πανδώρας» της Ανθούλας Αθανασιάδου με εκτέλεση των αντίστοιχων τραγουδιών (Ανθούλας Αθανασιάδου-Τάσου Γκρους), κ.ά.</p> <p>-Παρακολουθούν συναυλίες στο σχολείο ή εκτός σχολείου στο πλαίσιο μουσικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων/ εργαστηρίων άτυπης εκπαίδευσης π.χ. σε σχέση με τα εξής θέματα: τα αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα, τα ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα, την όπερα, τα δυτικά μουσικά όργανα , έργα λόγιας δυτικής μουσικής κ.ά.</p> <p>- Επισκέπτονται μουσεία μουσικών οργάνων, μουσεία λαϊκής τέχνης, αρχαιολογικά και βυζαντινά μουσεία και αναζητούν εκθέματα σε σχέση με τη μουσική, π.χ. μουσικά όργανα, αγγεία που απεικονίζουν αρχαία μουσικά όργανα, ψηφιδωτά ή αγιογραφίες με μουσικές παραστάσεις, μουσικά όργανα που φέρουν μεταμφιεσμένοι του Δωδεκαημέρου ή των Αποκρεών κτλ.</p> <p>-Επισκέπτονται επίκαιρες εκθέσεις αφιερωμένες σε συνθέτες ή ερμηνευτές μουσικής.</p>	<p>Πιάνο, μουσικά όργανα Orff, CD Player, σύστημα μικροφωνικής με κονσόλα, ηλεκτρονικός υπολογιστής με βιντεοπροβολέα</p>

Τάξεις Ε' - Στ' Δημοτικού

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 1ος : Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να επαναλαμβάνουν σύνθετα ρυθμικά σχήματα με σαφή διάκριση θέσης και άρσης μιμητικά παίζοντας σε μουσικά όργανα, σε αυτοσχέδια ηχογόνα μέσα ή χρησιμοποιώντας ηχηρές κινήσεις σώματος • Να μπορούν να διαβάσουν μια ρυθμική παρτιτούρα με τις βασικές ρυθμικές αξίες που έχουν μάθει και να την εκτελούν με τις αντίστοιχες ηχηρές κινήσεις σώματος ή με κρουστά μουσικά όργανα • Να ανταποκρίνονται βιωματικά στο ελλιπές μέτρο, τη συγκοπή και τον αντιχρονισμό. • Να χτυπούν το μελωδικό ρυθμό τραγουδιών • Να χειρίζονται με άνεση τα ρυθμικά ονόματα των ρυθμικών αξιών που μαθαίνουν (τίμρι, τίρι τίρι, τι τίρι, τρίολα) • Να αυτοσχεδιάζουν δικά τους ρυθμικά σχήματα στο πλαίσιο του παλμού ενός μέτρου • Να κατανοήσουν και να αναγνωρίζουν τα σύμβολα της ευρωπαϊκής σημειογραφίας όσον αφορά τη διάρκεια του ήχου και το ρυθμό της μουσικής • Να ανταποκρίνονται ψυχοκινητικά σε χαρακτηριστικούς ρυθμούς ελληνικών και ξένων τραγουδιών με μεικτό μέτρο π.χ. 5/8, 7/8, 9/8, 8/8 • Να αναπτύξουν την ακουστική τους μνήμη αναγνωρίζοντας, αποκωδικοποιώντας και αποδίδοντας λεκτικά με συμβατική και μη 	<p>1.2. Ρυθμός</p> <p>-Παλμός-ρυθμός</p> <p>-Ρυθμικές αξίες: παρεστιγμένο όγδοο με δέκατο έκτο, όγδοο με δύο δέκατα έκτα,</p> <p>-Μέτρα 2/4, 3/4, 4/4, 5/8, 7/8, 9/8</p> <p>Ελλιπές μέτρο, συγκοπή, αντιχρονισμός (βιωματικά)</p>	<p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα της τάξης ρυθμικά σχήματα που αποτελούν διαφορετικές μορφές των μεικτών μέτρων 5/8 και 7/8 που έχουν διδαχθεί. Οι μαθητές τις εκτελούν ατομικά σε κλάβες:</p> <p></p> <p>εν δυο τρία εν δυο</p> <p></p> <p>εν δυο τρία εν δυο εν δυο</p> <p></p> <p>εν δυο εν δυο εν δυο τρία</p> <p>Όπου κρίνεται αναγκαίο, ο εκπαιδευτικός εκτελεί υποδειγματικά το ρυθμό σε κλάβες ή συνδέει το ρυθμό των σχημάτων με ακολουθίες λέξεων του ίδιου ρυθμού για να ενισχύσει την ακουστική μνήμη των μαθητών που παρουσιάζουν δυσκολίες κατά την εκτέλεση π.χ.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε' Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ' Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α'-Στ' Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)

συμβατική σημειογραφία ρυθμικά σχήματα

Μουσική γραφή Τα σύμβολα της διάρκειας του ήχου, της σιωπής και του παλμού της μουσικής, στη συμβατική δυτική μουσική σημειογραφία παρουσιάζονται με βάση τη μαθηματική τους σχέση και σύμφωνα με τα συμβατικά τους ονόματα π.χ

- Μουσική εκτέλεση Οι μαθητές τραγουδούν το αποκριάτικο «Καλόγερος δουλειά δεν εχ'» (Θράκης). Παράλληλα, ένα τρίγωνο κι ένα ζευγάρι κλάβες περνούν χέρι- χέρι κι εταιρικά ανά ζευγάρια οι μαθητές συνοδεύουν ρυθμικά ένα γύρισμα του τραγουδιού π.χ.

Καλόγηρος δουλειά δεν εχ'

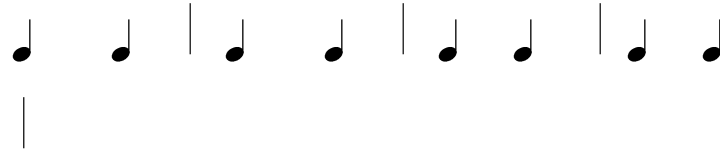
και τι δουλειά να κάμει

-Μουσικό παιχνίδι Ένας μαθητής προτείνει κι εκτελεί υποδειγματικά δικές του ηχηρές κινήσεις του σώματος για τη

- Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, Glockenspiel, κά.
- Πιάνο, αρμόνιο
- CD Player
-Audio CD

ρυθμική απόδοση του παλμού ενός μικρού σε διάρκεια γλωσσοδέτη. Οι υπόλοιποι μαθητές τον μιμούνται ομαδικά. Ο γλωσσοδέτης μπορεί να αποδοθεί και «κατοπτρικά» δηλαδή με αντιστροφή των αρχικών ηχηρών κινήσεων π.χ.

Κα - λη-μέ - ρα κα -μη -λιέ - ρη, κα -μη -λιέ -ρη κα -λη -μέ -
ρα
(παλαμάκια) (στράκες) (στράκες) (παλαμάκια)

Παραλλαγή1 Ο παίκτης-αρχηγός που προτείνει ακολουθία ηχηρών κινήσεων σώματος εκτελεί υποδειγματικά τις ηχηρές του κινήσεις λέγοντας παράλληλα το γλωσσοδέτη: ξεκινά αρχικά με ρυθμική αγωγή Largo κάνοντας σταδιακά *accelerando* σε κάθε επανάληψη οι υπόλοιποι μαθητές πρέπει να τον ακολουθήσουν ομαδικά με τον ίδιο ρυθμό.

Παραλλαγή της παραλλαγής1 Οι μαθητές ακολουθούν το μαέστρο χωρίζομενοι σε δυο ομάδες: η μια ομάδα κάνει τα παλαμάκια και η άλλη τις στράκες.

-Μουσική εκτέλεση Μαθαίνουν να εκτελούν το παρακάτω ρυθμικό *ostinato* σε κλάβες ή τουμπελέκι κι έπειτα συνοδεύουν μια οργανική μουσική με τον αντίστοιχο ρυθμό (βλέπε Ε΄-Στ΄ Δημοτικού 2.4. Μουσικές του κόσμου):

σύ_ γχοό_ πα τα τα

-Μουσική δημιουργία Όλοι (tutti) χτυπούν παλαμάκια στον παλμό

		<p>ενός μέτρου των 4/4. Στο επόμενο μέτρο ακολουθεί παύση ολοκλήρου για την ομάδα κι ένας μαθητής (solo) αυτοσχεδιάζει στο ταμπουρίνο ένα δικό του ρυθμικό σχήμα. Στο επόμενο μέτρο παίζει ξανά η ομάδα το μέρος της και στο επόμενο αυτοσχεδιάζει ο επόμενος μαθητής, κ.ο.κ</p> <p>- <u>Μουσική δημιουργία</u> Ένας μαθητής προτείνει κι εκτελεί φωνητικά ένα δικό του απλό ρυθμικό σχήμα σε τρία μέτρα με τα ρυθμικά ονόματα που έχουν μάθει και τις αντίστοιχες ηχηρές κινήσεις σώματος. Όλοι οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά. Στη συνέχεια, χωρίζονται σε τρεις ομάδες Α, Β, Γ κι εκτελούν με το τρίμετρο ως ρυθμικό κανόνα π.χ.</p> 	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ακολουθήσουν φωνητικά την κατεύθυνση της ανέλιξης μιας μελωδίας που ακούν για πρώτη φορά και η οποία εκτελείται στο πιάνο • Να χειρίζονται με άνεση τα συμβολικά ονόματα τονικού ύψους της δυτικής μουσικής: ντο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι (προφορικά – ακουστικά ή γραπτά) που βρίσκονται σε διαφορετική θέση (ψηλά ή χαμηλά) ανάλογα με το τονικό ύψος • Να τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες μελωδίες με τονική ακρίβεια • Να τραγουδούν μια μελωδία σε διάφορες τονικότητες (τρανσπόρτε) 	<p>1.2. Τονικό ύψος-Μελωδία</p> <p>Μελωδικό μοτίβο, πεντατονικές κλίμακες, μείζονα – ελάσσονα κλίμακα, ύφεση-δίεση (βιωματικά)</p>	<p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Ακούν την «Ωδή στη χαρά» - Ode An die Freude από την Ένατη Συμφωνία του L.V. Beethoven σε ποίηση F.V.Schiller.</p> <p>Τραγουδούν ελληνική απόδοση του ποιήματος προσέχοντας ιδιαίτερα να αποδίδουν με ακρίβεια τα μελωδικά διαστήματα.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Έ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν εμπειρικά τη λειτουργία των αλλοιώσεων (δίεση – ύφεση) και να προσεγγίζουν διαισθητικά τη μείζονα και την ελάσσονα κλίμακα • Να τραγουδούν από μνήμης μελωδίες με τα ονόματα των φθόγγων τους • Να εκτελούν στη φλογέρα ή σε τονικά μουσικά όργανα μελωδίες τραγουδιών που έχουν μάθει • Να τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες μελωδίες με μίμηση • Να δημιουργούν μελωδίες στη φλογέρα ή στο glockenspiel • Να εξοικειωθούν με το σύστημα συμβολισμού του τονικού ύψους στην ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία • Να αναπτύξουν την ακουστική τους μνήμη αναγνωρίζοντας, αποκωδικοποιώντας και αποδίδοντας λεκτικά με συμβατική και μη συμβατική σημειογραφία μελωδικά σχήματα • Να τραγουδούν συγχρονισμένα ακολουθώντας τις οδηγίες ενός μαέστρου κι έχοντας επίγνωση του ρόλου τους μέσα στο μουσικό σύνολο 		<p style="text-align: center;">An die Freude - Ωδή στη χαρά LUDWIG VAN BEETHOVEN / FRIEDERICH VON SCHILLER</p> <p style="text-align: center;">των ανθρώπων τις μριάδες μεχαράς κρασί μεθός και ευφραίνας την ψυχή τους στους σφά σφραναούς τους πας. Κί η αγάπη που ανήζει τους ανοίγει τα φτερά και με μια φωνή υμνούνε πάντα ζάνα, τη Χαρά.</p> <p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Μαθαίνουν στη φλογέρα ή στο glockenspiel τα πρώτα οκτώ μέτρα –στη ντο μείζονα - από την «Ωδή στη χαρά» - Ode An die Freude από την Ένατη Συμφωνία του L.V. Beethoven σε ποίηση F.V.Schiller.</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> Δοκιμάζουν να παίζουν στη φλογέρα ή στο glockenspiel τα πρώτα οκτώ μέτρα από την «Ωδή στη χαρά» - Ode An die Freude του L.v. Beethoven μεταφερμένα στη φα μείζονα, παίζοντας -μεταξύ άλλων - και το φθόγγο σι ύφεση.</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση – Ενεργητική ακρόαση</u> Ο εκπαιδευτικός αυτοσχεδιάζει μια μικρή μουσική φράση σε μείζονα κλίμακα στο πιάνο και την συνοδεύει αρμονικά. Στη συνέχεια τραγουδά τη μελωδία υποδειγματικά με τα αντίστοιχα ονόματα των φθόγγων. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά καθώς ο εκπαιδευτικός συνοδεύει στο πιάνο Παίζει έπειτα τη φράση σε ελάσσονα κλίμακα και τραγουδά υποδειγματικά. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά. Ρωτά τους μαθητές ποιες ομοιότητες και διαφορές παρατηρούν ανάμεσα στις</p>	<p>Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)
---	--	--	--

		<p>δυο εκτελέσεις, τι αίσθηση ή τι συναισθήματα τους προκάλεσαν. Στη συνέχεια, παίζει τη φράση και οι μαθητές πρέπει να διακρίνουν εάν ήταν σε μείζονα ή ελάσσονα τρόπο.</p> <p><u>-Εκτέλεση Μουσικής</u> Οι μαθητές μαθαίνουν κι εκτελούν το τραγούδι «Παραμύθι» (Γ.Ζερβουλάκος – Στ.Ξαρχάκος) καθώς ο εκπαιδευτικός συνοδεύει στο πιάνο. Τραγουδούν τις δυο πρώτες στροφές του ακολουθώντας κάθε φορά τον εκπαιδευτικό που εκτελεί τη συνοδεία κάνοντας μετατροπές σε κοντινές τονικότητες. Σε κάθε αλλαγή τονικότητας παίζει προηγουμένως χωριστά την αντίστοιχη σκάλα και την πρώτη συγχορδία συνοδείας του τραγουδιού.</p> <p><u>-Δημιουργία Μουσικής</u> Δημιουργούν τυχαίους συνδυασμούς των τεσσάρων φθόγγων (φα – μι – ρε – λα, λα – σολ – φα – ντο) των δυο πρώτων φράσεων της εισαγωγής του τραγουδιού «Παραμύθι» (Γ.Ζερβουλάκος – Στ.Ξαρχάκος) και τους τραγουδούν –με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού που συνοδεύει στο πιάνο- ή τους εκτελούν στη φλογέρα.</p> <p><u>-Δημιουργία μουσικής</u> Αυτοσχεδιάζουν σε glockenspiel όπου έχει σχηματιστεί πεντατονική κλίμακα, συνθέσεις σε διμερή ή τριμερή μορφή</p> <p><u>-Μουσική γραφή</u> Τα σύμβολα απεικόνισης του τονικού ύψους στη συμβατική μουσική σημειογραφία παρουσιάζονται ως μέρη ενός συγκεκριμένου συστήματος μουσικής γραφής. Παράλληλα οι μαθητές γνωρίζουν κι άλλα συστήματα π.χ. Βυζαντινή παρασημαντική, σημειογραφία αρχαίας ελληνικής μουσικής, σημειογραφίες σύγχρονης μουσικής, κ.ά.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τη διμερή μορφή, τριμερή μορφή και μορφή ρόντο σε μουσικά έργα 	<p>1.3. Μορφή Διμερής - Τριμερής μορφή,</p>	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν τρεις μουσικές συνθέσεις και διακρίνουν τη μορφή τους καταγράφοντας κατά την ακρόαση τη σειρά των διαφορετικών μερών: το τραγούδι “Yellow Submarine” των Beatles (διμερής μορφή AB), το τραγούδι “Vanita</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Έ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.),</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν το θέμα και τις παραλλαγές του σε ένα μουσικό έργο με μορφή θέμα και παραλλαγές • Να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ διαφορετικών μερών σε ένα μουσικό έργο • Να τραγουδούν εκφραστικά με αίσθηση των φράσεων • Να αυτοσχεδιάζουν και να συνθέτουν με κίνηση, φωνή, όργανα, ηχογόνα αντικείμενα και το σώμα (body percussion) δίνοντας έμφαση στις έννοιες της μορφολογίας (ροντό, θέμα και παραλλαγές, ερώτηση-απάντηση) 	<p>Μορφή Ρόντο, Θέμα και παραλλαγές, Ανοικτή – κλειστή φράση</p>	<p>di vanita” του A.Branduardi (τριμερής μορφή ABA) και το «Κονσέρτο» του Μ.Χατζιδάκι (μορφή ρόντο ΑΒΑΓΑ)</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το «Χορό των κύκνων» του Ρ.Ι.Tchaikovsky με βάση έναν «χάρτη ακρόασης» που απεικονίζει τη διαδοχή των μερών Α Β Α και διακρίνουν τις διαφορές στην ενορχήστρωση του έργου (Α πνευστά – Β έγχορδα και πνευστά – Α πνευστά).</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Τραγουδούν εκφραστικά τις φράσεις του τραγουδιού «Η Πέστροφα» -“Die Forelle” του F.Schubert σε ελληνική απόδοση του ποιήματος του C.F.Schubert</p> <div style="text-align: center;"> <p>Die Forelle – Η πέστροφα FRANZ SCHUBERT (GERMANY 1797-1828) – CHRISTIAN FRIEDRICH SCHUBART</p> <p>Ελληνική απόδοση: Δημήτρης Βαδόλης</p> <p>Μερός με το καλάμι κοπάει το βυθό και βύθει το φερέλι που παίζει στο νερό. Κρυπαίνω' όσο μίνω το ρέμα το βαθύ, την πάστροφα δεν πιάω, πάλω και αν προσπαθώ.</p> <p>Μα τα νερά θολώνω ο άπειρος φερός, της πέστροφας πάλαινοι οι μέρες της χαράς, Το οίμα μου παγώνει, το φέρι σκαρπάρω «προέλετ», τον φωνάζω, τον άκαρδο φεράρι!</p> </div> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το τέταρτο μέρος από το Κουίντέτο σε λα μείζονα, D 667 "Η πέστροφα" του Franz Schubert και διακρίνουν το θέμα και τις παραλλαγές του καθώς «περνούν» από το καθένα από τα πέντε μουσικά όργανα του κουίντέτου: πιάνο,</p>	<p>ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ΄ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)
---	--	--	--

βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο και κοντραμπάσο.

Ο εκπαιδευτικός προηγουμένως παίζει στο πιάνο τη μελωδία του θέματος και την τραγουδούν οι μαθητές. Έπειτα, παίζει το θέμα στο πιάνο και πραγματοποιεί απλές παραλλαγές του (π.χ. προσθέτει νότες-μελίσματα, μεταβάλλει το μελωδικό ρυθμό, αλλάζει την εναρμόνιση από μείζονα σε ελάσσονα κ.ά). Οι μαθητές περιγράφουν διαισθητικά ποιες διαφορές παρατήρησαν σε κάθε παραλλαγή.

-Ενεργητική ακρόαση Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο τα τελευταία εννέα μέτρα του Εθνικού Ύμνου –από τη δεύτερη επανάληψη του στίχου «και σαν πρώτη ανδρειωμένη χαιρ’ ω χαιρ’ Ελευθεριά» έως το τέλος με την τρίτη επανάληψη του στίχου - και οι μαθητές διακρίνουν τη διαφορά ανοικτής φράσης – δηλαδή φράσης που δίνει την εντύπωση ότι θα ακολουθήσει συνέχεια-και κλειστής φράσης – δηλαδή φράσης που δίνει την εντύπωση τέλους.

Ύμνος εις την Ελευθερίαν
 ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΝΤΖΑΡΟΥ (ΚΕΡΚΥΡΑ 1795-ΚΕΡΚΥΡΑ 1872) – ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

«Μεγαλοπρεπής»
 Σε γλυ - πρί - ζήλο-πό την κό - ψη και στο-θεού την-ρα - με - ρέ... Σε γλυ
 πρί - ζήλο-πό την θ - ψη και με ρέο με-φροσι γή... Αη' τα ελε - να-λα-βγιά
 με - νη των θά - λη - ναί το ε - ρέ... και σσπέρω-τα αν-θραυ - με-νη χαι-ρα-ι
 χαι - ρε ο-Ανα-θε-ρά και σσπέρω-τα αν-θραυ - με - νη χαι-ρα-ι χαι - ρε ο-Ανα-θε
 ρέ... και σσπέρω-τα αν-θραυ - με - νη χαι-ρα-ι χαι - ρε ο-Ανα-θε-ρά

- Οι μαθητές να μπορούν:
- Να δημιουργήσουν με μουσικά όργανα «ηχο-εικόνες» που περιγράφονται μέσω του ηχοχρώματος και των μεταβολών της δυναμικής και της ρυθμικής αγωγής
  - Να περιγράψουν τη δυναμική αγωγή ενός μουσικού

1.4. Δυναμική Αγωγή
 Όροι δυναμικής αγωγής (piano, forte, fortissimo, pianissimo,

-Δημιουργία Μουσικής Οι μαθητές ακούν ηχογραφημένους φυσικούς ήχους που παρουσιάζουν μεγάλες διακυμάνσεις δυναμικής π.χ. σταγόνες βροχής που εξελίσσονται σε καταιγίδα, ήρεμη θάλασσα που εξελίσσεται σταδιακά σε τρικυμία κ.ά. κι έπειτα ομαδοσυνεργατικά - κατά ομάδες 4-5 μαθητών - η κάθε

- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε' Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο

<p>έργου προγραμματικής μουσικής με τους βασικούς όρους περιγραφής της δυναμικής αγωγής</p>	<p>crescendo, diminuendo)</p>	<p>ομάδα παρουσιάζει παίζοντας σε μουσικά όργανα τη δική της ενορχηστρωμένη ηχητική απόδοση του φυσικού φαινομένου που επέλεξε να περιγράψει. - <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το “Waltz” από τη Σουίτα “Masquerade” του A.Khachaturian και σημειώνουν κατά τη διάρκεια της ακρόασης με συμβατικούς όρους της δυναμικής αγωγής τη διαδοχή των καταστάσεων και των μεταβολών της δυναμικής αγωγής</p>	<p>Εκπαιδευτικού Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ’ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p>
<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν τις μεταβολές της ρυθμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο χρησιμοποιώντας τους βασικούς όρους περιγραφής της ρυθμικής αγωγής • Να δημιουργήσουν ένα ηχητικό δρώμενο με διαφορετικές καταστάσεις και μεταβολές της ρυθμικής αγωγής 	<p>1.5. Ρυθμική Αγωγή</p> <p>Όροι ρυθμικής αγωγής (ταχύτητα) (allegro, adagio, accelerando, ritardando)</p>	<p>-- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν μουσικά έργα με διαφορετική ρυθμική αγωγή κι επιλέγουν για τον καθένα τον κατάλληλο συμβατικό όρο περιγραφής ρυθμικής αγωγής π.χ. την αρχή από καθένα από τα τρία μέρη του Κονσέρτου για βιολί σε λα ελάσσονα RV356 Op.3 του A.Vivaldi (Allegro – Largo – Presto)</p> <p>- <u>Δημιουργία μουσικής</u> Οι μαθητές χωρίζονται σε 4 - 5 ομάδες οργάνων. Τα μέλη κάθε ομάδας πειραματίζονται με ποικίλους τρόπους παραγωγής διαφορετικών ηχοχρωμάτων των οργάνων και καθορίζουν μια σειρά διαδοχής τους. Στη συνέχεια οι ομάδες παρουσιάζουν ένα ηχητικό δρώμενο με βάση τους πειραματισμούς που προηγήθηκαν ακολουθώντας παράλληλα τις οδηγίες ενός αρχηγού-μαέστρου που αποδίδει χειρονομικά καταστάσεις και μεταβολές της ρυθμικής αγωγής.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε’ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ’ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού 14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p>

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν την κατάταξη των μουσικών οργάνων • Να διακρίνουν το ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας • Να διακρίνουν το ηχόχρωμα των ελληνικών λαϊκών μουσικών οργάνων • Να γνωρίσουν μουσικά όργανα άλλων λαών και πολιτισμών • Να αναγνωρίζουν μουσικά όργανα σε σύνολα τζαζ, ροκ και άλλων ειδών μουσικής • Να πειραματίζονται με διαφορετικά ηχοχρώματα οργάνων χρησιμοποιώντας απλό μουσικό λογισμικό 	<p>1.6. Ηχόχρωμα</p> <p>Φυσικοί και ηλεκτρονικοί ήχοι</p> <p>Είδη φωνών</p> <p>Είδη ορχήστρας</p> <p>Ελληνικά και ξένα παραδοσιακά όργανα</p> <p>Σύνολα σύγχρονης μουσικής</p>	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα μουσικών έργων για συμφωνική ορχήστρα και προσπαθούν να αναγνωρίσουν το ηχόχρωμα των διαφορετικών οργάνων επιλέγοντας κάθε φορά την αντίστοιχη εικόνα του μουσικού οργάνου που άκουσαν σε εκπαιδευτικό φύλλο εργασίας που τους έχει δοθεί.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Διακρίνουν το ηχόχρωμα των ελληνικών λαϊκών μουσικών οργάνων κατά την ακρόαση ηχογραφημένων αποσπασμάτων δημοτικής, ρεμπέτικης, αστικής επτανησιακής και σύγχρονης ελληνικής μουσικής και κατατάσσουν τα όργανα με βάση τις τέσσερις βασικές κατηγορίες του συστήματος κατάταξης Hornbostel – Sachs (Ιδιόφωνα- Μεμβρανόφωνα – Χορδόφωνα – Αερόφωνα).</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν και παρακολουθούν ζωντανές εκτελέσεις διαφορετικών ειδών μουσικής απ’ όλον τον κόσμο στο Διαδίκτυο παρατηρώντας τη μορφή και το ηχόχρωμα των αντίστοιχων μουσικών οργάνων.</p> <p><u>-Εκτέλεση Μουσικής</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο ζωντανές μαγνητοσκοπημένες εμφανίσεις φωνητικών συνόλων που ερμηνεύουν a capella ειδικές μεταγραφές οργανικών μουσικών έργων για φωνητική απόδοση π.χ. η Πέμπτη Συμφωνία του Beethoven από το φωνητικό σύνολο Swingle Sisters. Οι μαθητές παρατηρούν πως τα μέλη σχηματίζουν και διαμορφώνουν με τη φωνή τους διαφορετικά ηχοχρώματα και πως αυτά ηχούν και συνηχούν μεταξύ τους</p> <p><u>-Μουσική Δημιουργία</u> Με βάση τις δυνατότητες ενός λογισμικού μουσικής δημιουργούν ποικίλες μελωδικές γραμμές πάνω σε ένα δεδομένο ρυθμικό μοτίβο και τις ενορχηστρώνουν με διαφορετικούς τρόπους κι αντίστοιχες μεταβολές δυναμικής και ρυθμικής αγωγής. Στη συνέχεια ακούν και αξιολογούν τα αποτελέσματα των πειραματισμών τους, . π.χ. εργάζονται με βάση το ρυθμικό μοτίβο:</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε΄ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ΄ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p>
---	---	--	--

			
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν διαισθητικά τη διαφορά μεταξύ μονοφωνίας, ομοφωνίας και πολυφωνίας • Να διακρίνουν διαισθητικά σύμφωνες και διάφωνες συνηχήσεις • Να τραγουδούν δίφωνους και τρίφωνους απλούς κανόνες, απλά μελωδικά οστινάτι καθώς και τραγούδια με απλό ισοκράτημα • Να διακρίνουν διαισθητικά τα μονοφωνικά και πολυφωνικά μουσικά όργανα • Να δημιουργούν συνηχήσεις με μελωδικά και τονικά κρουστά όργανα • Να εκτελούν ταυτόχρονα δυο ή περισσότερα απλά 'στρώματα' ρυθμού ή μελωδίας • Να αυτοσχεδιάζουν και να συνθέτουν απλά ρυθμικά και μελωδικά οστινάτι συνοδεύοντας τα τραγούδια τους 	<p>1.7. Συνήχηση Μονοφωνία, Ομοφωνία, Πολυφωνία (Βιωματικά) Μονοφωνικά-Πολυφωνικά μουσικά όργανα Δίφωνοι-Τρίφωνοι κανόνες</p>	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν χαρακτηριστικά ηχογραφημένα αποσπάσματα μονοφωνικής, ομοφωνικής και πολυφωνικής μουσικής από την ελληνική βυζαντινή εκκλησιαστική και δημοτική παράδοση κι από τη λόγια δυτική παράδοση και διακρίνουν διαισθητικά το διαφορετικό τους «άκουσμα».</p> <p>-<u>Εκτέλεση μουσικής</u> Τρεις μαθητές παίζουν ταυτόχρονα από έναν φθόγγο μίας σύμφωνης συνηχήσης κι έπειτα μιας διάφωνης κι έπειτα πειραματίζονται για να βρουν άλλες αντίστοιχες συνηχήσεις.</p> <p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν χαρακτηριστικά ηχογραφημένα αποσπάσματα μονοφωνικών και πολυφωνικών οργάνων και διακρίνουν ακουστικά τη διαφορά τους.</p> <p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Μαθαίνουν κι εκτελούν δίφωνους ή τρίφωνους κανόνες π.χ. "Viva la Musica" του Michael Praetorius:</p>	<p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο -Audio CD - CD Player - Διδακτικά Πακέτα «Μουσική Ε΄ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 «Μουσική Στ΄ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007</p> <p>Audio CD Διδακτικών Πακέτων -«Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-</p>

		<p style="text-align: center;">Viva la musica MICHAEL PRAETORIUS</p> <p>-- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το Canon in D major του J.Rachelbel και διακρίνουν κάθε φορά την είσοδο του θέματος με τη βοήθεια ενός «χάρτη αρόασης» της μουσικής</p> <p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> ΟΑκούν το πολυφωνικό τραγούδι από τη Βόρειο Ήπειρο «Δερπολίτισσα» και παρακολουθούν ακουστικά το «πλέξιμο» των φωνών.</p>	<p>Στ' Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) -5 Audio CD Ανθολογίου - CD Player -Πιάνο, αρμόνιο</p>
--	--	--	--

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2⁰⁵ Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Να τραγουδούν σύνθετα – από άποψη μουσικής και λόγου - ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια ● Να προσεγγίζουν την οργανική σύνδεση της ελληνικής μουσικής παράδοσης με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων ● Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στο περιβάλλον μέσα από δημοτικά ελληνικά τραγούδια που πηγάζουν από την αλληλένδετη σχέση του ανθρώπου με τη φύση ● Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα ● Να ψάλλουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και να εκτελούν θρησκευτικά παραδοσιακά τραγούδια ως έκφραση θρησκευτικού βιώματος σε σχέση με εορτές της ορθόδοξης εκκλησίας ● Να εκτελούν μελωδίες παραδοσιακών τραγουδιών σε μουσικά όργανα ● Να εκτελούν σε κρουστά μουσικά όργανα το μελωδικό ρυθμό παραδοσιακών ελληνικών τραγουδιών που μαθαίνουν ● Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική κληρονομιά του τόπου μας ως μέρος της πολιτισμικής τους ταυτότητας. 	<p>2.1. Ελληνική μουσική παράδοση</p> <p>Δημοτική μουσική</p> <p>Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική</p>	<p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν ελληνικά δημοτικά τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου απ' όλο τον ελλαδικό χώρο. π.χ. τα τραγούδια «Τζιβαέρι μου» (Μικρά Ασία), Κανελόριζα (Μικρά Ασία), «Κοντούλα Λεμονιά» (Ηπείρου), Έχε γεια Παναγιά (Πολίτικο), Τζάνεμ' ποταμέ μου (Βόλακα Δράμας), «Το Γεφύρι της Άρτας» (Σκιάθου), «Πότε θα κάνει ξαστεριά» (Κρήτης) κ.ά. Μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με τον κύκλο του χρόνου: Κάλαντα Δωδεκαήμερου, Χελιδονίσματα, αποκριάτικα παιδικά τραγούδια, Κάλαντα του Λαζάρου, τραγούδια της κούνιας κ.ά. π.χ «Άναρχος Θεός» (Κάλαντα Βυζαντινά Χριστουγέννων Κοτυώρων Πόντου), «Καλήν εσπέραν άρχοντες» (Κάλαντα Χριστουγέννων Κρήτης) «Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά» (Κάλαντα Πρωτοχρονιάς Ζακύνθου), «Σήμερα τα Φώτα» (Κάλαντα Φώτων Πάτμου), Περπερούνα Αιανής Κοζάνης, κ.ά.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους π.χ. «Η Γέννησίς Σου Χριστέ ο Θεός»-Απολυτίκιο Χριστουγέννων, «Τη Υπερμάχου Στρατηγώ», κ.ά. και ψάλλουν με συνοδεία ισοκράτη. Τραγουδούν ακόμη Εγκώμια Επιταφίου</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια που σχετίζονται με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου, π.χ. «Θούριος» «Δώδεκα Ευζωνάκια», «Σαράντα παλικάρια», «Ο Γέρο – κλέφτης», κ.ά.</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού λογισμικού «Εμμέλεια» ακούν Ακρτικά Δημοτικά τραγούδια</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε΄ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ΄ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> ● «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009) ● Εκπαιδευτικό λογισμικό «Εμμέλεια» (Ε.Αναστασιάδου, κ.ά. ΟΕΔΒ)

ΘΟΥΡΙΟΣ του ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ (Εκδοχή Δ. Σούτζου)

Εκτέλεση Μουσικής Παίζουν στη φλογέρα τη μελωδία από το Θούριο του Ρήγα Φεραίου (Εκδοχή Δ.Σούτζου)

Εκτέλεση Μουσικής Οι μαθητές συνοδεύουν ρυθμικά το τραγούδι «Δώδεκα Ευζωνάκια» στο ντουμπιλέκι με το ρυθμικό ostinato:

Δώδεκα Ευζωνάκια

		<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν ηχογραφημένη εκτέλεση του Επιτάφιου του Σεικίλου προσεγγίζοντας το νόημα του κειμένου από το «σκόλιο» και παρατηρούν εικόνα από την επιτύμβια στήλη -στην οποία είναι χαραγμένο – η οποία βρέθηκε στις Τράλλεις της Μικράς Ασίας το 1883 και χρονολογείται από το 150 π.Χ. Περιγράφουν τα συναισθήματα που τους δημιούργησε η μουσική.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νιώσουν την αισθητική συγκίνηση από την ακρόαση και την εκτέλεση τραγουδιών μελοποιημένης Ελληνικής ποίησης • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να αποτιμούν και να αξιολογούν διαισθητικά την επαφή με τα αγαθά της τέχνης και το ωραίο • Να εκφέρουν και να αρθρώνουν με άνεση και ακρίβεια το λόγο με τη μελωδία και το ρυθμό της μουσικής 	<p>2.2. Αστική λαϊκή μουσική-Μελοποιημένη ποίηση- Έλληνες συνθέτες- Σύγχρονοι Έλληνες τραγουδοποιοί</p>	<p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής Τραγούδια για εθνικές εορτές κι επετείους</u> Οι μαθητές μαθαίνουν τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου που συνδέονται με το έπος του 40', την Κατοχή και την Απελευθέρωση π.χ. «Ντούτσε - Ντούτσε» (Γ.Οικονομίδης – Θ.Σακελλαρίδης), «Της Δικαιοσύνης Ήλιε Νοητέ» (Ο.Ελύτη – Μ.Θεοδωράκη), «Άμα τελιώσει ο πόλεμος» (Ι.Καμπανέλλη – Μ.Θεοδωράκη) κ.ά., με την εξέγερση του Πολυτεχνείου «Προοσκύνημα» (Ι.Καμπανέλλη – Στ.Ξαρχάκου), «Εδώ είναι ένα φως αδερφικό» (Γ.Ρίτσου – Χρ.Λεοντή) και με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου «Άκρα του τάφου σιωπή» (Δ.Σολωμού – Γ.Μαρκόπουλου), «Τσάμικος» (Ν.Γκάτσου-Μ.Χατζιδάκι) και τις οκτώ πρώτες στροφές από τον «Υμνο εις την Ελευθερίαν» του Δ.Σολωμού σε μελοποίηση του Ν.Χ.Μάντζαρου.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν</u> καντάδες, αστικά ελαφρά και λαϊκά τραγούδια π.χ. «Λαλούν τ'αηδόνια» (Δ.Λαυράγκα), «Ξεκινά μια ψάροπούλα» (Δ.Γκόγκου), «Οι θαλασσινοί» (Στ.Γεράνη – Γ.Ζαμπέτα) κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν</u> νεότερα ελληνικά τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου π.χ. «Τρελοβάπορο» (Ο.Ελύτη – Δ.Λάγιου), «Το θαλασσινό τριφύλλι» (Ο.Ελύτη – Α.Κόκοτου), «Κεμάλ» (Ν.Γκάτσου – Μ.Χατζιδάκι), «Αθανασία» (Ν.Γκάτσου – Μ.Χατζιδάκι), «Κουβέντα μ' ένα λουλούδι» (Γ.Ρίτσου – Μ.Θεοδωράκη), «Τρίτο τραγούδι για ποντίκια» (Γ.Κουρουπού), «Που πάει ο καιρός που φεύγει» (Μ.Κριεζή – Δ.Μαραγκόπουλου), «Μια η Άνοιξη»</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε' Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ' Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α'-Στ' Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)

		<p>(Δ.Σαββόπουλου) κ.ά. <u>-Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τραγούδια με περιεχόμενο σχετικά με το δεσμό του ανθρώπου με τη φύση, με την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και με εναλλακτικές μορφές ενέργειας αλλά και την ανάγκη αλλαγής τρόπου ζωής, την απαλλαγή από τον καταναλωτισμό και την αλόγιστη σπατάλη ενέργειας π.χ. «Μάνα Γη» (απόδοση στίχου αγνώστου Χ.Κατσιμίχας – D.A.Jusid), «Το τέρας της κυκλοφορίας» (Γ.Χατζηπιερή), «Άλλοι τόποι, άλλοι τρόποι» (Β. Ηλιόπουλος – Κ.Θωμαΐδης), κ.ά.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν την έννοια της διαχρονικότητας της μουσικής και τον ρόλο των δημιουργών της • Να ακροασθούν με ευαισθησία ένα έργο λόγιας δυτικής μουσικής να εκφραστούν μέσα από αυτό και να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους • Να μπορούν να διακρίνουν κατά την ακρόαση ενός μουσικού έργου τα δομικά κι εκφραστικά στοιχεία του και να παρακολουθήσουν την εξέλιξή τους σε όλη τη διάρκειά του 	<p>2.3. Λόγια Δυτική Μουσική – Μουσικοί συνθέτες και εκτελεστές</p>	<p>- <u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα από Συμφωνίες του L.v.Beethoven π.χ. αρ.6 («Ποιμενική»), αρ.5 καθώς κι έργα για πιάνο π.χ. Bagatelle No.25 στη λα ελάσσονα (“Für Elise”), Piano Sonata No 14 στη Ντο δίεση («Σονάτα του Σεληνόφως»), κ.ά.. Ο εκπαιδευτικός διαβάζει και δείχνει αντίστοιχες εικόνες από -κατάλληλο για την ηλικία των μαθητών - βιβλίο για τη ζωή και το έργο του συνθέτη σε σχέση με το γεγονός της κώφωσής του και τα ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα της εποχής του και ειδικότερα με τα ιδανικά της Γαλλικής Επανάστασης</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν από την όπερα “Fidelio” του L.v.Beethoven απόσπασμα από το τραγούδι “O welche Lust! («Ω, τι χαρά , στον ανοικτό αέρα») των φυλακισμένων-πολιτικών κρατούμενων- που αντικρίζουν μετά από χρόνια το φως και διαβάζουν τα λόγια σε ελληνική απόδοση και περιγράφουν τα συναισθήματα που δημιουργεί η μουσική σε σχέση με το θέμα που διαπραγματεύεται.</p> <p>- <u>Ακρόαση Μουσικής</u> Ο εκπαιδευτικός δείχνει από το Διαδίκτυο αποσπάσματα συναυλιών με έργα του Μπετόβεν από μεγάλες ορχήστρες και σημαντικούς ερμηνευτές από όλον τον κόσμο.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε΄ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ΄ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ.,Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)

			<p>- Βιβλίο παιδικό για τον Μότσαρτ Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία, βιντεοπροβολέας</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Να προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση ● Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων στο οποίο περιλαμβάνεται μουσική άλλων λαών και πολιτισμών ● Να τραγουδούν τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών -κατάλληλα για το ηλικιακό τους επίπεδο- με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια ● Να ανταποκρίνονται ελεύθερα σε μια μουσική ακρόαση μουσικής άλλων λαών και πολιτισμών με ποικιλία εκφραστικών τρόπων (κίνηση, ζωγραφική, παντομίμα, κλπ.) ● Να εκτελούν απλά μελωδικά και ρυθμικά σχήματα χρησιμοποιώντας τη φωνή ή απλά ρυθμικά όργανα συνοδεύοντας τραγούδια και μουσική άλλων λαών και πολιτισμών ● Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική δημιουργία άλλων λαών και πολιτισμών. ● Να σέβονται και να είναι δεκτικοί απέναντι στις μουσικές προτιμήσεις των άλλων 	<p>2.4. Μουσικές του κόσμου</p> <p>Ethnic και World Music</p>	<p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το παραδοσιακό τραγούδι «Καληνύφτα» από την Κάτω Ιταλία και παρατηρούν ποια όργανα παίζουν και ποιες φωνές τραγουδούν κάθε φορά σε σχέση με τη δομή της μουσικής</p> <p style="text-align: center;">ΚΑΛΗΝΥΦΤΑ Παραδοσιακό ελληνόφωνο Κάτω Ιταλίας</p> <p>Εβό πάντα σ' εμένα περασέο γιατί σένα φοβή μου' γαιώ πια που πάω που σήρω και στάω στη καρδιά μου πάντα σένα βασιά. Ααλαλα...</p> <p>Καληνύφτα σ' εμένα πια πάω πλάω σου' τί βιο κίρτα φρεός πια που πάω που σήρω και στάω στη καρδιά μου πάντα σένα βασιά. Ααλαλα...</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν το παραδοσιακό τραγούδι «Καληνύφτα» από την Κάτω Ιταλία και συνοδεύουν ρυθμικά το ρεφρέν με το ντέφι.</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε΄ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Στ΄ Δημοτικού» (Θεοδωρακοπούλου Μ., Παπαντώνης Γρ., Παρασκευοπούλου Χ. Α., Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</p> <p>14 -Audio CD Διδακτικών Πακέτων Μουσικής & Μουσικού Ανθολογίου Δημοτικού Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> ● «Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού» (Μόσχος Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.), ΟΕΔΒ 2009)

		<p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν ενδεικτικά την αρχή από πέντε παραδοσιακά τραγούδια από τα Βαλκάνια χωρίς να γνωρίζουν τη γεωγραφική τους προέλευση. Έπειτα ακούν πάλι τα μουσικά αποσπάσματα και αναζητούν τη γεωγραφική τους προέλευση στον χάρτη, π.χ. «Μωρή κοντούλα λεμονιά» (Ελλάδα), “Mama” (Αλβανία), “La Livezille Lui Lon” (Βουγαρία), “Restim restim Draga” (Σερβία), “Bir Ah Cektim” (Τουρκία), κ.ά. Βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ τους και διατυπώνουν αξιολογικές κρίσεις όσον αφορά τη σχέση των κοινών μουσικών στοιχείων με τη γεωγραφική γειτνίαση των λαών.</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το τραγούδι “La Morenada” από τη Βολιβία και χτυπούν τα χέρια και τα πόδια ρυθμικά σύμφωνα με τα λόγια του τραγουδιού και τον παραδοσιακό τρόπο με τον οποίο χορεύεται.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Ακούν και μαθαίνουν το τραγούδι “Fatou yo” από τη Σενεγάλη. Παίζουν έπειτα τη μελωδία των δυο πρώτων φράσεων στη φλογέρα.</p> <p style="text-align: center;">ΦΑΤΟΥ ΓΙΟ (Fatou yo - Με λένε Φατού) Παραδοσιακό Σενεγάλης</p> <p style="text-align: center;">Fa - tou yo si dia - dia - la - no — Fa - tou yo si dia - dia - la - no — Φά - του γιο σι τζά - τζα - λα - νο — Φά - του γιο σι τζά - τζα - λα - νο —</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων το οποίο συμπεριλαμβάνει και δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} -21^{ου} αιώνα • Να εκφράζουν και να αιτιολογούν τα συναισθήματα, 	<p>2.5. Δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} – 21^{ου} αιώνα jazz, rock and roll, rock, pop, disco, reggae, rap, hip-hop ,</p>	<p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν στο Διαδίκτυο τρεις διασκευές της Πέμπτης Συμφωνίας του L.v.Beethoven στο πλαίσιο βάση τριών διαφορετικών μουσικών ιδιωμάτων: disco “A fifth of Beethoven” (Peter Murphy), heavy metal (Metallica), techno-acoustic fusion (Vanessa Mae) . Βρίσκουν ομοιότητες – διαφορές σε σχέση με το αυθεντικό έργο και διατυπώνουν αξιολογικές κρίσεις καθώς και τις</p>	<p>- Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Ε΄ Δημοτικού» (Αποστολίδου Α., Ζεπάτου Χ.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών – Βιβλίο</p>

τις απόψεις και τις προτιμήσεις τους για μουσικά έργα από διαφορετικά μουσικά είδη

- Να τραγουδούν ατομικά ή ομαδικά- με μελωδική ακρίβεια, ορθό ρυθμό και σταθερή ταχύτητα τραγούδια που ανήκουν σε μουσικά είδη και ρεύματα του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα.
- Να αυτοσχεδιάζουν και να συνθέτουν με βάση ρυθμικά, μελωδικά και μορφολογικά στοιχεία δημοφιλών ρευμάτων του 20^{ου}-21^{ου} αιώνα.

techno

προτιμήσεις τους όσον αφορά τις τρεις διασκευές.

-Εκτέλεση Μουσικής Ακούσ και μαθαίνουν να τραγουδούν το “Yellow Submarine” των Beatles

in the time when I was born lived a man who sailed the seas. And he told us of his life in a land of sub-green
and we lived be-neath the waves in our yel-low sub-ma-
rine. So we rine. We all live in a yel-lowsub-ma-rine. And our...
yeel-llowsub-ma-rine. yeel-llowsub-ma-rine. yeel-llowsub-ma-rine. And our...
u - πο-βρού - χι - ο u - πο-βρού - χι - ο. u - πο-βρού - χι - ο. Και οι...

-Ενεργητική Ακρόαση Αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο μαγνητοσκοπημένων ζωντανών εμφανίσεων μουσικών και μουσικών συνόλων της jazz, rock and roll, rock, pop, disco, reggae, rap, hip-hop και techno μουσικής. Παρατηρούν ποια μουσικά όργανα παίζουν, ποια πρωταγωνιστούν και βάσει των κινηματογραφημένων πλάνων συνδέουν το στυλ της μουσικής με τη γενικότερη αισθητική της περιόδου.

-Δημιουργία Μουσικής με χρήση Τ.Π.Ε. Δημιουργούν, επεξεργάζονται και ηχογραφούν ένα τραγούδι Hip – hop με δικό τους στίχο και μουσική με τη βοήθεια κατάλληλου μουσικού λογισμικού κι επεξεργαστή μουσικής.

Εκπαιδευτικό

Διδακτικό Πακέτο
«Μουσική Στ’ Δημοτικού»
(Θεοδωρακοπούλου Μ.,
Παπαντώνης Γρ.,
Παρασκευοπούλου Χ. Α.,
Σπετσιώτης Ι.), ΟΕΔΒ 2007 Βιβλίο
Μαθητή-Τετράδιο Εργασιών –
Βιβλίο Εκπαιδευτικού

14 -Audio CD Διδακτικών
Πακέτων Μουσικής & Μουσικού
Ανθολογίου Δημοτικού
Π.Ι. & ΥΠΕΠΘ 2008

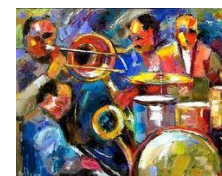
• «Μουσικό Ανθολόγιο Α’-Στ’
Δημοτικού» (Μόσχος
Κ., Τουμπακάρη Ν., Τόμπλερ Μ.),
ΟΕΔΒ 2009)

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3⁰⁵ : Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Να βιώσουν ότι η μουσική και η κίνηση συνδέονται οργανικά ● Να αποδώσουν με τη φωνή ή με μουσικά όργανα την εντύπωση και τα συναισθήματα που τους δημιουργούν χαρακτηριστικά εικαστικά έργα. ● Να συνδυάσουν τη μουσική με το λόγο, την κίνηση, το θεατρικό παιχνίδι, τα εικαστικά και την κινούμενη εικόνα σε ένα επίπεδο συμβολικό, υπερβατικό και διαισθητικό ● Να συνειδητοποιήσουν το λειτουργικό ρόλο της μουσικής στον κινηματογράφο 	<p>3.1. Μουσική και άλλες τέχνες</p>	<p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Αναζητούν και παρακολουθούν στο Διαδίκτυο βίντεο μαγνητοσκοπημένης συναυλίας όπου εκτελείται το μουσικό έργο “Suite from Harry Potter and the Sorcerer’s Stone” από την Boston Pops Orchestra υπό τη διεύθυνση του ίδιου του συνθέτη John Williams. Παράλληλα ο εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές ένα φυλλάδιο όπου απεικονίζονται οι βασικοί ήρωες του βιβλίου.</p> <p>Καθώς ακούν τη μουσική, φαντάζονται τις αντίστοιχες σκηνές από το ομώνυμο βιβλίο ή την κινηματογραφική ταινία και παράλληλα παρατηρούν την ενοργάνωση του έργου μουσικής που περιλαμβάνει τα εξής μέρη:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ “Hedwig’s Flight” – όπου η Hedwig, η λευκή κουκουβάγια, περιγράφεται με τον ήχο της τσελέστας η οποία «συνδιαλέγεται» μουσικά με την υπόλοιπη ορχήστρα (τσελέστα και ορχήστρα) ▪ “Fluffy and his harp” - όπου ο τεράστιος τρικέφαλος σκύλος Fluffy που κοιμάται περιγράφεται με τον ήχο του φαγκότου και η Μαγική Άρπα που τον κρατά κοιμισμένο -κι επομένως ακίνδυνο φύλακα της Μυστικής Κάμαρας-περιγράφεται με τον ήχο της άρπας (ντουέτο άρπας – φαγκότου) ▪ “ Quidditch” – όπου ο ήχος και τα χρώματα της γιορτινής ατμόσφαιρας, το πλήθος και οι σημαίες που ανεμίζουν κατά τους ενδοσχολικούς αγώνες Quidditch περιγράφονται με τον ήχο αποκλειστικά των χάλκινων πνευστών (χάλκινα πνευστά) ▪ “Wizard’s Alley” – όπου οι ήχοι στην αγορά που πηγαίνει ο Harry Potter για να πάρει το μαγικό του ραβδί, τη σκούπα του κι άλλα εφόδια περιγράφονται με τα ξύλινα πνευστά, τα έγχορδα και κρουστά που εναλλάξ «πρωταγωνιστούν» σε δεδομένα σημεία (έγχορδα, ξύλινα πνευστά και κρουστά) 	<p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία, βιντεοπροβολέας</p>

(Μουσική και Λογοτεχνία, Μουσική και Κινηματογράφος)

--Ενεργητική ακρόαση Ακούν jazz μουσική καθώς προβάλλεται από τον υπολογιστή -μέσω βιντεοπροβολέα και του αντίστοιχου προγράμματος προβολής εικόνων – μια σειρά εικαστικών έργων που απεικονίζουν τζαζ μουσικούς ή που έχουν εμπνευστεί από τη jazz μουσική π.χ.

(Μουσική και Εικαστικά)

-Με βάση τον πίνακα «Εναστρη Νύχτα» του Van Gogh δημιουργούν ήχους με ποικίλα μέσα για να αποδώσουν μουσικά την εικόνα που περιγράφει το έργο καθώς και τα συναισθήματα που εκφράζει. Η «μεταφορά» αυτή μπορεί να γίνει π.χ. δίνοντας έμφαση στις έννοιες της ταχύτητας και της δυναμικής, δημιουργώντας στρώματα μουσικής (layers) με διαφορετικά ηχοχρώματα οργάνων που θα δημιουργούν την αίσθηση της αρμονίας μέσα από την απόδοση δυο αντιθετικών στοιχείων του φωτός και της νύχτας.

(Μουσική και Εικαστικά)

Οι μαθητές να μπορούν:

- Να συνδέσουν τη μουσική με το λόγο, με μαθηματικές έννοιες, με την Ιστορία, με τη Γεωγραφία κ.ά.

3.2. Μουσική και άλλα μαθήματα

-Κατασκευή αυτοσχέδιων οργάνων: Κατασκευάζουν ένα μονόχορδο του Πυθαγόρα και πειραματίζονται με τις ιδιότητες του ήχου και τη μαθηματική τους σχέση. Μετακινώντας τον καβαλάρη χωρίζουν την τεντωμένη χορδή:

σε δύο ίσα μέρη (και το ένα μέρος, δηλαδή το $1/2$ δίνει την οκτάβα),

σε τρία ίσα μέρη (και τα $2/3$ δίνουν διάστημα καθαρής πέμπτης),

σε τέσσερα ίσα μέρη (και τα $3/4$ μας δίνουν την καθαρή τετάρτη)

Συσχετίζουν τους φθόγγους που παράγονται ακουστικά ως προς την απόστασή τους. Τα διαστήματα ογδόης, καθαρής πέμπτης και καθαρής τετάρτης προσεγγίζονται επομένως βιωματικά ως αποστάσεις μεταξύ φθόγγων

(Μουσική και Μαθηματικά)

--Κατασκευή αυτοσχέδιων οργάνων Κατασκευάζουν αυτοσχέδια ινδιάνικα κρουστά μουσικά όργανα από απλά υλικά π.χ.

waterdrum - σε ένα άδειο μεταλλικό κουτί από καφέ προσθέτουν $1/4$ ποσότητα νερού και μετά στερεώνουν σφιχτά με σκοινί τη μεμβράνη σχηματισμένη από κομμάτι παλιάς σαμπρέλας ή ένα μπαλόνι. Για επικρουστήρας, αρκεί μια ξύλινη ράβδος ή ίσιο κλαδί,

Υλικά καθημερινής χρήσης
Πιάνο, αρμόνιο

λίγο μακρύτερο από ένα μολύβι. Στην επιφάνεια του κουτιού κολλάνε χαρτί με ζωγραφισμένα ινδιάνικα σύμβολα – σχέδια.

- Μουσικό παιχνίδι Στείλε το μήνυμα Οι μαθητές χωρίζονται σε δυο ομάδες – φυλές Ινδιάνων της Βόρειας Αμερικής που στέλνουν μηνύματα τυμπάνων μεταξύ τους. Προτείνουν μηνύματα και τα αποδίδουν ρυθμικά σε αυτοσχέδιο waterdrum που κατασκεύασαν. π.χ.

Bí- σο- νες κυ - νη- γά - με τώ - ρα

Ο εκπαιδευτικός γράφει τα μηνύματα στον πίνακα της τάξης. Ένας μαθητής επιλέγει ένα από τα μηνύματα και χωρίς να το φανερώσει αποδίδει το ρυθμό σε αυτοσχέδιο τύμπανο που έχει κατασκευάσει. Τα μέλη της αντίπαλης ομάδας πρέπει να βρουν ποιο μήνυμα ήταν κ.ο.κ.

(Μουσική και Γεωγραφία)

- Ενεργητική ακρόαση –Εκτέλεση Μουσικής

Προσεγγίζουν βιωματικά θρύλους, παραδόσεις και γεγονότα της βυζαντινής και νεότερης ιστορίας των Ελλήνων ακούγοντας και μαθαίνοντας τραγούδια με στίχο αντίστοιχου περιεχομένου. π.χ.

«Μαρμαρωμένος Βασιλιάς» (Πυθαγόρας - Α.Καλδάρας), «Στη μέση στην Αράχωβα» (Παραδοσιακό), «Δώδεκα Ευζωνάκια» (Παραδοσιακό), «Φίλοι κι αδέρφια» (Ι.Καμπανέλλης - Στ Ξαρχάκος), «Της Αμύνης τα παιδιά» (Παραδοσιακό), «Μικρός ήρωας» (Λ.Κηλαηδόνης), «Κολλήγα γιος» (Γ.Νεγρεπόντη - Λ.Κηλαηδόνη) κ.ά.

(Μουσική και Ιστορία)

- Ενεργητική ακρόαση Πειραματίζονται με τις ιδιότητες του ήχου π.χ. ακούν τα ηχητικά κύματα ενός κουταλιού που δονείται δένοντας στο σώμα του έναν σπάγγο τις άκρες του οποίου τοποθετεί στα αυτιά του κ.ά.

(Μουσική και Φυσική)

Εκτέλεση Μουσικής Στο πλαίσιο προσέγγισης της αφοαμερικάνικης μουσικής και των ιστορικών, γεωγραφικών και κοινωνικών παραγόντων που διαμόρφωσαν δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} αιώνα μαθαίνουν χαρακτηριστικά gospel και blues τραγούδια. π.χ. μαθαίνουν το παραδοσιακό αφοαμερικάνικο τραγούδι “Somebody got lost in the storm”. Εκτελούν έπειτα το τραγούδι αντιφωνικά με ομάδες κοριτσιών – αγοριών. Τα κορίτσια τραγουδούν τις τρεις πρώτες φράσεις και τα αγόρια τις δυο τελευταίες. Όλοι τραγουδούν a capella κρατώντας το ρυθμό με στράκες.

(Μουσική και Ιστορία, Μουσική και Γεωγραφία, Μουσική και Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή)

SOMEBODY GOT LOST IN THE STORM
Παραδοσιακό αφοαμερικάνικο

The image shows a musical score for the song 'Somebody Got Lost in the Storm'. It consists of three staves of music in 4/4 time. The first staff is the vocal melody with lyrics 'Some - bo - dy got lost in a storm, Some - bo - dy got'. The second staff is a piano accompaniment with lyrics 'lost in a storm, Some - bo - dy got lost, Some - bo - dy got'. The third staff is another piano accompaniment with lyrics 'lost, Some - bo - dy got lost in a storm'. Chords C, G7, F7, and F are indicated above the notes.

2. Poor sinner got lost in a storm,   3. Somebody got lost in a storm,
4. Don't ever get lost in a storm,   5. Somebody got lost in a storm,

-Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ Αναζητούν στο Διαδίκτυο εκτέλεση του τραγουδιού “Somebody got lost in the storm” από τη Joan Baez που συνοδεύει με κιθάρα.

(Μουσική και Αγγλικά)

-Ενεργητική ακρόαση Ακούν το τραγούδι «Καληνύφτα» από την ελληνόφωνη Κάτω Ιταλία διαβάζοντας παράλληλα τους στίχους. Εντοπίζουν τις λέξεις που υπάρχουν και σήμερα στη νεοελληνική γλώσσα και προσπαθούν να συλλάβουν το νόημα του ποιητικού κειμένου.

(Μουσική και Γλώσσα)

-Δημιουργία Μουσικής Συνθέτουν συλλογικά μια μελοποίηση του ποιήματος «Ανάμεσα σε δυο πατρίδες» της Αγαθής Δημητρούκα π.χ.

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

re Do , re Do , sol
 Βγαί - νο μεσ' απ' τη φω - τιά με κα - μέ - νη την καρ - διά, βγαί - νο μεσ' απ'
 Η - ρε - μη πα - τώ στε - ριά - χω - ρίς νο - τιά χω - ρίς βο - ριά ή - ρε - μη πα -
 6 re Do La re , sol re , La
 τη φω - τιά κι απ' το καυ - τό της κύ - μα, Θέ - λω τη ζω - ή μου να βρω πριν ση - κώ - σω
 τώ στε - ριά με το γυμ - νό μου βή - μα.
 12 re sol re La re
 άλ - λο σταυ - ρό θέ - λω τη ζω - ή μου να βρω πριν ζα - να - γί - νο θύ - μα.

1. Βγαίνω μεσ' απ' τη φωτιά
 με καμένη την καρδιά,
 βγαίνω μεσ' απ' τη φωτιά
 κι απ' το καυτό της κύμα.

7. Ψάχνω μια πατρίδα για μένα
 ψάχνω για καινούργια ελπίδα
 κι ειν' η χώρα ετούτη που ήρθα
 ευλογημένη χώρα.

2. Ήρεμη πατώ στεριά
 χωρίς νοτιά, χωρίς βοριά
 ήρεμη πατώ στεριά
 με το γυμνό μου βήμα.

8. Ψάχνω μια πατρίδα για μένα
 ψάχνω μια πατρίδα για σένα
 ψάχνω μια ελπίδα γι' αυτούς
 που έχουν μείνει πίσω

		<p>3.Θέλω τη ζωή μου να βρω πριν σηκώσω άλλο σταυρό θέλω τη ζωή μου να βρω πριν ξαναγίνω θύμα..</p> <p>4. Βγήκα μεσ' απ' τη φωτιά με καμένη την καρδιά βγήκα μεσ' απ' τη φωτιά την τελευταία ώρα.</p> <p>5.Σύνορα και ποταμοί μαυροβούνια και γκρεμοί πάθη και τυφλοί θυμοί δε με σκλαβώνουν τώρα.</p> <p>6.Δίχως τη ματιά μου τη θολή τη ζωή ζητώ την καλή τη ζωή που κάνουν πολλοί μες στου Θεού τα δώρα.</p> <p>* και ** : Πρόκειται για προσθήκες της τάξης για τις ανάγκες της μελοποίησης.</p> <p>(Μελοποίηση Ε΄ Τάξης σχ. έτος 2004-2005)</p> <p><u>-Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν</u> τραγούδια που δημιουργήθηκαν με τη μελοποίηση ποιημάτων από Έλληνες συνθέτες και κυκλοφόρησαν σε 2 κασσέτες με τον τίτλο «Μελοποιημένα ποιήματα από βιβλία του Δημοτικού Σχολείου» (ΥΠΕΠΘ - Διεύθυνση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, 1997) π.χ. «Ο κύριος Κανείς» (Μυρτιώτισσα – Γ.Χατζηνάσιου), «Τούρκικη Εισβολή» (Κ.Μόντη-Ν.Μαυρουδή), «Πρώτη Μαΐου» (Δ.Σολωμού – Μ.Πλέσσα), «Τραγούδι Κοριτσιού» (Ο.Ελύτη-Θ.Αντωνίου), κ.ά.</p>	<p>9. Είν' αδέρφια είναι γονείς μιας αλήθειας παντοτινής μιας παγίδας π' ούτε κανείς ούτε κι εγώ θα λύσω.</p> <p>10. Κι αν από (ε)*δώ με διώξουν τα πανιά μου θα με σπρώξουν σε λιμάνια πιο φιλικά (σε μια καινούργια πατρίδα)**.</p>
--	--	--	---

	<p>4.3. Μουσειακή Αγωγή</p>	<p>- Επισκέπτονται μουσεία Μουσικών Οργάνων, μουσεία Λαϊκής Τέχνης, Αρχαιολογικά και Βυζαντινά μουσεία και αναζητούν εκθέματα σε σχέση με τη μουσική, π.χ. μουσικά όργανα, αγγεία που απεικονίζουν αρχαία μουσικά όργανα, ψηφιδωτά ή αιογραφίες με μουσικές παραστάσεις, μουσικά όργανα που συνοδεύουν τους οι μεταμφιεσμένους του Δωδεκαημέρου ή των Αποκρεών, μουσικά όργανα ηρώων της Ελληνικής Επανάστασης κτλ.</p> <p>Επισκέπτονται επίκαιρες εκθέσεις αφιερωμένες σε συνθέτες ή εκτελεστές μουσικής.</p>	
--	------------------------------------	--	--

2.2. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Α' Τάξη Γυμνασίου

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 1ος : Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν και να αναγνωρίζουν τα σύμβολα της ευρωπαϊκής σημειογραφίας όσον αφορά τη διάρκεια του ήχου και το ρυθμό της μουσικής • Να επαναλαμβάνουν με αυξανόμενη ακρίβεια σύνθετα ρυθμικά σχήματα • Να διακρίνουν τα ισχυρά – ασθενή μέρη στο μέτρο του ρυθμού μιας μουσικής ή μιας σειράς λέξεων • Να διακρίνουν τον παλμό από το μελωδικό ρυθμό • Να εκτελέσουν μια ρυθμική παρτιτούρα prima viste με βάση τα ρυθμικά ονόματα στο Σχετικό Solfa Σύστημα (Σ.Σ.Σ) και τις αντίστοιχες ηχηρές κινήσεις του σώματος που έχουν μάθει • Να μπορούν να ακολουθούν μια μουσική σε διμερές, τριμερές ή τετραμερές μέτρο με τις τυπικές κινήσεις μέτρησης ενός μαέστρου • Να εξοικειωθούν με το ελλιπές μέτρο, τη συγκοπή και τον αντιχρονισμό • Να αυτοσχεδιάζουν και να συνθέτουν δικά τους ρυθμικά σχήματα στο πλαίσιο της συγκοπής • Να αποδίδουν τις ρυθμικές έννοιες μέσω οργάνων, φωνής και με τη χρήση συμβατικής και μη-συμβατικής σημειογραφίας 	<p>1.1. Ρυθμός</p> <p>-Παλμός-ρυθμός</p> <p>-Ρυθμικές αξίες: παρεστιγμένο όγδοο με δέκατο έκτο, τρίχο ογδών, όγδοα με δύο δέκατα έκτα, Ελλιπές μέτρο, συγκοπή- αντιχρονισμό</p> <p>-Μέτρα 2/4, 3/4, 4/4, 5/8, 7/8, 9/8</p>	<p><u>Μουσική εκτέλεση</u> Συμπληρώνουν τα ρυθμικά ονόματα και στη συνέχεια εκτελούν τη ρυθμική παρτιτούρα μεγάλου φωνά. Στη συνέχεια χωρίζονται σε δυο ομάδες: η μια χτυπά τον παλμό και η άλλη εκτελεί τη ρυθμική παρτιτούρα</p> <p><u>Μουσική εκτέλεση</u> Εκτελούν στο ταμπούρινο το ρυθμό στίχων τραγουδιών και διακρίνουν τους ισχυρούς από τους ασθενείς χρόνους π.χ.</p> <p>Σή -με- ρα τι αύ - ρι - ο τι τώ- ρα</p> <p>Έπειτα προσεγγίζουν διαισθητικά το ελλιπές μέτρο προσθέτοντας τη συλλαβή «τι»:</p> 	<p>- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α' Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Π.Ι&ΥΠΕΠΘ 2008 Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>

- Να αναπτύξουν την ακουστική τους μνήμη αναγνωρίζοντας, αποκωδικοποιώντας και αποδίδοντας λεκτικά με συμβατική και με μη συμβατική σημειογραφία ρυθμικά σχήματα

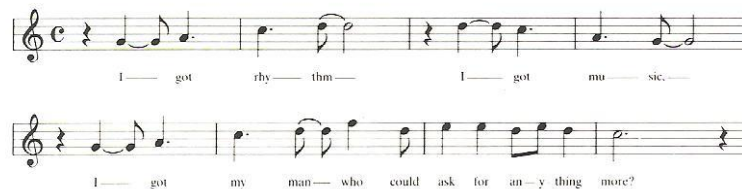
τι Σή -με- ρα τι αύ - ρι - ο τι τώ- ρα

Στη συνέχεια, χωρίζονται σε δυο ομάδες: η μια χτυπά σε κλάβες όλους τους χρόνους, η άλλη χτυπά σε πιατίνια τους ισχυρούς.

-Μουσική εκτέλεση «Διευθύνουν» με τις τυπικές –για κάθε μέτρο- κινήσεις μέτρησης ενός μαέστρου μουσικά έργα με διμερές, τριμερές και τετραμερές μέτρο, συνδυάζοντάς τις και με άλλες εκφραστικές, δυναμικές ή ερμηνευτικές εντολές- υποδείξεις π.χ 2/4 «Τέσσερις Στρατηγοί κινάν και παν» (Μπ.Μπρεχτ, μετ.Οδ.Ελύτη-Μ.Χατζιδάκι), 3/4 «Το βαλς των χαμένων ονείρων» (Μ.Χατζιδάκι) και 4/4 «Είναι το γέλιο σου» (Λ.Δημοπούλου – Λ.Μαχαιρίτσας) κ.ά.

-Μουσική εκτέλεση Τραγουδούν σε φθόγγους – κι έπειτα κανπνικά με τα λόγια- την αρχή της μελωδίας του τραγουδιού “I Got Rhythm” (I.Gershwin- G.Gershwin) χτυπώντας παράλληλα στράκες στον πρώτο (ισχυρό) χρόνο και στον τρίτο (ημισχυρό) χρόνο:

-Δημιουργία Μουσικής Αυτοσχεδιάζουν ένας - ένας με παλαμάκια ένα δικό τους ρυθμικό σχήμα σε δύο μέτρα 4/4. Το ρυθμικό σχήμα ξεκινά με

		<p>παύση τετάρτου στον πρώτο χρόνο του πρώτου μέτρου (βλέπε αρχή τραγουδιού “I Got Rhythm”). Χτυπούν την άρση της παύσης του πρώτου μέτρου ρυθμικά με το πόδι στο έδαφος.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Συνειδητοποιούν τις θέσεις και άρσεις των μέτρων εκτελώντας σχήματα εκτέλεσης απλών και μεικτών μέτρων στο τουμπελέκι π.χ</p> <p style="text-align: center;">Δ Δ A Δ A</p> <p style="text-align: right;">μέτρο 4/4</p> <p style="text-align: center;">Ντουμ τέ - κε ντουμ κε</p> <p style="text-align: center;">Δ A A Δ A</p> <p style="text-align: right;">μέτρο 5/8</p> <p style="text-align: center;">Ντουμ τε- κε Ντουμ κε</p> <p>Οι αριστερόχειρες μαθητές παίζουν αντιστρόφως: τις θέσεις (χτύπημα «ντουμ») με το αριστερό χέρι και τα πρίμα – άρσεις (χτυπήματα «τέ-κε») με το δεξί.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα ονόματα των φθόγγων στο πεντάγραμμο και να διαβάζουν μια απλή παρτιτούρα • Να τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες σύνθετες μελωδίες με τονική ακρίβεια • Να τραγουδούν μια μελωδία σε διάφορες τονικότητες (μετατροπία) 	<p>1.2. Τονικό ύψος-Μελωδία</p> <p>Μελωδικό μοτίβο, πεντατονικές κλίμακες, μείζονα – ελάσσονα κλίμακα, ύφεση-δίεση</p>	<p><u>Μουσική εκτέλεση</u> Τραγουδούν διαβάζοντας μιας απλή παρτιτούρα π.χ.</p> <p>Λαϊκό Αμερικάνικο</p> <p>Στη συνέχεια, εκτελούν την παρτιτούρα στη φλογέρα, το glockenspiel ή άλλο μελωδικό μουσικό όργανο</p>	<p>- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν εμπειρικά τη λειτουργία των αλλοιώσεων (δίεση – ύφεση) και να προσεγγίζουν διαισθητικά τη μείζονα και την ελάσσονα κλίμακα • Να τραγουδούν και να παίζουν από μνήμης μελωδικά μοτίβα με τα ονόματα των φθόγγων τους • Να εκτελούν στη φλογέρα ή σε τονικά μουσικά όργανα μελωδίες τραγουδιών που έχουν μάθει • Να τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες μελωδίες με μίμηση • Να δημιουργούν μελωδίες στη φλογέρα ή στο glockenspiel • Να εξοικειωθούν με το σύστημα συμβολισμού του τονικού ύψους στην ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία • Να τραγουδούν διατηρώντας ορθή θέση σώματος, καλή άρθρωση, κατάλληλη έκφραση, αυξανόμενο έλεγχο και στήριξη της αναπνοής, τραγουδία κατάλληλα για την τάξη τους. • Να αναπτύξουν την ακουστική τους μνήμη αναγνωρίζοντας, αποκωδικοποιώντας και αποδίδοντας λεκτικά με συμβατική και μη συμβατική σημειογραφία μελωδικά σχήματα • Να τραγουδούν συγχρονισμένα ακολουθώντας τις οδηγίες ενός μαέστρου έχοντας επίγνωση του ρόλου τους μέσα στο μουσικό σύνολο 	<p>Μετατροπία Ανάγνωση παρτιτούρας</p> <p>απλής</p>	<p><u>-Μουσική εκτέλεση</u> Μαθαίνουν το δημοτικό τραγούδι «Σου' πα μάνα» (Πελοπόννησος). Παίζουν τους βασικούς φθόγγους τεσσάρων φράσεων (ντο-φα-μι-ντο-ρε), (ντο –φα-μι-φα-σολ), (λα, λα, λα, λα σολ), (σολ, σολ, σολ, φα) στο glockenspiel. Χωρίζονται έπειτα σε δυο ομάδες. Σχηματίζουν μια ορχήστρα παίζοντας ομαδικά ως εξής: η μια ομάδα τραγουδά ενώ η άλλη παίζει στο glockenspiel κι αντιστρόφως</p> <p>Σου' πα μάνα (Πελοπόννησος)</p> <p><u>-Μουσική εκτέλεση</u> Προσεγγίζουν την αλλοίωση, την αναίρεση και το διάστημα του ημιτονίου ακούγοντας το μουσικό θέμα “Batman Theme” του Neal Heft από την τηλεοπτική σειρά Batman της δεκαετίας του 60'. Παίζουν το θέμα σε glockenspiel ή σε κιθάρα. Πρόκειται για δωδεκάμετρο blues που περιλαμβάνει τρεις συγχορδίες με επιρροές από τη surf music και τη μουσική για κατασκοπευτικές ταινίες της εποχής: (σολ – φα δίεση – φα αναίρεση – φα δίεση), (ντο – σι – σι ύφεση – σι) και (ρε – ντο δίεση - ντο αναίρεση – ντο δίεση).</p> <p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν και διαβάζουν παράλληλα την παρτιτούρα από τον κανόνα “Jubilate Deo” του W.A.Mozart και διακρίνουν την κλίμακα της Ντο μείζονα :</p>	<p>«Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι.& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>
--	---	---	--

Jubilate Deo WOLFGANG AMADEUS MOZART

♩=90

A

① Ju - bi - la - te, ② ju - bi - la - te, ③ ju - bi - la - te ④ De - o

B

Ju - bi - la - te De - o, ju - bi - la - te De - o.

Ενεργητική ακρόαση Ο εκπαιδευτικός παίζει σε μελωδικό όργανο και γράφει στον πίνακα την κλίμακα της ρε ελάσσονα. Ακούν και διαβάζουν παράλληλα την παρτιτούρα από το τραγούδι «Τα λουστράκια» (Ν.Γκάτσου – Μ.Χατζιδάκι) και διακρίνουν την κλίμακα της ρε ελάσσονα:

Τα λουστράκια ΜΑΝΟΥ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ – ΝΙΚΟΥ ΓΚΑΤΣΟΥ

♩=90-120

A

♩ Dm Gm⁶ Gm⁶

Δου - λεά και χα - μα - λει - κι και βρό - μα κι ο - πλι - σιά μα - ζού - τη - καν οι λώ - κοι να
μύ - μαι στο χα - λει - κι χορ - ται - να ο - πό βρι - σιά και μ'έ - χει σαν κου - λή - κι του

B

Dm A⁷ Dm Dm

μπουν στην - εκ - κλη - σιά. Και - Πού θα πά - με, πού θα πά - με
κό - σμα μη μπα - μπε - σιά. Σώ - πα, σώ - πα, σώ - πα, σώ - πα

Dm A⁷ *A⁷ A⁷ A⁷ Dm (Fine)

τί θα φά - με, τί θα φά - με; Έ - κλε - ψα μια λα - μα - ρί - να με ζε - στή ζε - στή φα - ρί - να.
δεν μου τό'ρες, δεν σου τό'πα, πιά - ψε, πιά - ψε, πιά - ψε, πιά - ψε κι ό - τι... βρε κίμπρο - σιά σου χό - ψε.

Dm Dm D⁹ Gm Em⁷(b9)

Solo τρομπέτα

Dm⁹(b9) A⁷ Dm

δου

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν την έννοια της θεματικής ανάπτυξης • Να διακρίνουν την αλυσίδα κατά την ανάπτυξη ενός θέματος • Να διακρίνουν τα θέματα σε μια κλασική συμφωνία • Να διακρίνουν μουσικά έργα ή τραγούδια με διμερή ή τριμερή μορφή, μορφή ρόντο και μορφή θέμα και παραλλαγές • Να αυτοσχεδιάζουν και να συνθέτουν με κίνηση, φωνή, όργανα, ηχογόνα αντικείμενα και το σώμα (body percussion) δίνοντας έμφαση στις έννοιες της μορφολογίας (ροντό, θέμα και παραλλαγές, ερώτηση-απάντηση) 	<p>1.3. Μορφή Διμερής - Τριμερής μορφή, μορφή Ρόντο, Θέμα και παραλλαγές, Ερώτηση-Απάντηση Θέμα - ανάπτυξη θέματος - αλυσίδα</p>	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το πρώτο μέρος Allegro con brio από την 5^η Συμφωνία του L.v.Beethoven και διακρίνουν την έκθεση του πρώτου θέματος (τα έξι μέτρα του λεγόμενου μοτίβου «του Πεπρωμένου»), το πέρασμα του θέματος σε διάφορα όργανα της ορχήστρας και την έκθεση του δεύτερου θέματος. Στη συνέχεια, αναμένουν κατά την ακρόαση την επανέκθεση του θέματος προς το τέλος του έργου:</p> <p>Βιολιά, κλαρινέτα <i>ff</i> Βιόλες Βιολοντσέλλα, κοντραμπάσα Αρχικό μοτίβο</p> <p>Κόρνα σε μι ύφεση</p> <p>Η μετάβαση από το πρώτο στο δεύτερο θέμα στα κόρνα</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το synthpop instrumental σε Moog synthesizer “Popcorn” του Gershon Kingsley και διακρίνουν την αλυσιδωτή ανάπτυξη του θέματος καθώς και τη μορφή ABA του instrumental.</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας και αναζητούν στη δισκοθήκη τους, στο ραδιόφωνο και το Διαδίκτυο τραγούδια ή οργανική μουσική με διμερή ή τριμερή μορφή, μορφή ρόντο και μορφή θέμα και παραλλαγές. Κάθε ομάδα επιλέγει από ένα</p>	<p>- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία</p>
--	---	--	---

		μουσικό έργο ή τραγούδι για κάθε μορφή τα οποία και φέρνει στην τάξη για ακρόαση σε audio cd ή σε μορφή mp3 ή mp4. Κατά την ακρόαση τα μέλη των άλλων ομάδων πρέπει να βρουν ποια μορφή αντιστοιχεί σε κάθε μουσικό έργο ή τραγούδι. - <u>Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο και παρακολουθούν παράλληλα με την ακρόαση ενός έργου μια «γραφική παρτιτούρα» (scrolling bar-graph score) που απεικονίζει τη διάρκεια του ήχου και σε διαφορετικά επίπεδα τις οικογένειες των μουσικών οργάνων που παίζουν κατά τη διάρκεια του έργου	
Οι μαθητές να μπορούν: ● Να περιγράψουν τη δυναμική αγωγή ενός μουσικού έργου με τους βασικούς όρους περιγραφής της δυναμικής αγωγής ● Να δημιουργήσουν ένα ηχητικό δρώμενο με μεταβολές δυναμικής χρησιμοποιώντας απλά μουσικά όργανα, ήχους σώματος και φωνής ή αυτοσχέδια ηχογόνα μέσα.	1.4. Δυναμική Αγωγή Όροι δυναμικής αγωγής (piano, forte, fortissimo, pianissimo, crescendo, diminuendo, mezzo piano, mezzo forte)	- <u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το «Πριγκηπικό διάταγμα» από το Μπαλέτο «Ρωμραίος και Ιουλιέτα» του S.Prokofiev και δημιουργούν παράλληλα ένα «χάρτη ακρόασης» σημειώνοντας με συμβατικούς όρους της δυναμικής αγωγής τη διαδοχή των καταστάσεων και των μεταβολών της δυναμικής αγωγής. - <u>Δημιουργία Μουσικής</u> Σημειώνουν τη σειρά διαδοχής των καταστάσεων και των μεταβολών της δυναμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο π.χ. Forte –crescendo- sf-subito – pp-crescendo –sf-ff-diminuendo – pp κι έπειτα δημιουργούν ανά ομάδες ένα ηχητικό –δρώμενο δικής τους ενορχήστρωσης με βάση τη σειρά αυτή χρησιμοποιώντας μουσικά όργανα, αντικείμενα γύρω τους, το σώμα τους κι άλλα αυτοσχέδια ηχογόνα μέσα. - <u>Δημιουργία Μουσικής</u> Δημιουργούν μια ενορχήστρωση μιας μελωδίας σε ένα μουσικό πρόγραμμα και ορίζουν διαφορετικές «εκδοχές» δυναμικής αγωγής τις οποίες και ακούν σε εκτέλεση από τον υπολογιστή και αποφασίζουν ποια εκδοχή ήταν πιο ταιριαστή για τη σύνθεση.	- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Α., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player
Οι μαθητές να μπορούν: ● Να χαρακτηρίζουν τη ρυθμική αγωγή ενός μουσικού έργου που ακούν χρησιμοποιώντας τους βασικούς όρους περιγραφής της ρυθμικής αγωγής	1.5. Ρυθμική Αγωγή Όροι ρυθμικής αγωγής (ταχύτητα)	- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το «Χορό των Νεράιδων» το τρίτο μέρος από το έργο «Μαγιοβότανο» -Συμφωνική Σουίτα του Μανώλη Καλομοίρη και περιγράφουν τη ρυθμική του αγωγή και τις μεταβολές της και τα συναισθήματα που τους δημιουργούν.	- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη

<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις διαφορές που δημιουργεί η μεταβολή της ρυθμικής αγωγής σε μια μουσική • Να διακρίνουν τις ομοιότητες ή διαφορές της ρυθμικής αγωγής μεταξύ των μερών ενός μουσικού έργου • Να δημιουργήσουν ένα ηχητικό δρώμενο με μεταβολές ρυθμικής αγωγής χρησιμοποιώντας αυτοσχέδια ηχογόνα μέσα, απλά μουσικά όργανα, ήχους σώματος ή φωνής. 	<p>(allegro, adagio, accelerando, ritardando, largo moderato, presto, A tempo)</p>	<p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν τη διασκευή των Samatistas στην καντάδα «Η Ανθισμένη αμυγδαλιά» (Δ.Δροσίνη – άγνωστος συνθέτης) κι ακούν την ομώνυμη καντάδα. Περιγράφουν τις διαφορές ανάμεσα στις δυο μουσικές και την επίδραση που επέφερε η μεταβολή της ρυθμικής αγωγής.</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν την αρχή κάθε μέρους της Συμφωνίας «Η Έκπληξη» του J.Haydn και με βάση την ταχύτητα και το ύφος της μουσικής αντιστοιχούν δοσμένους συμβατικούς όρους ρυθμικής αγωγής με το σωστό μέρος. π.χ</p> <p>Πρώτο μέρος ● ● Finale.Allegro di molto</p> <p>Δεύτερο μέρος ● ● Adagio –Vivace assai</p> <p>Τρίτο μέρος ● ● Andante</p> <p>Τέταρτο μέρος ● ● Menuet.Allegro molto – Trio-Menuet</p>	<p>Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμποурίνο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας καθώς και των τμημάτων της • Να αναγνωρίζουν τα αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα • Να αναγνωρίζουν ακουστικά τα είδη της ανθρώπινης φωνής • Να πειραματίζονται με διαφορετικά ηχοχρώματα οργάνων χρησιμοποιώντας απλό μουσικό λογισμικό 	<p>1.6. Ηχόχρωμα</p> <p>Όργανα συμφωνικής ορχήστρας</p> <p>Ενορχήστρωση έργου συμφωνικής μουσικής</p> <p>Αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα</p> <p>Είδη ανθρώπινης φωνής</p>	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το έργο του B.Britten «Οδηγός των Νέων για την Ορχήστρα» -“Young Person’s Guide to the Orchestra” και αναγνωρίζουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα των οργάνων της ορχήστρας και των τμημάτων της.</p> <p>Η ενεργητική ακρόαση του έργου μπορεί να χωριστεί σε τρεις ενότητες σύμφωνα με τη δομή του, καθώς έχει τη μορφή Θέμα και παραλλαγές, με φούγκα στην κατάληξη:</p>	<p>Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Audio CD «Οδηγός των Νέων για την Ορχήστρα»-B.Britten-</p>

		 <p>1. ΘΕΜΑ</p> <p>Το Θέμα είναι βασισμένο σε ένα χορό (Rondeau) μέρος σκηνικής μουσικής που έγραψε ο H.Purcell για το θεατρικό έργο “Abdelazer” . Το Θέμα εκτίθεται έξι φορές για να παρουσιαστεί διαδοχικά από την ορχήστρα και τα τμήματά της: Ορχήστρα –Ξύλινα πνευστά – Χάλκινα πνευστά-Εγχορδα – Κρουστά –Ορχήστρα. Οι μαθητές κατά την ακρόαση διακρίνουν το ηχόχρωμα της ορχήστρας και το ηχόχρωμα κάθε οικογένειας οργάνων.</p> <p>2. ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ</p> <p>Στη συνέχεια, στις 13 Παραλλαγές διακρίνουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα κάθε οργάνου -από το ψηλότερο σε έκταση στο χαμηλότερο- της οικογένειας των πνευστών, εγχόρδων και κρουστών της ορχήστρας καθώς εκτελούν από μια Παραλλαγή. Παράλληλα σε εκπαιδευτικό φυλλάδιο που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτικό επιλέγουν την εικόνα του οργάνου που ακούν κάθε φορά να παίζει την παραλλαγή του θέματος.</p>	<p>Πιάνο, αρμόνιο - CD Player Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>
--	--	--	---

Παραλλαγές	Solo όργανο	Όργανα συνοδεία
Ξύλινα πνευστά	1. φλάουτα, πίκολο	βιολιά, άρπα, τρίγωνο
	2. όμποε	έγχορδα, τύμπανα
	3. κλαρινέτο	έγχορδα, τούμπα
	4. φαγκότα	έγχορδα, ταμπούρο
Έγχορδα	5. βιολιά	χάλκινα, γκραν κάσα
	6. βιόλες	ξύλινα-χάλκινα πνευστά
	7. τσέλα	κλαρινέτα, βιόλες, άρπα
	8. κοντραμπάσα	ξύλινα πνευστά, ντέφι
	9. άρπα	έγχορδα, γκογκ, πιάτα
Χάλκινα	10. κόρνα	έγχορδα, άρπα, τύμπανα
	11. τρομπέτες	έγχορδα, ταμπούρο
	12. τρομπόνια, τούμπα	ξύλινα πνευστά, υψηλά χάλκινα
Κρουστά	13. κρουστά (τύμπανα, Γκρανκάσα, πιάτα, τύμπανα, ντέφι και τρίγωνο, τύμπανα, ταμπ ούρο και γούντμπλοκ, τύμπανα, καστανιέτες και γκογκ, τύμπανα, φρούστα, όλο το τμήμα των κρουστών)	έγχορδα

3.ΦΟΥΓΚΑ (βλέπε παρακάτω 1.7 Συνήχηση)

-Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ Αναζητούν στο Διαδίκτυο μαγνητοσκοπημένα βίντεο εκτελέσεων του έργου του B.Britten «Οδηγός των Νέων για την Ορχήστρα» -“Young Person’s Guide to the Orchestra” και παρατηρούν σε σχέση με το ηχόχρωμα κάθε οργάνου που ακούν: τη μορφή, το μέγεθος και το υλικό κατασκευής του, τον τρόπο εκτέλεσης του, την εκφραστικότητα του εκτελεστή, τον τρόπο διεύθυνσης του μαέστρου, κ.ά.

-Ενεργητική Ακρόαση Αναζητούν στο Διαδίκτυο εικόνες, αρχαία ήχου, πληροφορίες και βίντεο που αφορούν την αρχαία ελληνική μουσική και τα αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα και παρουσιάζουν σχετική εργασία σε μορφή ppt ενσωματώνοντας ηχογραφημένες εκτελέσεις των μοναδικών έργων αρχαίας ελληνικής μουσικής που σώζονται σε ανακατασκευασμένα όργανα.

-Ενεργητική Ακρόαση Διακρίνουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα φωνών του λυρικού τραγουδιού ακούγοντας ολιγόλεπτα αποσπάσματα από όπερες π.χ.

▪ Σουμπρέτα (Σοπράνο) – “Les oiseaux dans la charmille”, από την όπερα “Les Contes d’ Hoffmann” του J.Offenbach.

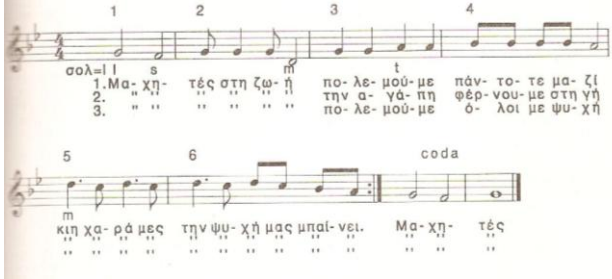
▪ Κοντράλτο - “Nacqui all'affanno ... Non piu mesta” από την όπερα “La Cenerentola” («Η Σταχτοπούτα») του J.Rossini

▪ Τενόρος - “Addio fiorito asil”

από την όπερα “Tosca” του G.Puccini

▪ Βαρύτονος (Φίγκαρο) “Largo al factotum”

από την όπερα “Il Barbiere di Siviglia” («Ο Κουρέας της Σεβίλλης»)

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν ακουστικά τη διαφορά μεταξύ μονοφωνίας, ομοφωνίας και πολυφωνίας • Να συνδέουν τις διάφορες μορφές συνήχησης με στοιχεία από την ιστορία της μουσικής • Να τραγουδούν δίφωνους και τρίφωνους κανόνες • Να διακρίνουν σύμφωνες και διάφωνες συγχορδίες • Να δημιουργούν συνηχήσεις με μελωδικά και τονικά κρουστά όργανα 	<p>1.7. Συνήχηση Μονοφωνία, Ομοφωνία, Πολυφωνία Δίφωνοι-Τρίφωνοι κανόνες</p>	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν χαρακτηριστικά ηχογραφημένα αποσπάσματα μονοφωνικής, ομοφωνικής και πολυφωνικής μουσικής από την αρχαία ελληνική, βυζαντινή εκκλησιαστική και δημοτική παράδοση κι από τη λόγια δυτική παράδοση (βλέπε παρακάτω 2.1 Ελληνική μουσική παράδοση, 2.3 Λόγια Δυτική Μουσική) και συνδέουν το διαφορετικό τους «άκουσμα» με στοιχεία από την ιστορία της μουσικής και το εν γένει ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο της δημιουργίας τους π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στο μονόφωνο ύφος της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής και του γρηγοριανού μέλους, - Συγκρίνουν και κατανοούν την ιστορική και θρησκευτική σημασία του φωνητικού και μονόφωνου χαρακτήρα της εκκλησιαστικής μουσικής της Ανατολικής Εκκλησίας και του πολυφωνικού χαρακτήρα – με εξαίρεση το παλαιότερο γρηγοριανό μέλος - της δυτικής εκκλησιαστικής μουσικής η οποία συνοδεύεται και από μουσικά όργανα <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν να τραγουδούν δίφωνους ή τρίφωνους κανόνες π.χ.</p> <p>Μαχητές (Αγγλικός μεσαιωνικός κανόνας για 2-6 φωνές)</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το μέρος της Φούγκας από το έργο του B.Britten «Οδηγός των Νέων για την Ορχήστρα» -“Young Person’s Guide to the Orchestra”. Διακρίνουν το θέμα της φούγκας καθώς εκτελείται σε μίμηση από κάθε όργανο της ορχήστρας με την ίδια σειρά, όπως στις παραλλαγές. (βλέπε παραπάνω 1.6 Ηχώχρωμα)</p>	<p>Πιάνο, αρμόνιο - CD Player - Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Α., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση στοχευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία</p>
---	---	---	--

Φούγκα

-Δημιουργία Μουσικής Δημιουργούν σε μουσικό λογισμικό τυχαίες συνηγήσεις και διακρίνουν ακουστικά αν είναι σύμφωνες ή διάφωνες,

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2⁰⁵ Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ																		
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν σύνθετα – από άποψη μουσικής και λόγου - ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια • Να προσεγγίζουν την οργανική σύνδεση της ελληνικής μουσικής παράδοσης με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων • Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στο περιβάλλον μέσα από δημοτικά ελληνικά τραγούδια που πηγάζουν από την αλληλένδετη σχέση του ανθρώπου με τη φύση • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να ψάλλουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και να εκτελούν θρησκευτικά παραδοσιακά τραγούδια ως έκφραση θρησκευτικού βιώματος σε σχέση με εορτές της ορθόδοξης εκκλησίας • Να εκτελούν μελωδίες παραδοσιακών τραγουδιών σε μουσικά όργανα • Να εκτελούν σε κρουστά μουσικά όργανα το μελωδικό ρυθμό παραδοσιακών ελληνικών τραγουδιών που μαθαίνουν • Να βιώσουν την αρχαία ελληνική μουσική ως στοιχείο πολιτισμικής κληρονομιάς • Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική 	<p>2.1. Ελληνική μουσική παράδοση</p> <p>Δημοτική μουσική</p> <p>Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική</p> <p>Αρχαία Ελληνική Μουσική</p>	<p>-Εκτέλεση Μουσικής-Ακρόαση Μουσικής Μαθαίνουν ελληνικά δημοτικά τραγούδια πιο απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου, απ' όλο τον ελλαδικό χώρο. π.χ. τα τραγούδια «Καράβι - καραβάκι» (Θράκης), Πλάτανος (Πατινάδα Πελοποννήσου), «Άγιο - Γιώργης» (Παραλογή Κυθήρων), «Καροτσιέρης» (Κων/πολη), κ.ά. Μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με τον κύκλο του χρόνου και τον κύκλο της ζωής: π.χ. Κάλαντα Χριστουγέννων Δωδεκανήσου, Κάλαντα Πρωτοχρονιάς Θεσσαλομακεδονικά (προς τσοπάνι), Κάλαντα Πρωτοχρονιάς Σαράντα Εκκλησιών Αν Θράκης (προς έμπορο) «Καλήν εσπέραν άρχοντες» (Κάλαντα Χριστουγέννων Κρήτης) «Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά» (Κάλαντα Πρωτοχρονιάς Ζακύνθου), «Τούτες οι μέρες τ'όχουνε» (αποκριάτικο Νάξου), «Εδώ διαβαίνει ο Λάζαρος» (Κάλαντα Λαζάρου Επτάνησα), «Το Ρηνάκι» (γαμήλιο Ρόδου), «Ντιρλαντά (δουλειάς Καλύμνου), κ.ά.</p> <p>Προσεγγίζουν ακόμη τα προς εκμάθηση δημοτικά τραγούδια με βάση την ταξινόμηση τους σε διαφορετικά είδη σε σχέση με το θέμα του ποιητικού τους περιεχομένου:</p> <table border="0"> <tr> <td>1. Ακριτικό</td> <td>10. Ξενιτιάς</td> </tr> <tr> <td>2. Κλέφτικο</td> <td>11. Γιορταστικό</td> </tr> <tr> <td>3. Ιστορικό</td> <td>12. Μοιρολόγι</td> </tr> <tr> <td>4. Θρησκευτικό</td> <td>13. Γνωμικό</td> </tr> <tr> <td>5. Παραλογή</td> <td>14. Σατιρικό</td> </tr> <tr> <td>6. Ταχτάρισμα</td> <td>15. Βαϊτικό κ.ά.</td> </tr> <tr> <td>7. Λάχνισμα</td> <td></td> </tr> <tr> <td>8. Ερωτικό</td> <td></td> </tr> <tr> <td>9. Γαμήλιο</td> <td></td> </tr> </table>	1. Ακριτικό	10. Ξενιτιάς	2. Κλέφτικο	11. Γιορταστικό	3. Ιστορικό	12. Μοιρολόγι	4. Θρησκευτικό	13. Γνωμικό	5. Παραλογή	14. Σατιρικό	6. Ταχτάρισμα	15. Βαϊτικό κ.ά.	7. Λάχνισμα		8. Ερωτικό		9. Γαμήλιο		<p>Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλείαδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι&ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p>
1. Ακριτικό	10. Ξενιτιάς																				
2. Κλέφτικο	11. Γιορταστικό																				
3. Ιστορικό	12. Μοιρολόγι																				
4. Θρησκευτικό	13. Γνωμικό																				
5. Παραλογή	14. Σατιρικό																				
6. Ταχτάρισμα	15. Βαϊτικό κ.ά.																				
7. Λάχνισμα																					
8. Ερωτικό																					
9. Γαμήλιο																					

<p>κληρονομιά του τόπου μας ως μέρος της πολιτισμικής τους ταυτότητας.</p>		<p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους π.χ. Απολυτίκιο της εορτής του Αγ. Δημητρίου, Κοντάκιο Χριστουγέννων, Στιχηρόν του Πάσχα, κ.ά. και ψάλλουν με συνοδεία ισοκράτη. Φροντίζουν ιδιαίτερα την μελισματική απόδοση του λόγου Προσεγγίζουν παράλληλα το νόημα του ποιητικού-θρησκευτικού περιεχομένου των ύμνων</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν παραδοσιακά τραγούδια που σχετίζονται με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου, π.χ. «Θούριος» (καταγραφή Σ.Καρρά) , «Μια προισταγή μεγάλη», «Όλα τα κάστρα του Μωριά», κ.ά.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν στη φλογέρα το γύρισμα από το δημοτικό τραγούδι «Όλα τα κάστρα του Μωριά».</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Συνοδεύουν το δημοτικό τραγούδι «Μια προισταγή μεγάλη» χτυπώντας σε κρουστό όργανο π.χ. τουμπελέκι το εξής ρυθμικό σχήμα:</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής – Δημιουργία Μουσικής</u> Μαθαίνουν τον Επιτάφιο του Σεκίλου τραγουδώντας εκφραστικά τις φράσεις και αυτοσχεδιάζοντας μια λιτή ρυθμική συνοδεία με κρουστά όργανα π.χ. με τρίγωνο ή ζίλια.</p> <p><u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν να παίζουν τη μελωδία από τον Επιτάφιο του Σεκίλου στη φλογέρα:</p>	<p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία</p>
--	--	---	--

Επιτάφιος του Σεικίλου

Ὁ - σον ζῆς. φαί - νου, μη - δέν ό - λιος. συ λι - πτού...
 Προς ό - λί - γον ε - σί το ζῆν. το τέ - λος ό χρό - νος α - παι - τεί...

Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν στη φλογέρα δυο αποσπάσματα της μελωδίας από τον «Ύμνο στον Ήλιο» του Μεσομήδη: ξεκινούν με τα δυο πρώτα μέτρα (πρώτο μέρος) και συνεχίζουν ως διαδοχή με τα δυο τελευταία μέτρα της μελωδίας (δεύτερο μέρος)
 Έπειτα χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα παρουσιάζει ένα από τα δυο μέρη με εκτέλεση στη φλογέρα και παράλληλη αυτοσχέδια ρυθμική συνοδεία με κρουστά όργανα

Ύμνος στον Ήλιο ΜΕΣΟΜΗΔΗ

χι - ο - νο - βλα - φή - ρου πα - πα Α - εός ρο - δέ - σι - σαι εκ ει - τα - γα - τιά - λων
 πα - λός απ' έ - νια - α - δο - ώ - κτας, γρα - σά - σαι α - φαλ - λό - με - νος εκ - ρας
 τε - ρί νό - τον α - πεί - ρι - τον σε - ρα - σού α - επί - νο - πο - βή - στρο - φον αι - πλέ - κων
 αί - φλος τε - λα - όερ - σέ - ο - πα - γών τε - ρί γαί - τα α - πα - σαι ε - λλο - σων.
 το - τε - μεί - βε εκ - θέα - πα - ρός αι - βρά - του η - κκου - ον ε - τέ - ρα - τον ό - μί - ρον

		<p>- <u>Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο εκτελέσεις του «Επιτάφιου» του Σεικίλου καθώς και στοιχεία που αφορούν τις στήλες στις οποίες βρέθηκε καθώς και γενικότερα στοιχεία που αφορούν την αρχαία ελληνική μουσική και τα αντίστοιχα έργα που έχουν διασωθεί έως σήμερα.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νιώσουν την αισθητική συγκίνηση από την ακρόαση και την εκτέλεση τραγουδιών μελοποιημένης Ελληνικής ποίησης • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να αποτιμούν και να αξιολογούν διαισθητικά την επαφή με τα αγαθά της τέχνης και το ωραίο • Να εκφέρουν και να αρθρώνουν με άνεση και ακρίβεια το λόγο με τη μελωδία και το ρυθμό της μουσικής • Να εκτελούν μελωδίες τραγουδιών σε μουσικά όργανα • Να εκτελούν σε κρουστά μουσικά όργανα το μελωδικό ρυθμό ελληνικών τραγουδιών που μαθαίνουν 	<p>2.2. Αστική λαϊκή μουσική-Μελοποιημένη ποίηση- Έλληνες συνθέτες- Σύγχρονοι Έλληνες τραγουδοποιοί</p>	<p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής Τραγούδια για εθνικές εορτές κι επετείους</u> Οι μαθητές μαθαίνουν τραγούδια πιο απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου που συνδέονται με το έπος του 40', την Κατοχή και την Απελευθέρωση π.χ. «Παιδιά της Ελλάδος παιδιά» (Μ.Τραϊφόρος – Μ.Σουγιούλ), «Ένα το χελιδόνι» (Ο.Ελύτη – Μ.Θεοδωράκη), «Ο Αντώνης» (Ι.Καμπανέλλη – Μ.Θεοδωράκη) κ.ά., με την εξέγερση του Πολυτεχνείου «Καλήν εσπέραν αφεντάδες» (Ι.Καμπανέλλη – Στ.Ξαρχάκου), «Τούτες τις μέρες» (Γ.Ρίτσου – Χρ.Λεοντή) και με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου «Όλα τα έθνη» (Δ.Σολωμού – Χ.Λεοντή), «Ήταν τέσσερα παιδιά» (Ν.Γκάτσου-Μ.Χατζιδάκι), τον «Εθνικό Ύμνο» (Δ.Σολωμού - Ν.Χ.Μάντζαρου) κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Συνοδεύουν σε ταμπούρο ή σε άλλο κρουστό μεμβρανόφωνο με δυο μπαγκέτες την εισαγωγή του τραγουδιού «Ο Αντώνης» (Ι.Καμπανέλλη – Μ.Θεοδωράκη)- που παίζει ο εκπαιδευτικός στο πιάνο. Συνοδεύουν παίζοντας το εξής ρυθμικό ostinato:</p> <div style="text-align: center;"> <p>τα τα τα τρί - ο - λα</p> </div> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Παίζουν την εισαγωγή στο τραγούδι «Παιδιά της Ελλάδος παιδιά» σε μελωδικό όργανο</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν καντάδες, αστικά ελαφρά και λαϊκά τραγούδια π.χ. «Λαλούν τ'αηδόνια» (Δ.Λαυράγκα), «Ξεκινά μια ψάροπούλα» (Δ.Γκόγκου), «Οι θαλασσινοί» (Στ.Γεράνη – Γ.Ζαμπέτα) κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν νεότερα ελληνικά τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου π.χ. «Κέλλομαι σε</p>	<p>Πιάνο, αρμόνιο, Ταμπούρο - CD Player - Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου</p> <p>-Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων</p>

		<p>γογγύλα» (Σαπφώ – Μ.Χατζιδάκι), «Όμορφη πόλη» (Γ.Θεοδωράκη – Μ.Θεοδωράκη), «Άρνηση (Γ.Σεφέρη-Μ.Θεοδωράκη)», «Χασάπικο 40» (Ν.Γκάτσου - Μ.Χατζιδάκι), «Μια θάλασσα μικρή» (Δ.Σαββόπουλου), «Σεβάχ ο Θαλασσινός» (Λ.Παπαδόπουλου – Μ.Λοΐζου), «Ο Περιπλανητής» (Μ.Φάμελλου), «Κακές συνήθειες» (Μ.Πασχαλίδη), κ.ά.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τραγούδια με περιεχόμενο σχετικά με το δεσμό του ανθρώπου με τη φύση, με την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και με εναλλακτικές μορφές ενέργειας αλλά και την ανάγκη αλλαγής τρόπου ζωής και την απαλλαγή από τον καταναλωτισμό και την αλόγιστη σπατάλη ενέργειας π.χ. «Ο Ρομπέν των καμένων δασών» (Ο.Περίδης), «Στάχτη στα μπαλκόνια» (Λ.Πλιάτσικας – Λ.Πλιάτσικας, Π.Ραμαντάκη), κ.ά.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν την έννοια της διαχρονικότητας της μουσικής και τον ρόλο των δημιουργών της • Να ακροασθούν με ευαισθησία ένα έργο λόγιας δυτικής μουσικής, να εκφραστούν μέσα από αυτό και να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους • Να μπορούν να διακρίνουν κατά την ακρόαση ενός μουσικού έργου τα δομικά κι εκφραστικά στοιχεία του και να παρακολουθήσουν την εξέλιξή τους σε όλη τη διάρκειά του 	<p>2.3. Λόγια Δυτική Μουσική –</p> <p>Θρησκευτική – Κοσμική μουσική του Μεσαίωνα</p> <p>Θρησκευτική – Κοσμική μουσική της Αναγέννησης</p> <p>Μουσική Μπαρόκ</p>	<p>-<u>Ενεργητική – Κριτική Ακρόαση</u> Ακούν το γρηγοριανό μέλος “Alleluja,Pascha nostrum” και παρατηρούν την ανέλιξη της μελωδίας ακολουθώντας την καταγραφή του σε γρηγοριανή σημειογραφία καθώς και τη μελισματική απόδοση με την οποία επενδύονται μουσικά οι σημαντικές –λόγω του θρησκευτικού τους περιεχομένου –λέξεις.</p> <p>Παρατηρούν ακόμη την «απαλή» άνοδο και πτώση της μελωδίας στο γρηγοριανό μέλος όπου αποφεύγονται τα μεγάλα άλματα και οι</p>	<p>Πιάνο, αρμόνιο, - CD Player - Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία -Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων</p>

δυναμικές αντιθέσεις. Αιτιολογούν στη βάση αυτή, την περιγραφή του γρηγοριανού μέλους εν γένει ως «μια προσευχή πάνω στους τόνους»

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το κοσμικό τραγούδι τρουβέρου του 13ου αιώνα π.χ. το “Ce fut en mai” («Συνέβη το Μάη») του Moniot d'Arras και παρατηρούν τη στροφική δομή του τραγουδιού καθώς η ίδια μελωδία επανέρχεται σε κάθε στροφή του ποιήματος.

♩ = 175 **A**
Dun - mar is a ce - ring in... lard - ly sing cack - oo.
Ἦρ - θε το κα - λο - κτ - πδ - κ, ψδλ - λοου τζ που - λοδ.
B
Dio - with seed and blo - with need and spring - eth seed a - nev. Sing cack - oo.
Κα - γε - οδ - τι τζ - ε - πδ - κ, βζα - σου τζ σπα - ρδ. Τζα - λο - λα.
Sing cack - oo. nev. sing cack - oo.
Τζα - λο - λα ἄ ἄ Τζα - λο - λα.

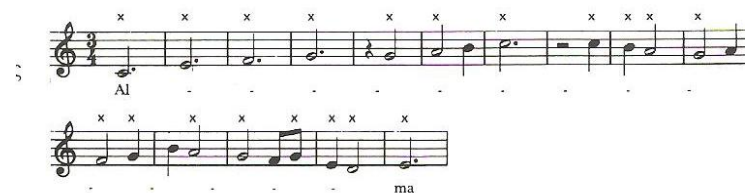
Παρατηρούν ακόμη εικόνες των μουσικών οργάνων της αντίστοιχης εποχής που συνοδεύουν το τραγούδι: ψαλτήρι, ντούλσιμερ και βιέλα.

-Εκτέλεση Μουσικής Μαθαίνουν τον κανόνα “Summer is incumen in” (Αγνώστου) που είναι το παλαιότερο σωζόμενο έργο κοσμικής μεσαιωνικής μουσικής.

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το “Saltarello” –μεσαιωνικό χορό από τη Ιταλία- σε αυθεντική εκτέλεση από όργανα εποχής – και διακρίνουν: τα τρία διαφορετικά μέρη A (prima pars), B (secunda pars), Γ (tertia pars) που επαναλαμβάνονται κατά τη διάρκεια του έργου, συχνά διανθισμένα καθώς και πόσες επαναλήψεις του A μέρους άκουσαν. Έπειτα ακούν το “Saltarello” σε εκτέλεση από το New Age συγκρότημα Dead can Dance. Παρατηρούν τις διαφορές μεταξύ των δυο εκτελέσεων.

-Ενεργητική Ακρόαση Προσεγγίζουν τη Νέα Τέχνη της Ars Nova ακούγοντας το roudeau “Puis Qu'en Oubli” του Guillaume de Machaut (14^{ος} αιώνας) και παρατηρούν την πολυφωνική του υφή και τον εκλεπτυσμένο του χαρακτήρα έναντι της Παλαιάς μουσικής, της Ars Antiqua.

- Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το μοτέτο “Alma Redemptoris Mater” - «Φιλέσπλαχνη Μητέρα του Σωτήρα» του συνθέτη της Αναγέννησης Guillaume Dufay (1397-1474) και παρατηρούν το μέλισμα της ψηλότερης φωνής πάνω στη λέξη “Alma”:

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το μαδριγάλι “Fair Phyllis” του J.Farmer και παρατηρούν το μουσικό χρωματισμό των λέξεων π.χ. τα λόγια “Fair Phyllis I saw sitting alone” -«Την ωραία Φύλις είδα που κάθεται μονάχη»- τραγουδιούνται μόνο από τη soprano φωνή και τα λόγια “Up and down he wandered” -«Πάνω κάτω περιφερόταν»- για τον αγαπημένο της αποδίδονται με κατιούσα κίνηση της μελωδικής γραμμής που επαναλαμβάνεται με μίμηση σε όλες τις φωνές.

-Ενεργητική Ακρόαση – Εκτέλεση Μουσικής Ακούν την αρχή από το “Ballet en Rondeau” σε ρε ελάσσονα του M.Marais και διακρίνουν το ritornello που εκτελείται από τη βιόλα ντα γκάμπα. Στη συνέχεια, τραγουδούν το ritornello (ρε-λα, ντο δίεση – σολ, ρε-φα, λα-μι, σι ύφεση-ρε, σολ-φα, ρε – ντο δίεση- ρε) και το εκτελούν στο glockenspiel ή σε άλλο μελωδικό όργανο. Παρατηρούν τα ανιόντα διαστήματα από τα οποία συντίθεται καθώς και την κατάβαση και ανάβαση κατά ένα ημιτόνιο στην κατάληξή του.

Τραγουδούν τη βάση κάθε διαστήματος και την κατάληξή του

giotornello (ρε-ντο δίεση-ρε-λα-σι ύφεση-σολ-ρε-ντο δίεση-ρε) για να βιώσουν την κλίμακα της ρε ελάσσονος.

Έπειτα ακούν ολόκληρο το έργο διακρίνοντας το giotornello που επανέρχεται, συχνά ελαφρά παραλλαγμένο σε όλη τη διάρκειά του. Παρατηρούν παράλληλα εικόνες των χαρακτηριστικών μουσικών οργάνων της εποχής Μπαρόκ που ακούν (βιόλα ντα γκάμπα – τσέμπαλο).

-Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ Αναζητούν στο Διαδίκτυο εικόνες μουσικών οργάνων της αναγεννησιακής ορχήστρας. Έπειτα παρακολουθούν στο Διαδίκτυο βίντεο μαγνητοσκοπημένων αποσπασμάτων από την όπερα “L’Orfeo” του C.Monteverdi που βασίζεται στο μύθο του Ορφέα και της Ευριδίκης.

Παρατηρούν την ενορχήστρωση που επέλεξε ο συνθέτης για να αποδώσει διαφορετικές σκηνές του έργου: η ποιμενική φύση και τα λιβάδια της Θράκης περιγράφονται με έγχορδα, τσέμπαλα, άρπα, ρεγκάλ, φλογέρες και chitarroni, τα υπόλοιπα όργανα της αναγεννησιακής ορχήστρας, κυρίως τα χάλκινα πνευστά συνδέονται με τον Κάτω Κόσμο, τα δε χάλκινα πνευστά μαζί με έγχορδα εμφανίζονται σε σκηνές του Άδη. Παράλληλα διακρίνουν τα μουσικά όργανα που επέλεξε ο συνθέτης για να συνοδεύσουν τα διαφορετικά πρόσωπα του μύθου: ο Ορφέας με άρπα και ρεγκάλ, οι βοσκοί με τσέμπαλο και chitarrone, οι Θεοί του Κάτω Κόσμου με τρομπόνια και ρεγκάλ, κ.ά.

-Ενεργητική Ακρόαση- Εκτέλεση Μουσικής Ακούν την αρχή από τη Bourrée σε μι ελάσσονα του J.S.Bach που είναι το πέμπτο μέρος από τη Σουίτα σε μι ελάσσονα για λαούτο BWV 996 (BC L166). Τραγουδούν τους φθόγγους του βασικού θέματος (πρώτα 5 μέτρα):

The image shows the first five measures of the Bourrée in G major by J.S. Bach, BWV 996. The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It shows a melody line and a bass line with figured bass notation below it.

Έπειτα ακούν ολόκληρη τη Βουγγέ και μετρούν πόσες φορές το θέμα ακούγεται με την αρχική του μορφή, διακρίνοντας έτσι το θέμα από την ανάπτυξή του.

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν τα δυο τελευταία μέρη από τη Σουίτα για Ορχήστρα Νο 2 σε σε ελάσσονα του J.S.Bach "Minuet" και "Bandinerie" και παρατηρούν τα μουσικά όργανα που πρωταγωνιστούν (φλάουτα, βιολιά) καθώς και τις διαφορές στο ύφος των δύο μερών.

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν δυο Κονσέρτα Μπαρόκ και παρατηρούν πως το σόλο όργανο ή σύνολο οργάνων «συνδιαλέγεται» με την ορχήστρα. Συγκεκριμένα ακούν το τέταρτο μέρος από το Κονσέρτο για τρομπέτα σε Ρε μείζονα του G.P.Telemann και το Allegro από το "Concerto grosso in G, Op.6 No.1" του G.F Handel.

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το "Hallelujah" από το ορατόριο «Μεσσίας» (HWV 56) του George Frideric Handel διαβάζοντας παράλληλα τους στίχους στα αγγλικά. Παίζουν έπειτα στη φλογέρα ή άλλο μελωδικό όργανο τα πρώτα 4 μέτρα του χορωδιακού μέρους που περιλαμβάνει πέντε επαναλήψεις της λέξης *Hallelujah*.

Allegro $\text{♩} = 116$

D G D A7 D A7 D A D G D

Hal - le - lu - jah

G D G D G D A7 D A D A

Hal - le - lu - jah, Hal - le - lu - jah, Hal - le - lu - jah, Hal - le - lu - jah

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση • Να εκτελέσουν μουσικές και τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων στο οποίο περιλαμβάνεται μουσική άλλων λαών και πολιτισμών • Να τραγουδούν τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών κατάλληλα για τις τάξεις τους με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια • Να ανταποκρίνονται ελεύθερα σε μια μουσική ακρόαση μουσικής άλλων λαών και πολιτισμών με ποικιλία εκφραστικών τρόπων (κίνηση, ζωγραφική, παντομίμα, κλπ.) • Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική δημιουργία άλλων λαών και πολιτισμών. • Να σέβονται και να είναι δεκτικοί με τις μουσικές προτιμήσεις των άλλων 	<p>2.4. Μουσικές του κόσμου</p> <p>Ethnic και World Music</p>	<p><u>Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Γνωρίζω τους λαούς μέσα από τη μουσική τους Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας και διερευνούν στο Διαδίκτυο θέματα που αφορούν την παραδοσιακή μουσική μιας ευρείας γεωγραφικής περιοχής π.χ. της Μεσογείου. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα συγκεκριμένο τμήμα της (π.χ. Δυτική Μεσόγειος, Ανατολική Μεσόγειος, κ.ά.) και παρουσιάζει την εργασία της στην τάξη σε μορφή ppt.</p> <p>Η εργασία θα περιλαμβάνει μια «ξενάγηση» οπτική και ηχητική της παραδοσιακής μουσικής των λαών της συγκεκριμένης περιοχής με εικόνες-φωτογραφίες (μουσικών, μουσικών οργάνων, χορών, τοπικών ενδυμασιών, εθίμων που συνδέονται με τη μουσική, κ.ά.): οι εικόνες-φωτογραφίες παρουσιάζονται με παράλληλη συνοδεία αντίστοιχης μουσικής</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν το γαλλικό τραγούδι “Les Mensonges”. Παίζουν το γύρισμα (Γ) του τραγουδιού στη φλογέρα.</p> <p style="text-align: center;">Les mensonges ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΓΑΛΛΙΑΣ</p> <p>♩=120</p> <p>Je vais vous dire u - ne chan - son qu'est plei - ne de men - son - ges. Je vais vous ges. Si y'a un mot de vrai de - dans que le di - able m'em - por - te, la! La la la la la la la la la le le la la la la la la la la la la la le le Je m'suis le -</p>	<p>- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Α., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη)</p> <p>κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι&ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία</p> <p>Βιντεοπροβολέας</p>
---	--	---	---

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το τραγούδι «Η λυγερή» από την Αραβοανδαλουσιανή μουσική παράδοση και βρίσκουν συγγένειες με την ελληνική μουσική παράδοση της Μικράς Ασίας και της Κωνσταντινούπολης

Η λυγερή

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΒΟΑΝΔΑΛΟΥΣΙΑΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

♩=100

λαιμ -

μά βαι - δά____ ιά τε - θέ - ννα, λαιμ - μά βαι - δά____ ιά τε - θέ - ννά α -
μερ bi - λάh'__ δ(α) αι - σερ', νά, αι - μερ bi - λάh'__ δ(α) αι - σερ', νά α -

- μάν α- μάν, α- μάν__ α- μάν, h(ει) μπι Ζα μαι - λου φαιτ τέ - να, α - μάν, α- μάν, α- μάν__ α μάν αι
- μάν α- μάν, α- μάν__ α- μάν, (γ)λουσ- νουν θαι νέ__(h)j' - ννα μελ, α - μαν, α- μαν, α- μάν__ α μάν

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το πολυφωνικό τραγούδι “La Biondina” από τη Βόρειο Ιταλία και την Κεφαλονίτικη αριέτα «Καλησπερίζω δυο αδερφές». Συγκρίνουν τα δυο μουσικά αποσπάσματα και βρίσκουν ομοιότητες μεταξύ τους.

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το τραγούδι “Set” του Σενεγαλέζου Youssou n’ Doug και παρατηρούν το συγκοπτόμενο ρυθμό, τα αφρικάνικα κρουστά σε συνδυασμό με τα ηλεκτρικά μουσικά όργανα και τα χάλκινα πνευστά, τις επιρροές από τη σενεγαλέζικη μουσική παράδοση, τη soul, τη jazz και τη rock μουσική.

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν μουσικές δημοφιλών μουσικών ρευμάτων του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων το οποίο συμπεριλαμβάνει και δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} -21^{ου} αιώνα • Να εκφράζουν και να αιτιολογούν τα συναισθήματα, τις απόψεις και τις προτιμήσεις τους για μουσικά έργα από διάφορα μουσικά είδη, • Να τραγουδούν ατομικά και σε ομάδες με μελωδική ακρίβεια ορθό ρυθμό, σταθερή ταχύτητα τραγούδια που ανήκουν σε δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα. • Να αυτοσχεδιάζουν και να συνθέτουν δίνοντας έμφαση σε έννοιες των ειδών μουσικής και μουσικών ρευμάτων του 20^{ου} -21^{ου} αιώνα. 	<p>2.5. Δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} – 21^{ου} αιώνα</p> <p>jazz, rock and roll, rock, pop, soul, disco, reggae rap, hip-hop, techno, ambient, κ.ά.</p>	<p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν το τραγούδι It’s a wonderful world” (George David Weiss & Bob Thiele). Αναζητούν τους στίχους και παρτιτούρες του τραγουδιού στο Διαδίκτυο.</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν τρία τραγούδια διαφορετικού μουσικού ιδιώματος με συνώνυμο τίτλο και παρατηρούν τις διαφορές ανάμεσά τους: “What a wonderful world” (George David Weiss & Bob Thiele) ερμηνευμένο από τον Louis Armstrong (jazz μουσική), “Wonderful world” του Sam Cook (soul μουσική), “Wonderful World” του James Morrisson (pop, neo soul μουσική).</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το κομμάτι “Bourée” από το συγκρότημα της progressive rock Jethro Tull και παρατηρούν τη jazz-rock απόδοση του θέματος της Bourée σε μι ελάσσονα για λαούτο του J.S.Bach. Διακρίνουν πόσες φορές το θέμα εκτελείται αυτούσιο από το φλάουτο.</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας κι αναζητούν στο Διαδίκτυο εκτέλεση του “Imagine” του J.Lennon καθώς και άλλα αντιπολεμικά τραγούδια ή τραγούδια διαμαρτυρίας Κάθε ομάδα επιλέγει δυο τραγούδια και τα παρουσιάζει στην τάξη δίνοντας πληροφορίες για το δημιουργό τους, την περίοδο που γράφτηκαν, για επίκαιρα γεγονότα της εποχής, κ.ά.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν το αγγλικό τραγούδι “Imagine” του J.Lennon .</p>	<p>- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Λ., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση στο μετεωμένη)</p> <p>κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι&ΥΠΕΠΘ 2008 Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>
---	--	---	--

♩=70

F Fmaj7 B♭ Fadd9 B♭

I-wa-na-bee like you... I-wa-na-bee like you...

[A] F Fmaj7 B♭ F Fmaj7 B♭

I-wa-na-bee there's no heav-en it's ea-sy if you try

F Fmaj7 B♭ F Fmaj7 B♭

no-hell-to-lose-us a-beat-us on-ly sky

B♭ Day/A Gm B♭F C F/C C♯

I-wa-na-bee all the glo-ry I-wa-na-bee for to-day

[A] F Fmaj7 B♭ F Fmaj7 B♭

I-wa-na-bee there's no can-sies I-is-it hard to do

I-wa-na-bee no-pros-ses-sies I-wa-na-bee I-wa-na-bee

F G Fmaj7 B♭ F Fmaj7 B♭ B♭ Day/A

noth-ing to kill or die for a-bout no-bod-y I-wa-na-bee all the peo-

ple who's good or bad - give me a both-a-kind of man

Gm B♭F C F/C C♯ B♭ C G F Fmaj7 A♯

ple to-ing like in peace you your way the whole or-

der shar-ing all the world

B♭ C F Fmaj7 A♯ B♭ C G

but I'm not there-ly one I-wa-na-bee like you

F Fmaj7 A♯ B♭ C F/C B♭/B♭ F

us and the world will be as one I-wa-na-bee like you

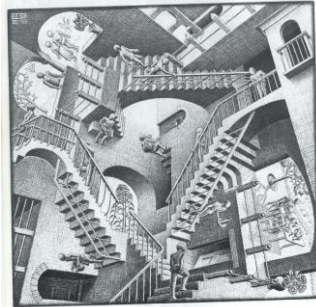
-Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ Αναζητούν στο Διαδίκτυο rock, pop, reggae, rap ή hip-hop τραγούδια για τη αειφορία και την προστασία του περιβάλλοντος. Επιλέγουν ένα τραγούδι και με τη βοήθεια του προγράμματος Microsoft Movie Maker ή άλλου αντίστοιχου δημιουργούν - δουλεύοντας ατομικά ή σε ομάδες - μια παρουσίαση του τραγουδιού και των στίχων του με παράλληλη προβολή εικόνων, φωτογραφιών κι έργων τέχνης σε σχέση με το περιεχόμενο των στίχων του τραγουδιού

		<p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο μαγνητοσκοπημένων ζωντανών εμφανίσεων μουσικών και μουσικών συνόλων της jazz, rock and roll, rock, pop, disco, reggae, rap, hip-hop και techno μουσικής. Παρατηρούν ποια μουσικά όργανα παίζουν, ποια πρωταγωνιστούν και με βάση τα κινηματογραφημένα πλάνα συνδέουν το στυλ της μουσικής με τη γενικότερη αισθητική της περιόδου δημιουργίας της. .</p>	
--	--	--	--

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3⁰⁵ : Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδυάσουν τη μουσική με το λόγο, την κίνηση, το θεατρικό παιχνίδι, τα εικαστικά και την κινούμενη εικόνα σε ένα επίπεδο συμβολικό, υπερβατικό και διαισθητικό • Να ανταποκρίνονται σε μια μουσική ακρόαση με ποικιλία εκφραστικών τρόπων (λόγος, θέατρο, κίνηση, ζωγραφική) 	<p>3.1. Μουσική και άλλες τέχνες</p>	<p>- <u>Ενεργητική ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας και αναζητούν στο Διαδίκτυο πίνακες ζωγραφικής και εικονογραφημένα χειρόγραφα του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης- που σχετίζονται με τη μουσική (π.χ. απεικονίσεις συνθετών, τροβαδούρων και μουσικών των δυο περιόδων) καθώς και ψηφιακά αρχεία αντίστοιχης μουσικής. Με τη βοήθεια του προγράμματος Windows Live Movie Maker ή άλλου αντίστοιχου, δημιουργούν: α) μια ταινία με θέμα τη μουσική του Μεσαίωνα και τη μουσική της Αναγέννησης η οποία επενδύεται με αντίστοιχα εικαστικά έργα, ή β) μια ταινία με θέμα τη ζωγραφική των δυο περιόδων, η οποία επενδύεται με αντίστοιχη μουσική.</p> <p>Συγκρίνουν την παράλληλη εμφάνιση και καθιέρωση της <i>προοπτικής</i> στη ζωγραφική και της <i>πολυφωνίας</i> στη μουσική κατά την Αναγέννηση. (Μουσική και Εικαστικά)</p> <p><u>Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο από παράσταση της όπερας (Tragédie en musique) “Atys” του Jean-Baptiste Lully. Παρακολουθούν τη σκηνή “Entrée Des Phrygiens από την Πρώτη Πράξη της όπερας και παρατηρούν την ατμόσφαιρα που δημιουργούν ο -χορός και η μουσική. Συσχετίζουν την ατμόσφαιρα αυτή με το γεγονός ότι οι χοροί των ευγενών κατά την περίοδο του Μπαρόκ δεν ήταν εκφραστικοί των παθών αλλά εναρμονίζονταν με την επιθυμία των ευγενών της εποχής να «ταυτιστούν» με τα ιδεώδη της ελληνικής αρχαιότητας και μέσω των τεχνών να εκφράσουν τη γαλήνη, την αρμονία και την τάξη, τη μεγαλοπρέπεια, την τρυφερότητα και την ευθυμία.</p>	<p>- Σχολικό Βιβλίο «Εισαγωγή στη Μουσική Α΄ Γυμνασίου» (Βασιλειάδης Στ., Γλυνιάς - Ζεάκης Α., Κανάρη Α., Φραγκούλη Α.), ΟΕΔΒ 1992 (έκδοση σντομευμένη) κασέτες Σχολικού Βιβλίου Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) Audio CD Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία</p>

	<p>(Μουσική και Χορός, Μουσική και Ιστορία)</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν μια φούγκα του Bach στο εκκλησιαστικό όργανο και αξιολογούν αν η αίσθηση που τους δημιούργησε η ακρόαση μπορεί να συνδεθεί με τα συναισθήματα που τους δημιουργεί μια λιθογραφία του M.C. Eisher</p> <p>(Μουσική και Εικαστικά)</p> <p><u>-Μουσικοκινητική</u> Διαβάζουν ένα απόσπασμα από τον «Αρχοντοχωριάτη» του Μολιέρου και κατά ομάδες δραματοποιούν αυτοσχεδιάζοντας με παντομίμα την παρακάτω σκηνή, παράλληλα με μουσική μπαρόκ της εποχής που ταιριάζει στη σκηνική δράση π.χ. “Air très gay” από τη Σουίτα “Les Paladins” του Jean-Philippe Rameau (στη σκηνή πρωταγωνιστούν τρία κεντρικά πρόσωπα): <i>Θέλει γαμπρό αριστοκράτη</i> (Ο Κλεόντης, υπονήφιος γαμπρός, ζητάει το χέρι της κόρης του νεόπλουτου Γιορδάνη). Γιορδάνης : Πριν σας δώσω απάντηση, κύριε, σας παρακαλώ να μου πείτε, αν είσατε αριστοκράτης. Κλεόντης: [...] σας λέω καθαρά πως δεν είμαι αριστοκράτης Γιορδάνης: Το χέρι της, παλικάρι μου: η κόρη μου δεν κάνει για σας. Κλεόντης: Ορίστε; Γιορδάνης: Αριστοκράτης δεν είσατε, την κόρη μου δεν την παίρνετε [...]</p> <p>(Μουσική και Θέατρο, Μουσική και Λογοτεχνία)</p>	<p>Βιντεοπροβολέας</p>
--	--	------------------------

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέσουν τη μουσική με την ποίηση, με μαθηματικές έννοιες , με την Ιστορία, με τη Γεωγραφία, κ.ά. • Να μελοποιούν στίχους και να προσαρμόζουν δικούς τους στίχους σε γνωστές μελωδίες • Να συνδέσουν στοιχεία της ιστορίας της μουσικής με την ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού γενικότερα 	<p>3.2. Μουσική και άλλα μαθήματα</p>	<p><u>-Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τον «Ολυμπιακό Ύμνο» (Κωστή Παλαμά-Σπυρίδωνος Σαμάρα) και αναζητούν στο Διαδίκτυο εκτελέσεις του προς ακρόαση καθώς και πληροφορίες για τη λειτουργία του στο πλαίσιο των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων καθώς και σχετικές εικόνες και στοιχεία για το έργο του συνθέτη Σπυρίδωνος Σαμάρα π.χ. το εξώφυλλο της παρτιτούρας του όπως κυκλοφόρησε το 1896, κ.ά.</p> <p>(Μουσική και Φυσική Αγωγή)</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τη μελοποίηση του ποιήματος της Σαπφούς «Κέλλομαι γογγύλα» από τον Μάνο Χατζιδάκι και προσεγγίζουν τη νεοελληνική απόδοση του ποιήματος. (Μουσική και Γλώσσα)</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Καθώς ακούν τον «Ύμνο εις Ήλιον» του Μεσομήδη διαβάζουν στα αρχαία ελληνικά τους στίχους καθώς και τη νεοελληνική απόδοση του. Έπειτα αποδίδουν εικαστικά την ποιητική εικόνα των στίχων ακούγοντας παράλληλα τον ύμνο ή άλλα έργα αρχαίας ελληνικής μουσικής:</p>	<p>Μελοδύσσεια:μια μουσική ιστορία για νέους http://melodisia.mmb.org.gr</p> <p>Εκπαιδευτικό λογισμικό «Εμμέλεια» (Ε.Αναστασιάδου, κ.ά. ΟΕΔΒ)</p>
---	--	---	---

		<p>Ὕμνος εἰς Ἥλιον -Μεσομήδους του Κρητός (2ος αι. μ.χ.)</p> <p>Χιονοβλεφάρου πάτερ Αούς, ροδόεσσαν ος άντυγα πάλων πτανοίς υπ' ίχνεσσι διώκεις, χρυσέαισιν αγαλλόμενος κόμαις περί νότον απείριτον ουρανού ακτίνα πολύστροφον αμπλέκων, αίγλας πολυδερκέα παγάν περί γαίαν άπασαν ελίσσων, ποταμοί δε σέθεν πυρός αμβρότου τίκτουσιν επήρατον αμέραν. Σοι μεν χορός εϋδιος αστέρων κατ' Όλυμπον άνακτα χορευει άνετον μέλος αιέν αείδων Φοιβηίδι τερπόμενος λύρα. Γλαυκά δε πάροιθε Σελάνα χρόνον ώριον αγεμονευει λευκών υπό σύρμασι μόσχων, γάνυται δέ τέ σοι νόος ευμενης πολυείμονα κόσμον ελίσσων.</p> <p>Ὕμνος στον Ἥλιο (απόδοση στη νεοελληνική γλώσσα)</p> <p>Πατέρα της χιονοβλέφαρης Αυγής, που το ρόδινο άρμα σου, με των νεαρών ίππων τις ιπτάμενες οπλές οδηγείς, αγαλλόμενος με την χρυσή κόμη σου στο απέραντο άνοιγμα του ουρανού, συστρέφοντας την πολύστροφη ακτίνα σου, την περιβλεπτη πηγή της λαμπρότητας ελίσσοντας γύρω από ολόκληρη τη γη. Κι οι ποταμοί του αθάνατου πυρός σου γεννούν την αξιαγάπητη μέρα. Για σένα ο φωτεινός χορός των άστρων χορευει στον άρχοντα Όλυμπο, διαρκώς ψάλλοντας μέλος ευφρόσυνο, τερπόμενος με την λύρα του Φοίβου,</p>	
--	--	---	--

		<p>και η γλαυκή Σελήνη κατωθέ σου ηγεμονεύει τον χρόνο με τις εποχές του, με το άρμα της που το σέρνουν λευκοί ταύροι. Κι ευφραίνεται ο ευμενής νούς σου, περιδιαβαίνοντας τον πολύμορφο κόσμο! (Νεοελληνική απόδοση)</p> <p>(Μουσική και Γλώσσα)</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το “Adagio in G minor for violin, strings and organ continuo” του Tomaso Albinioni και εμπνεόμενοι από τα συναισθήματα που εκφράζει δημιουργούν με τη βοήθεια του προγράμματος Microsoft Movie Maker ή άλλου αντίστοιχου - δουλεύοντας ατομικά ή σε ομάδες μια ταινία με θέμα την καταστροφή του περιβάλλοντος και την αλόγιστη εκμετάλλευση φυσικών πόρων και ανθρώπινου δυναμικού στο όνομα της προόδου και της σύγχρονης ανάπτυξης. (Μουσική και Πληροφορική)</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση με χρήση Τ.Π.Ε</u> Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού λογισμικού «Εμμέλεια» και της ιστοσελίδας http://melodisia προσεγγίζουν στοιχεία που αφορούν την Αρχαία Ελληνική Μουσική και τη Λόγια Δυτική παράδοση κατά το Μεσαίωνα, την Αναγέννηση και το Μπαρόκ. Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας και με τη βοήθεια του Καθηγητή Μουσικής και του Καθηγητή Πληροφορικής δημιουργούν ιστοσελίδες σχετικές με τα παραπάνω περιεχόμενα οι οποίες θα ενσωματώνουν ακροάσεις μουσικής και προβολή αντίστοιχων βίντεο.</p>	
--	--	---	--

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 4^{ος}: Μουσική εντός κι εκτός σχολείου

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να νιώσουν τη χαρά και την ικανοποίηση που προσφέρει η παρουσίαση μιας εκδήλωσης με μουσική που εκτελείται ζωντανά και σε πραγματικό χρόνο ενώπιον κοινού <p>Να παρακολουθούν ποικιλία μουσικών δρώμενων (συναυλίες, κοντσέρτα, κτλ.) και να συμπεριφέρονται ανάλογα με την περίπτωση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσουν δεξιότητες χορωδού, συμμετέχοντας σε φωνητικά σύνολα ή χορωδίες, που θα μπορούν να εμφανίζονται σε ποικίλες και διαφορετικές εκδηλώσεις εντός και εκτός σχολείου 	<p>4.1. Εκδηλώσεις σχολικές</p> <p>4.2. Εκπαιδευτικά προγράμματα άτυπης εκπαίδευσης</p> <p>4.3. Μουσική Αγωγή</p>	<p>- <u>Εκτέλεση μουσικής</u>. Παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα επ’ ευκαιρία διαφόρων εορτασμών, επετείων, εκδηλώσεων/αφιερωμάτων στο χώρο του σχολείου ή σε άλλους χώρους π.χ. Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 28^{ης} Οκτωβρίου, Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 17^{ης} Νοεμβρίου, Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 25^{ης} Μαρτίου</p> <p>Εκδηλώσεις σχετικές με θέματα μουσικά ή ευρύτερου ιστορικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος π.χ. «Η Πόλη μας», «Μυθολογία», «Νά’ ταν η ζωή τραγούδι», «Δικός σου ο κόσμος», «Θαλασσογραφίες», «Το περιβάλλον του Δ.Σαββόπουλου»</p> <p>-<u>Εκτέλεση μουσικής</u>. Παρουσιάζουν τραγούδια και μουσική για πολύτεχνα δρώμενα ή μουσικοθεατρικές παραστάσεις που περιλαμβάνουν τη συνδρομή πολλών τεχνών, π.χ. «Όρνιθες» του Αριστοφάνη (μουσική του Μάνου Χατζιδάκι –στίχοι Βασίλη Ρώτα από την παράσταση του Κάρολου Κουν στο Θέατρο Τέχνης), «Ο Πλούτος» του Αριστοφάνη (μουσική του Διονύση Σαββόπουλου), «Η Συνέλευση των ζώων» (Περικλή Κοροβέση – Γιώργου Κουρουπού), κ.ά.</p>	<p>Πιάνο, μουσικά όργανα Orff, CD Player, σύστημα μικροφωνικής με κονσόλα, ηλεκτρονικός υπολογιστής με βιντεοπροβολέα</p>

		<p><u>-Ενεργητική ακρόαση – Εκτέλεση μουσικής.</u> Παρακολουθούν συναυλίες στο σχολείο ή εκτός σχολείου στο πλαίσιο μουσικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων/ εργαστηρίων άτυπης εκπαίδευσης ή επισκέψεων μουσικών συνόλων άλλων σχολείων π.χ. Μουσικού Σχολείου, κ.ά.</p> <p>- Επισκέπτονται μουσεία Μουσικών Οργάνων, μουσεία Λαϊκής τέχνης, Αρχαιολογικά και Βυζαντινά μουσεία και αναζητούν εκθέματα σε σχέση με τη μουσική, π.χ. μουσικά όργανα, αγγεία που απεικονίζουν αρχαία μουσικά όργανα, ψηφιδωτά ή αγιογραφίες με μουσικές παραστάσεις, μουσικά όργανα που συνοδεύουν τους μεταμφιεσμένους του Δωδεκαημέρου ή των Αποκριών κτλ.</p> <p>Επισκέπτονται επίκαιρες εκθέσεις αφιερωμένες σε συνθέτες ή εκτελεστές μουσικής.</p>	
--	--	---	--

Β' Τάξη Γυμνασίου

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 1ος : Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν την ακουστική τους μνήμη, αναγνωρίζοντας, αποκωδικοποιώντας και αποδίδοντας λεκτικά ή με συμβατική σημειογραφία, σύνθετα ρυθμικά και μελωδικά σχήματα. • Να επαναλαμβάνουν με αυξανόμενη ακρίβεια σύνθετα ρυθμικά σχήματα • Να αναγνωρίζουν, να περιγράφουν και να συγκρίνουν τα διάφορα στοιχεία που δομούν το ρυθμό ενός μοτίβου (αξίες, συνδυασμοί αξιών κλπ) μέσα σε μια ακρόαση με τη χρήση κατάλληλης μουσικής ορολογίας • Να αυξηθεί η ικανότητά τους στη διάκριση των ισχυρών – ασθενών μερών στο μέτρο του ρυθμού μιας μουσικής ή μιας σειράς λέξεων με τη μελέτη δυσκολότερων μουσικών κειμένων. • Να διακρίνουν τον παλμό από το μελωδικό ρυθμό • Να αποδίδουν σύνθετο ρυθμικό κείμενο φωνητικά, χρησιμοποιώντας ένα σύστημα ρυθμικών συλλαβών. • Να εκτελέσουν μια ρυθμική παρτιτούρα 	<p>1.1. Ρυθμός</p> <p>-Παλμός-ρυθμός</p> <p>-Ρυθμικές αξίες: παρεστιγμένο τέταρτο με όγδοο, παρεστιγμένο όγδοο με δέκατο έκτο, τρίγχο ογδόων, όγδοα με δύο δέκατα έκτα, συγκοπή όγδοο-τέταρτο-όγδοο, σύνδεση διαρκείας, το όγδοο ως μονάδα μέτρησης του μέτρου.</p> <p>-Μέτρα 2/4, 3/4 (βαλς), 3/4 (τσάμικος), 4/4, 5/8, 5/4, 7/8 (ως βορειοβαλκανικός ρυθμός), 7/8 (ως καλαματιανός), πολυρυθμοί.</p>	<p><u>Μουσική εκτέλεση</u> Χωρίζονται σε δυο ομάδες. Καθώς οι δυο ομάδες αποδίδουν το τραγούδι π.χ. «Δε σε θέλω πια» (Μικράς Ασίας), μια ομάδα εκτελεί το μελωδικό ρυθμό με κλάβες στις στροφές ενώ η δεύτερη στο γύρισμα «κρατά» στο τρίγωνο τον παλμό της μουσικής.</p> <p style="text-align: center;">Δε σε θέλω πια ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ</p> <p><u>Μουσική εκτέλεση</u> Κρατούν τον παλμό με παλαμάκια σε όλη τη διάρκεια της ακρόασης του χορευτικού σκοπού “Horă” από τη Ρουμανία που αποδίδεται δεξιοτεχνικά από το βιολί.</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> Διαβάζουν την παρακάτω ρυθμική παρτιτούρα και την εκτελούν με τα ρυθμικά ονόματα και τις αντίστοιχες ηχηρές κινήσεις.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β' Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» Π.Ι&ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p>

<p>prima vista με βάση τα ρυθμικά ονόματα στο Σχετικό Solfa Σύστημα (Σ.Σ.Σ) και τις αντίστοιχες ηχηρές κινήσεις του σώματος που έχουν μάθει</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να μπορούν να ακολουθούν μια μουσική με τις τυπικές κινήσεις μέτρησης ενός μαέστρου • Να συνεχίσουν τις ασκήσεις εξοικείωσης με το ελλιπές μέτρο, τη συγκοπή και τον αντιχρονισμό. • Να αυτοσχεδιάζουν δικά τους ρυθμικά σχήματα στα διάφορα μέτρα που μέχρι αυτή τη βαθμίδα έχουν προσεγγίσει. • Να δημιουργούν απλά ρυθμικά και μελωδικά σχήματα, για να συνοδεύσουν ένα τραγούδι, μια ρίμα, μια μουσική ακρόαση ή δράμενο. • Να «συνθέτουν» απλές ρυθμικές και μελωδικές παραλλαγές σε γνωστές μελωδίες. 		<p>Χωρίζονται έπειτα σε δυο ομάδες, μετρούν «ένα, δύο, τρία, τέσσερα» και εκτελούν επαναλαμβανόμενη τη ρυθμική παρτιτούρα ως εξής: η μια ομάδα χτυπά τα πόδια στο πάτωμα στις παύσεις -“off beat”- και η άλλη εκτελεί τα όγδοα και τα τέταρτα με παλαμάκια.</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> Εκτελούν στο ταμπούρινο το ρυθμό στίχων τραγουδιών και διακρίνουν τους ισχυρούς από τους ασθενείς χρόνους π.χ.</p> <p><u>Κεί</u>- νο <u>που</u> με τρώει <u>κεί</u>- νο που με <u>σώ</u>- ζει</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> «Διευθύνουν» με τις τυπικές κινήσεις μέτρησης ενός μαέστρου μουσικά έργα σε διδαχθέντα μέτρα και ρυθμούς συνδυάζοντάς τις και με άλλες εκφραστικές, δυναμικές ή ερμηνευτικές εντολές-υποδείξεις.</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> Τραγουδούν σε φθόγγους το negro spiritual «Everybody sing freedom» (τα κορίτσια τη μελωδία της σοπράνο και –αν υπάρχουν αντίστοιχα- τη μελωδία της άλτο, ενώ τα αγόρια, τη μελωδία του tenόρου και –αν υπάρχουν αντίστοιχα- το μέρος του μπάσσο), χτυπώντας παράλληλα στράκες στον πρώτο (ισχυρό) χρόνο και στον τρίτο (σχετικά ισχυρό) χρόνο. Η μελέτη των διαφορετικών μερών, θα χρησιμεύσει αργότερα στην ολοκλήρωση της καλλιτεχνικής εκμάθησης του τραγουδιού.</p> <p>-<u>Δημιουργία Μουσικής</u> Ένας – ένας τραγουδούν τη μελωδική γραμμή του «Everybody sing freedom» που τού αντιστοιχεί, και σαν συνέχεια, αυτοσχεδιάζουν μια άλλη μελωδία πάνω στα ίδια ρυθμικά σχήματα και με τα ίδια λόγια, χτυπώντας παράλληλα στράκες στον πρώτο (ισχυρό) χρόνο και στον τρίτο (σχετικά ισχυρό) χρόνο (μέτρο 4/4).</p>	<p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>
---	--	--	--

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν την ακουστική τους μνήμη, αναγνωρίζοντας, αποκωδικοποιώντας και αποδίδοντας λεκτικά και με συμβατική σημειογραφία σύνθετα ρυθμικά και μελωδικά σχήματα. • Να χειρίζονται με άνεση τα συμβολικά ονόματα τονικού ύψους της δυτικής μουσικής: ντο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι που βρίσκονται σε διαφορετική θέση (ψηλά ή χαμηλά) ανάλογα με το τονικό ύψος και τις αντίστοιχες αλλοιώσεις (προφορικά – ακουστικά ή γραπτά) • Να εξοικειωθούν με το σύστημα συμβολισμού του τονικού ύψους στην ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία • Να τραγουδούν ατομικά και ομαδικά μελωδίες με τονική ακρίβεια • Να τραγουδούν μια συγκεκριμένη μελωδία σε διάφορες τονικότητες (τρανσπόρτο) • Να κατανοήσουν εμπειρικά τη λειτουργία των αλλοιώσεων (δίεση – ύφεση) και να προσεγγίζουν διαισθητικά (ακουστικά) τη μείζονα και την ελάσσονα κλίμακα • Να κατανοήσουν την έννοια του μοτίβου και του μουσικού θέματος • Να τραγουδούν από μνήμης μελωδίες με τα ονόματα των φθόγγων τους • Να εκτελούν στη φλογέρα ή σε τονικά μουσικά όργανα μελωδίες τραγουδιών που έχουν μάθει • Να τραγουδούν μελωδίες με μίμηση • Να τραγουδούν μελωδίες «prima vista» • Να δημιουργούν μελωδίες στη φλογέρα ή 	<p>1.2. Τονικό ύψος-Μελωδία</p> <p>-Μελωδικό μοτίβο,</p> <p>-πεντατονικές κλίμακες (Ντο, Φα, Σολ),</p> <p>-μείζονα και ελάσσονα κλίμακα (Ντο+, Σολ+, Φα+ και Λα-, Μι-),</p> <p>-ύφεση και δίεση (βιωματικά),</p> <p>-Τόνος, Ημιτόνιο, Τριημιτόνιο,</p> <p>-Αρπισμός.</p>	<p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Ακούν από CD ένα μουσικό θέμα από ένα καταξιωμένο κλασσικό έργο (π.χ. θέμα από τη Συμφωνία Νο40 του W.A. Mozart, θέμα από το «Μολδάβα» του Bedřich Smetana από το συμφωνικό ποίημα «Η πατρίδα μου» κλπ). Ο εκπαιδευτικός παίζει το θέμα στο πιάνο και στη συνέχεια, οι μαθητές προσαρμόζουν δικούς τους στίχους ώστε το θέμα να μετατραπεί σε τραγούδι. Τραγουδούν προσέχοντας ιδιαίτερα την τονική ακρίβεια της εκτέλεσης.</p> <p>- <u>Μουσική εκτέλεση (συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας)</u> Μαθαίνουν στη φλογέρα ή στο glockenspiel το θέμα και το μεταφέρουν σε άλλες τονικότητες παίζοντας στις αντίστοιχες κλίμακες.</p> <p><u>Δημιουργία Μουσικής Ένας</u> – ένας τραγουδούν τη μελωδική γραμμή τού επιλεγμένου θέματος με τους στίχους και σαν συνέχεια, αυτοσχεδιάζουν μια άλλη μελωδία πάνω στα ίδια ρυθμικά σχήματα και με τα ίδια λόγια.</p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση – Ενεργητική ακρόαση</u> Ο εκπαιδευτικός αυτοσχεδιάζει μια μικρή μουσική φράση σε μείζονα κλίμακα στο πιάνο και την συνοδεύει αρμονικά. Στη συνέχεια τραγουδά τη μελωδία υποδειγματικά με τα αντίστοιχα ονόματα των φθόγγων. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά καθώς ο εκπαιδευτικός συνοδεύει στο πιάνο. Παίζει έπειτα τη φράση σε ελάσσονα κλίμακα και τραγουδά υποδειγματικά. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμητικά. Ρωτά τους μαθητές ποιες διαφορές ‘Η ομοιότητες παρατηρούν ανάμεσα στις δυο εκτελέσεις, τι αίσθηση ή τι συναισθήματα τους προκάλεσαν.</p> <p>Στη συνέχεια, παίζει τη φράση σε μείζονα ή ελάσσονα κλίμακα και οι μαθητές πρέπει να διακρίνουν τους δυο τρόπους.</p> <p>-<u>Εκτέλεση μουσικής</u> Παίζουν στη φλογέρα ή στο glockenspiel τα τελευταία δυο μέτρα από το τραγούδι «Τα καβουράκια» του Βασίλη Τσιτσάνη διαβάζοντας πρώτα ρυθμικά και μελωδικά την παρτιτούρα:</p> 	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι.& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία</p> <p>Βιντεοπροβολέας</p>
--	---	---	--

<p>στο glockenspiel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αυτοσχεδιάζουν μελωδικές ερωτήσεις και απαντήσεις, με όργανα ;Η με φωνή. • Να μελοποιούν στίχους και να προσαρμόζουν δικούς τους στίχους σε γνωστές μελωδίες. 		<p>Στη συνέχεια, παίζουν την ίδια μελωδία ξεκινώντας ένα διάστημα τετάρτης χαμηλότερα.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων με τη χρήση οδηγού ακρόασης ή παρτιτούρας, εστιάζοντας σε συγκεκριμένες μουσικές έννοιες και να μπορούν οι ίδιοι να δημιουργούν το δικό τους οδηγό ακρόασης. • Να αναγνωρίζουν, να περιγράφουν, να συγκρίνουν και να αναλύουν μουσικές ακροάσεις διαφορετικών μουσικών ειδών, στυλ και πολιτισμών με χρήση κατάλληλης μουσικής ορολογίας.. • Να διακρίνουν τη διμερή μορφή, τριμερή μορφή και μορφή ρόντο σε μουσικά έργα • Να διακρίνουν το θέμα και τις παραλλαγές του σε ένα μουσικό έργο με μορφή θέμα και παραλλαγές • Να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ διαφορετικών μερών σε ένα μουσικό έργο • Να τραγουδούν εκφραστικά με αίσθηση των φράσεων • Να αυτοσχεδιάζουν ολοκληρωμένα μουσικά «κείμενα» σε όλες τις διδασκόμενες Μορφές. • Να «συνθέτουν» ολοκληρωμένα μουσικά «κείμενα» σε όλες τις διδασκόμενες Μορφές. 	<p>1.3.Μορφή</p> <ul style="list-style-type: none"> -Μονοφωνία, πολυφωνία, ετεροφωνία, ομοφωνία -Διμερής και Τριμερής μορφή, -Μορφή Ρόντο, -Θέμα και παραλλαγές, -Ανοικτή και κλειστή φράση, -Διάφορες μορφές για οργανική και φωνητική μουσική, -Μορφές μουσικής από τη Λαϊκή Παράδοση της Ελλάδας και άλλων χωρών. 	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν τρεις μουσικές συνθέσεις και διακρίνουν τη μορφή τους καταγράφοντας κατά την ακρόαση τη σειρά των διαφορετικών μερών: το τραγούδι “Yellow Submarine” των Beatles (διμερής μορφή AB), το τραγούδι «Η μικρή Ραλλού» (Νίκου Γκάτσου-Μάνου Χατζιδάκι) και το πολυφωνικό του 16^{ου} αιώνα από τη Βρετανή “Tourdion” (τριμερής μορφή ABA) και το “Matona mia cara” του Orlando di Lasso (μορφή ρόντο ABAΓΑΔ)</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το «Χορό των κύκνων» του P.I.Tchaikovsky και δημιουργούν –ατομικά ή δουλεύοντας σε ομάδες- ένα «χάρτη ακρόασης» που απεικονίζει τη διαδοχή των μερών [A B A] και τις διαφορές στην ενορχήστρωση του έργου [A πνευστά – B έγχορδα και πνευστά – A πνευστά].</p> <p><u>-Δημιουργία μουσικής</u> Ακούν και παρατηρούν τις παραλλαγές του W.A Mozart στο παραδοσιακό γαλλικό τραγούδι “Je vous dirai maman” (μελωδία από το παιδικό τραγούδι «Φεγγαράκι μου λαμπρό») δοκιμάζουν δουλεύοντας σε μικρές ομάδες να δημιουργήσουν δικές τους παραλλαγές μεταβάλλοντας π.χ. το ρυθμό, τη μελωδία, το ύφος, την ενορχήστρωση κ.ά.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο τα οκτώ πρώτα μέτρα του κουπλέ του τραγουδιού του Μ. Χατζιδάκι «Τα παιδιά κάτω στο κάμπο» και ρωτά αν τους δημιουργήθηκε η ανάγκη συνέχειας, ή αισθάνονται ήδη ολοκλήρωση της φράσης. Ξαναπαίζει τα οκτώ μέτρα και ζητά να τραγουδήσουν οι μαθητές μια αυτοσχέδια απάντηση. Στη συνέχεια, ξαναπαίζει τα οκτώ μέτρα και την απάντηση που έχει επιλέξει ο ίδιος ο συνθέτης.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία</p> <p>Βιντεοπροβολέας</p>

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να δημιουργήσουν με μουσικά όργανα «ηχο-εικόνες» που περιγράφονται μέσω του ηχοχρώματος και των μεταβολών της δυναμικής και της ρυθμικής αγωγής • Να περιγράψουν τη δυναμική αγωγή ενός μουσικού έργου Κλασσικής, Ρομαντικής και Σύγχρονης μουσικής με τους βασικούς όρους περιγραφής της δυναμικής αγωγής 	<p>1.4. Δυναμική Αγωγή</p>	<p><u>-Δημιουργία Μουσικής</u> Οι μαθητές αυτοσχεδιάζουν ομαδικά πάνω σε ένα «μπάσσο οστινάτο» υπό τη διεύθυνση συμμαθητή τους, ο οποίος υποδεικνύει συχνές αλλαγές δυναμικής.</p> <p><u>-Δημιουργία Μουσικής</u> Οι μαθητές συνθέτουν, «ενορχηστρώνουν» και παίζουν μια μουσική φράση, η οποία αυξάνει συνεχώς την έντασή της σύμφωνα με αντίστοιχα σημεία δυναμικής. Το ίδιο θέμα, «ενορχηστρώνεται» έτσι, ώστε να δίδεται η αίσθηση της αύξησης της έντασης όχι με σημεία δυναμικής, αλλά με αύξηση του ηχητικού όγκου στην ενορχήστρωση, με την προσθήκη όλο και πιο πολλών οργάνων.</p> <p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το «Bolero» του Maurice Ravel και σημειώνουν κατά τη διάρκεια της ακρόασης με συμβατικούς όρους της δυναμικής αγωγής τη διαδοχή των καταστάσεων και των μεταβολών της δυναμικής αγωγής. Συνδέουν τη δυναμική αγωγή του έργου με τον περιγραφικό χαρακτήρα της μουσικής που αποδίδει ένα караβάνι στην έρημο που όλο και «πλησιάζει» και ακούγεται ολοένα και πιο δυνατά.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι.& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>
---	-----------------------------------	--	---

<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τις μεταβολές της ρυθμικής αγωγής σε ένα μουσικό έργο χρησιμοποιώντας τους βασικούς όρους περιγραφής της Ρυθμικής Αγωγής • Να δημιουργήσουν ένα ηχητικό δρώμενο με διαφορετικές καταστάσεις και μεταβολές της ρυθμικής αγωγής • Να καταλάβουν τη λογική του (μηχανικού ή ηλεκτρονικού) μετρονόμου. 	<p>1.5. Ρυθμική Αγωγή</p>	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν μουσικά έργα με διαφορετική ρυθμική αγωγή και «πειραματίζονται» με το μετρονόμο προσπαθώντας να προσαρμόσουν τα «χτυπήματα» του μετρονόμου πάνω σε αυτά.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν μουσικά έργα με διαφορετική ρυθμική αγωγή και επιλέγουν σε εκπαιδευτικό φυλλάδιο εργασίας που τους έχει δοθεί, τους όρους της ρυθμικής αγωγής του μέρους που ακούν κάθε φορά (π.χ. Allegro, Presto κλπ).</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Διακρίνουν τη διαφορετική ρυθμική αγωγή (γρήγορο-αργό-γρήγορο) των μερών μιας Συμφωνίας (πριν εισαχθεί το μινουέτο) π.χ. της Συμφωνίας αρ.27 στη Σολ μείζονα Κ.199 του W.A.Mozart: I.Allegro, II.Andantino, III.Presto</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη χροιά μουσικών οργάνων, ανθρώπινης φωνής (SATB) και σύγχρονων πηγών ήχου • Να κατανοήσουν την κατάταξη των μουσικών οργάνων • Να εξερευνούν τους διάφορους τρόπους παραγωγής ήχου με τη χρήση του σώματος, ηχογόνων αντικειμένων και τις διάφορες τεχνικές εκτέλεσης μουσικών οργάνων • Να διακρίνουν το ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας • Να διακρίνουν το ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της Ελληνικής Λαϊκής Παράδοσης • Να γνωρίσουν μουσικά όργανα άλλων λαών και πολιτισμών • Να αναγνωρίζουν μουσικά όργανα σε σύνολα τζαζ, ροκ και άλλων ειδών μουσικής • Να αντιλαμβάνονται τους τρόπους με τους οποίους οι συνθέτες επεξεργάζονται 	<p>1.6. Ηχόχρωμα</p> <ul style="list-style-type: none"> - Φυσικοί και ηλεκτρονικοί ήχοι και χρήση τους από τους συνθέτες μέσα σε μουσικά έργα, - Βασικά είδη φωνών (Σοπράνο, Άλτο, Τενόρος, Μπάσσο), - Είδη ορχήστρας - Όργανα Συμφωνικής Ορχήστρας, - Όργανα από τη Λαϊκή Παράδοση της Ελλάδας και άλλων χωρών, σύνολα 	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα μουσικών έργων για συμφωνική ορχήστρα και προσπαθούν να αναγνωρίσουν το ηχόχρωμα των διαφορετικών οργάνων επιλέγοντας κάθε φορά την αντίστοιχη εικόνα του μουσικού οργάνου που άκουσαν σε εκπαιδευτικό φύλλο εργασίας που τους έχει δοθεί.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Διακρίνουν το ηχόχρωμα των ελληνικών λαϊκών μουσικών οργάνων κατά την ακρόαση ηχογραφημένων αποσπασμάτων δημοτικής, ρεμπέτικης, αστικής επτανησιακής, σύγχρονων ελληνικών τραγουδιών και κατατάσσουν τα όργανα με βάση τις τέσσερις βασικές κατηγορίες του συστήματος κατάταξης Hornbostel – Sachs (Ιδιόφωνα-Μεμβρανόφωνα – Χορδόφωνα – Αερόφωνα).</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση - Δημιουργία μουσικής</u> Με αφορμή το κομμάτι “Sound menu” του Stephen Chadwick παρατηρούν ότι είναι δυνατόν με αντικείμενα καθημερινής χρήσης να δημιουργήσουμε μια μουσικής σύνθεση. Στη συνέχεια, οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες δημιουργούν τη δική τους σύνθεση χρησιμοποιώντας αντικείμενα που βρίσκονται στο χώρο του σχολείου.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player

<p>ηλεκτρονικούς και φυσικούς ήχους στις συνθέσεις τους</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Να πειραματίζονται με διαφορετικά ηχοχρώματα οργάνων, στο πλαίσιο απλού μουσικού λογισμικού. <p>Να πειραματίζονται και να αυτοσχεδιάζουν με ήχους από ποικίλα μέσα (ηχογόνα αντικείμενα, μουσικά όργανα, φωνή)</p>	<p>και ορχήστρες.</p>	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν τα μέρη της σουίτας «Εικόνες από μια έκθεση» του Μ. Petrovich Mussorgsky σε ενορχήστρωση του Μ. Ravel και καταγράφουν τα όργανα που διακρίνουν σε κάθε ακρόαση.</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν ένα από τα Βραδεμβούργια κοντσέρτα του J.S.Bach, αφού πρώτα έχουν δημιουργήσει με χαρτόνι τη μορφή των οργάνων που παίρνουν μέρος στο συγκεκριμένο έργο. Μοιράζονται τα όργανα κατά οικογένειες και ορίζεται ένας μαθητής ως μάεστρος. Κατά την ακρόαση, «διευθύνει» το έργο, απευθυνόμενος στην εκάστοτε ομάδα οργάνων για να την εισαγάγει. Στη συνέχεια, ορίζονται εναλλάξ άλλοι μαθητές ως μάεστροι.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Να διακρίνουν διαισθητικά τη διαφορά μεταξύ μονοφωνίας, ομοφωνίας και πολυφωνίας ● Να διακρίνουν διαισθητικά σύμφωνες και διάφωνες συνηχήσεις ● Να τραγουδούν δίφωνους και τρίφωνους απλούς κανόνες ● Να τραγουδούν ταυτόχρονα, ανεξάρτητες μελωδικές γραμμές τραγουδιών ● Να διακρίνουν διαισθητικά τα μονοφωνικά και πολυφωνικά μουσικά όργανα ● Να δημιουργούν συνηχήσεις με μελωδικά και τονικά κρουστά όργανα ● Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων με τη χρήση οδηγού ακρόασης ή παρτιτούρας, εστιάζοντας σε συγκεκριμένες μουσικές έννοιες και να μπορούν οι ίδιοι να δημιουργούν το δικό τους οδηγό ακρόασης. ● Να εκτελούν με άνεση ρεπερτόριο κατάλληλο για τη βαθμίδα τους, με μίμηση, με το αυτί και «prima vista» και να το 	<p>1.7. Συνήχιση</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μονοφωνία, Ομοφωνία, Πολυφωνία - Μονοφωνικά και Πολυφωνικά μουσικά όργανα - Σύμφωνες και διάφωνες συνηχήσεις, - Συγχορδία I και V, Τέλεια Πτώση, - Ισοκράτημα, μπάσσο οστινάτο, - Μίμηση στην Αντίστιξη - Δίφωνοι και τρίφωνοι κανόνες 	<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν χαρακτηριστικά ηχογραφημένα αποσπάσματα μονοφωνικής, ομοφωνικής και πολυφωνικής μουσικής από την ελληνική βυζαντινή εκκλησιαστική και δημοτική παράδοση καθώς κι από τη λόγια δυτική παράδοση διακρίνοντας διαισθητικά το διαφορετικό τους «άκουσμα».</p> <p>-<u>Εκτέλεση μουσικής</u> Ένας μαθητής τραγουδά ένα φθόγγο ως βάση (θεμέλιο) και άλλοι δύο τραγουδούν από έναν φθόγγο ο καθένας επιπλέον, ώστε να σχηματιστεί μια «μείζων» συγχορδία.</p> <p>- <u>Εκτέλεση μουσικής</u> Ένας μαθητής τραγουδά ένα φθόγγο ως βάση (θεμέλιο) και άλλοι δύο τραγουδούν από έναν φθόγγο ο καθένας επιπλέον, ώστε να σχηματιστεί μια «ελάσσων» συγχορδία.</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν χαρακτηριστικά ηχογραφημένα αποσπάσματα μονοφωνικών και πολυφωνικών οργάνων και διακρίνουν ακουστικά τη διαφορά τους.</p> <p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Μαθαίνουν κι εκτελούν τρίφωνους και τετράφωνους κανόνες</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν πολυφωνικά τραγούδια της Ηπείρου και προσπαθούν να μιμηθούν τις διαφορετικές «φωνές»</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player

<p>εκτελούν από μνήμης και σε συνθήκες παράστασης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνοδεύουν τραγούδια με οργανικό ή φωνητικό «μπάσσο οστινάτο», ή οργανικό «μπάσσο κοντίνουο». 		<p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> Μαθαίνουν να τραγουδούν τραγούδια από την Ελληνική Λαϊκή Παράδοση, επεξεργασμένα για τρίφωνη χορωδία (π.χ. «Ηπειρώτικη Τριλογία» του Κ.Θ.Ευαγγελάτου)</p>	
---	--	---	--

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2⁰⁵ Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν σύνθετα – από άποψη μουσικής και λόγου - τραγούδια από την Ελληνική Λαϊκή Παράδοση με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια και όσο το δυνατόν, με τα κατά παράδοση «γυρίσματα» της φωνής. • Να προσεγγίζουν την οργανική σύνδεση της ελληνικής μουσικής παράδοσης με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων, αποκωδικοποιώντας τα ήθη και έθιμα που με «ποιητικό τρόπο» επιβιώνουν μέσα στα τραγούδια. • Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στο περιβάλλον μέσα από δημοτικά ελληνικά τραγούδια που πηγάζουν από την αλληλένδετη σχέση του ανθρώπου με τη φύση • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να ψάλλουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και να εκτελούν θρησκευτικά παραδοσιακά τραγούδια, προσεγγίζοντας με αυτόν τον τρόπο το συναίσθημα και την έκφραση του θρησκευτικού βιώματος των πιστών της Ορθόδοξης Εκκλησίας • Να εκτελούν μελωδίες από την Ελληνική Λαϊκή Παράδοση σε μουσικά όργανα • Να εκτελούν σε κρουστά μουσικά όργανα το μελωδικό ρυθμό των τραγουδιών από την Ελληνική Λαϊκή Παράδοση που μαθαίνουν • Να βιώσουν την αρχαία ελληνική μουσική ως ένα 	<p>2.1. Ελληνική Μουσική Παράδοση</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αρχαία Ελληνική Μουσική - Δημοτική μουσική - Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική - Λαϊκή Μουσική Παράδοση Αστικών Κέντρων (Σμύρνη, Κωνσταντινούπολη, Επτανησιακές καντάδες) 	<p>- <u>Εκτέλεση –Ακρόαση Μουσικής</u> Μαθαίνουν ελληνικά δημοτικά τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας (με όσο το δυνατόν τα σχετικά φωνητικά «γυρίσματα») και λόγου απ’ όλο τον ελλαδικό χώρο «Ανάμεσα τρεις θάλασσες» (Θεσσαλία-Πήλιο), «Αβκορίτισσα φωνή» (Κύπρου), «Και τι σε μέλει εσένα» (Σμυρναϊκό), κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση -Ακρόαση Μουσικής</u> Μαθαίνουν δημοτικά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με τον κύκλο του χρόνου: π.χ. Κάλαντα Δωδεκαημέρου «Σαράντα μέρες» (Δυτικής Θράκης), «Πρωτοχρονιάτικα παινέματα» (Χίου) «Πιρπιρούνα» (Θράκης), «Χελιδόνισμα» (Ρόδου) κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση -Ακρόαση Μουσικής</u> Μαθαίνουν δημοτικά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με ιστορικά γεγονότα, τα οποία, στη συνέχεια, πρέπει να ερευνήσουν και να μελετήσουν: π.χ. «Των Κολοκοτρωναίων», «Σαράντα παλικάρια» κλπ.</p> <p>-<u>Εκτέλεση - Ακρόαση Μουσικής</u> Μαθαίνουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και μελετούν την καλλιτεχνική και λειτουργική αξία τους.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Ένας μαθητής (που στη συνέχεια εναλλάσσεται με άλλον) αυτοσχεδιάζει με φλογέρα ή άλλο μελωδικό όργανο, πάνω σε ρυθμό από την Ελληνική Λαϊκή Παράδοση, τον οποίον «κρατούν» οι υπόλοιποι μαθητές με διάφορα ρυθμικά όργανα (κατά το δυνατόν όργανα που να ανήκουν στην Ελληνική Λαϊκή Παράδοση).</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>-Διάφορα κρουστά όργανα (κατά το δυνατόν να ανήκουν στην Ελληνική Λαϊκή Παράδοση)</p> <p>-Φλογέρα και άλλα μελωδικά λαϊκά όργανα.</p> <p>- CD Player</p> <p>- Ηχογραφήσεις σε CD του Κέντρου Μικρασιατικών</p>

στοιχείο Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς			<p>Σπουδών.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ηχογραφήσεις σε CD του Κέντρου Πελοποννησιακών Μελετών. - Ηχογραφήσεις σε CD αυτοσχεδιαστικής μουσικής και τραγουδιών της Ελληνικής Λαϊκής Παράδοσης - Ηχογραφήσεις σε CD έργων ελλήνων μουσουργών, που βασίζονται σε θέματα από την Ελληνική Λαϊκή Παράδοση (Καλομοίρη, Κωνσταντινίδη, Σκαλκώτα, Αδάμη κλπ) - Ηχογραφήσεις σε CD αρχαίας ελληνικής μουσικής.
--	--	--	--

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να βιώσουν την αισθητική συγκίνηση που επικρατούσε την εποχή που (δεκαετία του 1960) καθιερώθηκε η μελοποίηση ποιημάτων σε τραγούδια, από την ακρόαση και την εκτέλεση τραγουδιών μελοποιημένης Ελληνικής ποίησης • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα (έπος 1940, Εθνική Αντίσταση, Αντιδικτατορικός Αγώνας) • Να έρθουν σε επαφή με την Τέχνη του Κινηματογράφου, μέσα από τα τραγούδια που χρησιμοποιήθηκαν από την 7^η Τέχνη. • Να εκφέρουν και να αρθρώνουν με άνεση και ακρίβεια το λόγο με τη μελωδία και το ρυθμό της μουσικής 	<p>2.2. Μελοποιημένη ποίηση- Έλληνες συνθέτες- Αστική λαϊκή μουσική- Σύγχρονοι Έλληνες τραγουδοποιοί</p> <p>-Μελοποιημένα ποιήματα σε τραγούδια</p> <p>-Σημαντικότεροι συνθέτες τραγουδιών του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα.</p> <p>-Ελληνικά Τραγούδια στον Ελληνικό και ξένο Κινηματογράφο.</p>	<p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής Τραγούδια για εθνικές εορτές κι επετείους</u> Οι μαθητές μαθαίνουν τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου που συνδέονται με το έπος του '40, την Κατοχή, την Αντίσταση και την Απελευθέρωση π.χ. «Γερμανικό εγχειρίδιο πολέμου» (Μπ.Μπρεχτ-Θ.Μικρούτσικου), «Κάνε κουράγιο Ελλάδα μας» (Μ.Τραϊφόρου – Μ.Σουγιούλ) κ.ά., με την εξέγερση του Πολυτεχνείου και με τον Αντιδικτατορικό Αγώνα «Οι πρώτοι νεκροί» (Α.Παναγιώλη-Μ.Θεοδωράκη), «Κατάσταση Πολιορκίας» (Ρ.Χατζηδάκη- Μ.Θεοδωράκη) κ.α. και με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου «Άκρα του τάφου σιωπή» (Δ.Σολωμού – διάφορες μελοποιήσεις), «Τσάμικος» (Ν.Γκάτσου-Μ.Χατζιδάκι), «Δέκα παλικάρια» (Α. Παπαδόπουλου – Μ. Λοΐζου), η πρωτότυπη μελοποίηση του ποιήματος «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» του Δ.Σολωμού σε μελοποίηση του Ν.Χ.Μάντζαρου κ.ά.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν να τραγουδούν και παίζουν με μουσικά όργανα, επανησιακές καντάδες, αστικά ελαφρά και λαϊκά τραγούδια.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν νεότερα ελληνικά τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου π.χ. «Αγάπη που 'γινες δικοπο μαχαίρι» (Μ.Χατζιδάκι), «Απρίλης» – Μ.Θεοδωράκη), «Άπονη ζωή» (Α.Παπαδόπουλου-Στ.Ξαρχάκου) «Ολαρία-ολαρά» (Δ.Σαββόπουλου) κ.ά.</p>	<p>Διαδραστικό Πακέτο «Μουσική Β' Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού) Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διαδραστικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 CD Player</p> <p>-Ηχογραφήσεις σε CD ελληνικών τραγουδιών -Πιάνο / Αρμόνιο - Άλλα μελωδικά και κρουστά όργανα. «Καντάτα Ελευθερίας»- Χρήστου Λεοντή (Βιβλίο και audio cd), Βουλή των Ελλήνων, 1999 - Ηχογραφήσεις σε CD έργων Ελλήνων μουσουργών, που βασίζονται σε θέματα από την Ελληνική Λαϊκή Παράδοση (Καλομοίρη, Κωνσταντινίδη, Σκαλκώτα, Αδάμη κλπ)</p>
--	---	---	--

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν την έννοια της διαχρονικότητας της μουσικής και τον ρόλο των δημιουργών της • Να ακροασθούν με ευαισθησία ένα έργο λόγιας δυτικής μουσικής, να εκφραστούν μέσα από αυτό και να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους • Να μπορούν να διακρίνουν κατά την ακρόαση ενός μουσικού έργου τα δομικά κι εκφραστικά στοιχεία του και να παρακολουθήσουν την εξέλιξή τους σε όλη τη διάρκειά του • Να διακρίνουν στοιχεία της Ελληνικής Μουσικής Παράδοσης σε έργα Ελλήνων συνθετών Λόγιας Μουσικής Παράδοσης του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα. 	<p>2.3. Λόγια Δυτική Μουσική –</p> <p>-Κλασικισμός, Ρομαντισμός, Εθνικές Μουσικές Σχολές</p> <p>-Επιβίωση της Μουσικής Λαϊκής Παράδοσης μέσα από τη Λόγια Παράδοση.</p>	<p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν ηχογραφημένα αποσπάσματα από έργα Λόγιας Μουσικής, με προτεραιότητα σε αυτά των οποίων τα θέματα έχουν αποτελέσει αντικείμενο μελέτης και επεξεργασίας σε προηγούμενες δραστηριότητες. Στη συνέχεια γίνεται μελέτη των ιστορικών και κοινωνικών γεγονότων της εποχής των αντίστοιχων έργων.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το πρώτο μέρος Allegro από τη Συμφωνία αρ.40 σε σολ ελάσσονα KV. 550 του W.A.Mozart και παρατηρούν το θέμα στην αρχή το οποίο ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο.</p> <p>Κατά την ακρόαση όλου του μέρους διακρίνουν το θέμα της αρχής και παρατηρούν σε ποια σημεία υπάρχουν μεταβολές της διάθεσης και των συναισθημάτων που μας δημιουργεί η μουσική, συνειδητοποιώντας με τον τρόπο αυτό τη διαφοροποίηση του κλασικισμού σε σχέση με τη μουσική Μπαρόκ όπου κάθε μέρος χαρακτηριζόταν από το ίδιο συναίσθημα και ψυχική διάθεση σε όλη τη διάρκειά του.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το πρώτο μέρος από τη Σονάτα για Πιάνο αρ. 14 σε Ντο δίεση ελάσσονα "Quasi una fantasia", Op. 27, No. 2, του Ludwig van Beethoven, γνωστή ως Σονάτα του Σεληνόφως. Έχοντας ως αφορμή το σχόλιο του Hector Berlioz ως προς το έργο ότι «πρόκειται για ένα ποίημα που η ανθρώπινη γλώσσα αδυνατεί να το αξιολογήσει» οι μαθητές δημιουργούν κατά τη διάρκεια της ακρόασης ένα ποίημα που θα μπορούσε υποθετικά να αποδίδει η μουσική.</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>
---	--	---	---

-Ενεργητική ακρόαση Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο το θέμα από την «Ωδή στη χαρά» του L.v.Beethoven και οι μαθητές το τραγουδούν. Στη συνέχεια εκτελούν το θέμα στο glockenspiel.

Ακούν έπειτα το Allegro Assai: “Freude, Freude” από το 4^ο μέρος της Συμφωνίας αρ.9 του L.V.Beethoven και ακολουθούν τη μελωδία της Ωδής στη Χαρά καθώς αποδίδεται από τις solo φωνές κι από τη χορωδία.

Allegro maestoso Ludwig Van Beethoven (1770-1827)

The image shows a musical score for the first system of 'Allegro maestoso' by Ludwig Van Beethoven. It consists of four systems of music, each with a treble and bass clef staff. The first system starts with a forte (f) dynamic. The second system continues the melody. The third system starts with a piano (p) dynamic and ends with a forte (f) dynamic. The fourth system concludes the passage. Fingerings and articulation marks are indicated throughout the score.

-Ενεργητική ακρόαση Ακούν το τέταρτο μέρος από τη Συμφωνία αρ.45 σε φα δίεση ελάσσονα, γνωστή ως «Συμφωνία του Αποχαιρετισμού», του J.Haydn. Παρατηρούν ότι μειώνεται σταδιακά ο ηχητικός όγκος της ορχήστρας προς το τέλος του

έργου και διακρίνουν τα μουσικά όργανα που απομένουν (δυο βιολιά).

Κατά τη διάρκεια της ακρόασης αναπαριστούν νοερά με τη φαντασία τους τη σκηνή - έκπληξη κατά την οποία στο πλαίσιο μιας συναυλίας οι μουσικοί του πρίγκιπα Εστερχάτσι διαδοχικά σβήνουν ένας-ένας τα κεριά, σταματούν να παίζουν κι εγκαταλείπουν την ορχήστρα: Οι μαθητές συνειδητοποιούν πως ο Haydn μέσα από το ευφρές αυτό μουσικό αστείο έπεισε τον πρίγκιπα να αφήσει τους μουσικούς του να αφήσουν τον θερινό τόπο διαμονής του και να επιστρέψουν στα σπίτια τους, από τα οποία έλειπαν καιρό.

-Ενεργητική ακρόαση Ακούν το “Military March No. 1 in D, D733” για τέσσερα χέρια του F. Schubert: και παρατηρούν σε ποιο σημείο επανέρχεται το θέμα της αρχής διακρίνοντας παράλληλα και την τριμερή μορφή του (ABA)

-Ενεργητική ακρόαση Ακούν την Etude No.3 στη Μι μείζονα Op.10 no.3 του F.Chopin αφού προηγουμένως έχουν τραγουδήσει την αρχική μελωδία:

Παρατηρούν πότε επανέρχεται το θέμα της αρχής διακρίνοντας παράλληλα και την τριμερή μορφή (ABA) της Σπουδής. Περιγράφουν τις διαφορές ανάμεσα στα μέρη Α και Β καθώς και τα διαφορετικά συναισθήματα που εκφράζουν.

-Ενεργητική ακρόαση Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο το θέμα του ποταμού από το Συμφωνικό ποίημα «Μολδάβας» του Bedřich Smetana:

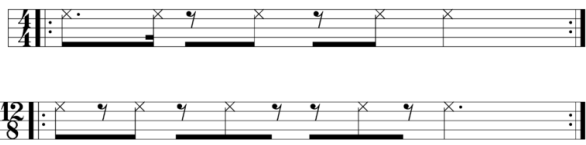

Οι μαθητές επαναλαμβάνουν στη φλογέρα ξεκινώντας από το δεύτερο μέτρο. Στη συνέχεια διακρίνουν κατά την ακρόαση του «Μολδάβα» τις σκηνές που περιγράφει η μουσική:

Μουσική περιγραφή	Ενορχήστρωση
Αρχή ποταμού με δυο πηγές	Φλάουτο- Κλαρινέτα με συνοδεία εγχόρδων
Το ρεύμα φαρδαίνει	Έγχορδα
Το θέμα του ποταμού	Βιολιά
Το κυνήγι-Κυματισμοί	Γαλλικά κόρνα και τρομπέτες Έγχορδα
Υπαίθριος χορός αγροτών	Έγχορδα και ξύλινα πνευστά
Νύμφες στο σεληνόφως	Ξύλινα πνευστά, έγχορδα, άρπα και γαλλικό κόρνο Χάλκινα
Το θέμα του ποταμού	Έγχορδα
Το ρεύμα του Αγ.Ιωάννη	Πνευστά (Χάλκινα και ξύλινα)
Το θέμα του ποταμού	Ολόκληρη η ορχήστρα
Αρχαίο κάστρο	Χάλκινα πνευστά
Κυματισμοί του ποταμού που χάνεται	Έγχορδα Ορχήστρα (στο τέλος)

		<p>-<u>Ενεργητική ακρόαση (Μουσική Γέφυρα-συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας)</u> Ακούν «Το Τραγούδι του Μολδάβα» (Μπ.Μπρεχτ-Χ.Άισλερ) που είναι επηρεασμένο από τη μουσική του Σμέτανα και συγκρίνουν τα δυο έργα.</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το τέταρτο μέρος «Τα Νικητήρια» από τη «Συμφωνία της Λεβεντιάς» και διακρίνουν το βυζαντινό ύμνο «Τη Υπερμάχω» μαζί με τον οποίο πλέκεται συμφωνικά το ηρωικό θέμα του πρώτου μέρους της Συμφωνίας.</p> <p>- <u>Ακρόαση Μουσικής</u> Οι μαθητές αναζητούν στο διαδίκτυο διαφορετικές εκτελέσεις των έργων που άκουσαν και μελέτησαν στο μάθημα της Μουσικής.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων στο οποίο περιλαμβάνεται μουσική άλλων λαών και πολιτισμών • Να τραγουδούν τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών κατάλληλα για την ηλικία τους με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια • Να ανταποκρίνονται ελεύθερα σε μια μουσική ακρόαση μουσικής άλλων λαών και πολιτισμών με ποικιλία εκφραστικών τρόπων (κίνηση, ζωγραφική, παντομίμα, κλπ.) • Να εκτελούν απλά μελωδικά και ρυθμικά σχήματα χρησιμοποιώντας τη φωνή ή απλά ρυθμικά όργανα συνοδεύοντας τραγούδια και μουσική άλλων λαών και πολιτισμών • Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική δημιουργία άλλων λαών και πολιτισμών. • Να σέβονται και να είναι δεκτικοί στις μουσικές 	<p>2.4. Μουσικές του κόσμου Ethnic και World Music</p>	<p>- <u>Μουσική εκτέλεση</u> Χωρίζονται σε δυο ομάδες για να αποδώσουν έναν πολυρυθμό από την Αφρική. Η μια ομάδα αποδίδει την πάνω φωνή με στράκες και η άλλη την κάτω φωνή με παλαμάκια:</p> <p>Οι μαθητές πειραματίζονται με τη φωνή τους κι εκτελούν το ostinato με διαφορετικούς ήχους ή εκφορά συλλαβών, αντί για παλαμάκια και στράκες π.χ. Αποδίδουν ρυθμικά την πάνω φωνή με τη συλλαβή «τουμ» και την κάτω φωνή με «τς».</p> <p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν μουσικές και τραγούδια από τη Λαϊκή Παράδοση διαφόρων χωρών και προσπαθούν να καταγράψουν τη δομή τους, τα όργανα που ακούγονται και στην πιθανή ύπαρξη πολυφωνίας.</p> <p><u>Ενεργητική ακρόαση – Εκτέλεση μουσικής</u> Ακούν τη μελωδία</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p>

<p>προτιμήσεις των άλλων</p>		<p>του γιαπωνέζικου παραδοσιακού τραγουδιού “Sakura” εκτελεσμένη στο koto και διακρίνουν την πεντατονική του κλίμακα. Στη συνέχεια, το τραγουδούν κι εκτελούν τη μελωδία στη φλογέρα:</p> <div data-bbox="1115 427 1751 957" style="text-align: center;"> <p>さくら Sakura</p> </div> <p>-Ενεργητική ακρόαση (<u>Μουσική γέφυρα – συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας</u>) Ακούν το έργο για marimba “<i>Dream of the Cherry Blossoms</i>” του Keiko Abe που βασίζεται στη μελωδία του Sakura.</p> <p>-Ενεργητική ακρόαση-Εκτέλεση Μουσικής Χτυπούν σε κλάβες ρυθμούς που συναντούμε στα αφρο-κουβανέζικα μουσικά ιδιώματα <i>rumba, conga de comparsa, son, son montuno, mambo, salsa, Latin jazz, songo</i> και <i>timba</i>.</p>	<p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p> <p>-Ηχογραφήσεις σε CD με Ethnic και World Music</p>
------------------------------	--	---	---

		<p>son clave</p> <p>rumba clave</p> <p>-Ενεργητική ακρόαση Ακούν το κουβανέζικο τραγούδι "Quimbara" από τη Celia Cruz. και διακρίνουν τα ρυθμικά στοιχεία της rumba και τα μουσικά όργανα που πρωταγωνιστούν.</p>	
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων το οποίο συμπεριλαμβάνει δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου}-21^{ου} αιώνα • Να εκφράζουν και να αιτιολογούν τα συναισθήματα, τις απόψεις και τις προτιμήσεις τους για μουσικά έργα από διάφορα μουσικά είδη που συνήθως ακούν και τραγουδούν. 	<p>2.5. Δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} – 21^{ου} αιώνα jazz, rock and roll, rock, pop, disco, reggae rap, hip-hop , κ.ά.</p>	<p>-Ενεργητική ακρόαση Ακούν τη jazz σύνθεση “Blue Rondo a la Turk” του Dave Brubeck και διακρίνουν το αρχικό μοτίβο του καθώς επανεμφανίζεται και περνάει από τα διάφορα όργανα. Διακρίνουν τις εναλλαγές των οργάνων (πιάνο, άλτο σαξόφωνο, κοντραμπάσο, ντραμς) που «πρωταγωνιστούν» κατά τη διάρκεια του έργου παρατηρώντας παράλληλα σε εκπαιδευτικό φυλλάδιο τι εικόνες τους καθώς και αντίστοιχες φωτογραφίες του Dave Brubeck Quartet. Αναζητούν στο Διαδίκτυο άλλες ηχογραφήσεις του τζαζ κουαρτέτου.</p> <p>-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν το τραγούδι «Η Μπαλάντα των Αισθήσεων και των Παραισθήσεων» του Μ.Χατζιδάκι κι έπειτα την ambient διασκευή της αρχικής μορφής του τραγουδιού- σε αγγλικό στίχο ως “The Martlet’s Tale” -από τον Κ.Βήτα Σχολιάζουν κατά πόσο το στυλ εκτέλεσης του τραγουδιού</p>	<p>Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Β΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p>

		<p>διαφοροποίησε τα συναισθήματα που τους δημιούργησε το τραγούδι</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Παίζουν ανά ζευγάρια το παρακάτω ρυθμικό σχήμα επαναλαμβανόμενο ως εξής: ο ένας παίζει με μαράκες τα όγδοα στην πάνω σειρά κι ο άλλος μετρά ανά τέσσερα (όγδοα) και χτυπά το ταμπουρίνο στο «τρία».</p> <p>Στη συνέχεια ακούν το τραγούδι “Running Away” από τον Bob Marley και διακρίνουν το χαρακτηριστικό αυτό ρυθμό της reggae μουσικής που ονομάζεται “one drop rhythm” όπου έχουμε απουσία τονισμού στον πρώτο χρόνο κι έχουμε τονισμένους το δεύτερο και τέταρτο χρόνο (ενώ σε μια πρώτη ακρόαση, δίνει την λανθασμένη εντύπωση ότι υπάρχει τονισμός μόνο στον τρίτο χρόνο)</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν διάφορα δημοφιλή τραγούδια, και ανταλλάσσουν απόψεις για το κοινωνικό, ιστορικό, ή και αισθητικό υπόβαθρο δημιουργίας τους.</p>	<p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p> <p>- Ηχογραφήσεις σε Audio CD με μουσική jazz, rock and roll, rock, pop, disco, reggae rap, hip-hop , κ.ά.</p>
--	--	--	--

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3^{ος} : Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να βιώσουν ότι η μουσική συνδέεται άμεσα κι έμμεσα με όλες τις τέχνες • Να βιώσουν τη δομική αντιστοιχία της Αρχαίας Τραγωδίας με τη Λόγια Μουσική • Να βιώσουν τη σχέση μουσικής και ζωγραφικής σε κάθε Ιστορική Περίοδο 	<p>3.1. Μουσική και άλλες τέχνες</p>	<p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Παρακολουθούν από την ταινία κινουμένων σχεδίων του στούντιο Ντίσνεϊ «Φαντασία», τη σκηνή με το «Μαθητευόμενο Μάγο» και τη μουσική του P.A.Dukas. Στη συνέχεια διαβάζουν το ποίημα "Zauberlehrling" του Goethe σε μετάφραση ή στη γερμανική γλώσσα για να διακρίνουν τα στοιχεία του λογοτεχνικού έργου που ενέπνευσαν στον Dukas να συνθέσει την αντίστοιχη μουσική. (Μουσική και Λογοτεχνία)</p> <p>- <u>Ενεργητική ακρόαση</u> Βρίσκουν στην ιστοσελίδα της ΕΡΤ, στο αρχειακό υλικό, μαγνητοσκοπημένες παραστάσεις από Θέατρο, Μπαλέτο, Συναυλίες, Ομιλίες. -Μελετούν φωτογραφίες που απεικονίζουν «στολίδια» ναών ή άλλων κτιρίων της εποχής Μπαρόκ και μελετούν την αντιστοιχία τους με τη μουσική της ίδιας εποχής</p> <p>-<u>Μουσικοκινητική</u> Καθώς ακούν το «Πριγκηπικό διάταγμα» από το Μπαλέτο «Ρωμραίος και Ιουλιέτα» του S. Prokofief κινούν διαδοχικά μέλη του σώματός τους ως «αγάλματα» που αλλάζουν σε αργό ρυθμό στάσεις. Όλοι μιμούνται ομαδικά τις κινήσεις που αυτοσχεδιάζει ο εκπαιδευτικός ή εναλλάξ κάποιος μαθητής (Μουσική και Χορός, Μουσική και Θέατρο)</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν αποσπάσματα από το soundtrack των κινηματογραφικών ταινιών «Αμελί» και «Μαθήματα Πιάνου» και παρακολουθούν έπειτα τις αντίστοιχες σκηνές των ταινιών παρατηρώντας την αλληλεπίδραση μουσικής-εικόνας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - CD Player - Ηχογραφήσεις σε CD διαφόρων έργων - Αρχείο της ΕΡΤ στο διαδίκτυο. - Φωτογραφίες ζωγραφικών πινάκων και αρχιτεκτονικών μνημείων.

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέσουν τη μουσική με το λόγο • Να δουν τις μαθηματικές αντιστοιχίες της Μουσικής (μονόχορδο Πυθαγόρα, σειρές Φιμπονάτσι κλπ) • Να συνδέσουν στοιχεία της ιστορίας της μουσικής με την ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού γενικότερα 	<p>3.2. Μουσική και άλλα μαθήματα</p>	<p><u>-Κατασκευή αυτοσχέδιων οργάνων:</u> Κατασκευάζουν ένα μονόχορδο του Πυθαγόρα και πειραματίζονται με τις ιδιότητες του ήχου και τη μαθηματική τους σχέση. Μετακινώντας τον καβαλάρη χωρίζουν την τεντωμένη χορδή: σε δύο ίσα μέρη (και το ένα μέρος δηλαδή το 1/2 δίνει την οκτάβα), σε τρία ίσα μέρη (και τα 2/3 δίνουν διάστημα καθαρής πέμπτης), σε τέσσερα ίσα μέρη (και τα 3/4 μας δίνουν την καθαρή τετάρτη) Συσχετίζουν τους φθόγγους που παράγονται ακουστικά ως προς την απόστασή τους. Διερευνούν θέματα που αφορούν την Ακουστική, τα Μαθηματικά και τη Μουσική κι ακόμη μελετούν τα βασικά στοιχεία της Πυθαγόρειας Μουσικής Θεωρίας.</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση με χρήση Τ.Π.Ε</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο τον Ελληνικό Εθνικό Ύμνο και εθνικούς ύμνος από άλλες χώρες που διδάσκονται στο μάθημα της Γεωγραφίας ή από τις οποίες κατάγονται συμμαθητές τους. Μελετούν κάθε εθνικό ύμνο και διακρίνουν το μουσικό του ιδίωμα ή στοιχεία διαφόρων μουσικών ιδιωμάτων που εμπεριέχει. (Μουσική και Γεωγραφία)</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση με χρήση Τ.Π.Ε</u> Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού λογισμικού «Εμμέλεια», της ιστοσελίδας http://melodisia.mmb.org και της σειράς «Η μουσική των λαών» http://mmb.org.gr προσεγγίζουν στοιχεία που αφορούν την Ελληνική Μουσική Παράδοση, τις Μουσικές του Κόσμου και τη Λόγια Δυτική παράδοση κατά το Κλασικισμό και το Ρομαντισμό. Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας και με τη βοήθεια του Καθηγητή Μουσικής και του Καθηγητή Πληροφορικής δημιουργούν ιστοσελίδες σχετικές με τα παραπάνω περιεχόμενα οι οποίες περιλαμβάνουν ακροάσεις μουσικής και προβολή αντίστοιχων βίντεο.</p>	<p>Εργαλεία και υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για διάφορες κατασκευές.</p> <p>«Η μουσική των λαών» http://mmb.org.gr Μελοδύσσεια: μια μουσική ιστορία για νέους http://melodisia.mmb.org.gr</p> <p>Εκπαιδευτικό λογισμικό «Εμμέλεια» (Ε.Αναστασιάδου, κ.ά. ΟΕΔΒ)</p>
--	--	---	---

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 4^{ος}: Μουσική εντός κι εκτός σχολείου

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νοιώσουν τη χαρά της δημιουργίας και της αποδοχής του δημιουργήματός τους από το ενδοσχολικό και εξωσχολικό ακροατήριο • Να νιώσουν τη χαρά και την ικανοποίηση που προσφέρει η παρουσίαση μιας εκδήλωσης, γενικότερα, με μουσική που εκτελείται ζωντανά και σε πραγματικό χρόνο ενώπιον κοινού • Να παρακολουθούν ποικιλία μουσικών δρώμενων (συναυλίες, κοντσέρτα, κτλ.) και να συμπεριφέρονται ανάλογα με την περίπτωση • Να αποκτήσουν δεξιότητες χορωδού, συμμετέχοντας σε φωνητικά σύνολα ή χορωδίες, που θα μπορούν να εμφανίζονται σε ποικίλες και διαφορετικές εκδηλώσεις εντός και εκτός σχολείου 	<p>4. 1. Εκδηλώσεις σχολικές και εξωσχολικές</p> <p>4.2 Εκπαιδευτικά προγράμματα άτυπης εκπαίδευσης</p> <p>4.3. Μουσική Αγωγή</p>	<p><u>Εκτέλεση μουσικής</u>- Παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα επ’ ευκαιρία διαφόρων εορτασμών, επετείων, εκδηλώσεων/αφιερωμάτων στο χώρο του σχολείου ή σε άλλους χώρους π.χ. Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 28^{ης} Οκτωβρίου, Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 17^{ης} Νοεμβρίου, Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 25^{ης} Μαρτίου</p> <p>Εκδηλώσεις σχετικά με θέματα μουσικά ή ευρύτερου ιστορικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος π.χ. «Πράσινα τραγούδια» «Τραγουδάμε ό, τι αγαπάμε» «Δuo πατρίδες» «Η γειτονιά μας» «Οι άνθρωποι του τόπου μου»</p> <p><u>-Εκτέλεση μουσικής-Δημιουργία μουσικής</u> Παρουσιάζουν τραγούδια και μουσική για πολύτεχνα δρώμενα ή μουσικοθεατρικές παραστάσεις που περιλαμβάνουν τη συνδρομή πολλών τεχνών, π.χ. «Παραμύθι χωρίς όνομα» του Ιάκωβου Καμπανέλη με μουσική του Μάνου Χατζιδάκι ή μελοποίηση στίχων από τους ίδιους τους μαθητές, το «Καπετάν Μιχάλη» σε θεατρική διασκευή και μουσική του Μάνου Χατζιδάκι κ.ά.</p> <p>- Στο πλαίσιο της παρουσίασης του έργου «Ο Θάνατος του Διγενή» του Άγγελου Σικελιανού</p>	<p>-Χορωδιακά έργα Ελλήνων Συνθετών*</p> <p>Πιάνο, μουσικά όργανα Orff, CD Player, σύστημα μικροφωνικής με κονσόλα, ηλεκτρονικός υπολογιστής με βιντεοπροβολέα</p>

		<p>εκτελούν αντίστοιχα τραγούδια π.χ. «Στου Διγενή τ' αλώνια» (Νίκου Γκάτσου-Μάνου Χατζιδάκι), «Ο Διγενής ψυχομαχεί» και βυζαντινούς ύμνους σε σχέση με το Πάσχα ή ακόμη μελοποιούν στίχους που περιλαμβάνονται ως τραγούδια στο έργο π.χ. τον <i>Παυλικιανό θρήνο του ζασκλάβωτου Χριστού σε τόνο αργό παλικαρίσιον</i> κ.ά.</p> <p>- Στο πλαίσιο της παράστασης «Παράξενο δεν είναι;» της Μαρίας Παπαγιάννη παρουσιάζουν τα αντίστοιχα τραγούδια σε στίχους των Γιάννη Ρίτσου, Ναζίμ Χικμέτ, Νίκου Καββαδία, Μελίνας Καρακώστα και Μαρίας Παπαγιάννη και μουσική του Θάνου Μικρούτσικου</p> <p>- Παρακολουθούν συναυλίες στο σχολείο ή εκτός σχολείου στο πλαίσιο μουσικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων/εργαστηρίων άτυπης εκπαίδευσης. Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μεγάρου Μουσικής, Επίσκεψη στα Μουσείο Λαϊκών Οργάνων, Μουσείο Λαϊκής Ενδυμασίας, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Λαογραφικά Μουσεία κλπ.</p> <p><u>-Μουσική εκτέλεση με χρήση ΤΠΕ</u> Αποστέλουν σε σχολείο άλλης χώρας ή σχολείο ελλήνων ομογενών στο εξωτερικό μέσω του διαδικτύου μια ηλεκτρονική κάρτα με επίκαιρες ευχές π.χ. για το Νέο έτος κ.ά. Η ηλεκτρονική κάρτα θα περιλαμβάνει κι ένα τραγούδι ή μουσική εκτελεσμένη και ηχογραφημένη από τους μαθητές με τη βοήθεια κατάλληλου μουσικού προγράμματος.</p>	
--	--	---	--

Γ' Τάξη Γυμνασίου

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 1ος : Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κρατούν με αυξανόμενη ευχέρεια τον παλμό παράλληλα με την ακρόαση μιας μουσικής με σύνθετα ρυθμικά σχήματα και ρυθμικά φαινόμενα π.χ συγκοπή, αντιχρονισμό, αλλαγή μέτρου, κ.ά • Να επαναλάβουν με τη φωνή τους ή με κάποιο μουσικό όργανο έναν σύνθετο μελωδικό ρυθμό • Να κρατούν με τη φωνή τους ή με μουσικά όργανα ένα ρυθμικό ostinato σε ένα τραγούδι ή μια ρυθμική απαγγελία ενός ποιήματος • Να δημιουργήσουν έναν ρυθμό παράλληλα με έναν άλλο • Να βιώσουν και να αναπτύξουν την αίσθηση της πολυρυθμίας • Να αναγνωρίζουν και να διακρίνουν ακουστικά ελληνικούς ρυθμούς • Να εμπεδώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες σχετικά με το ρυθμό που έχουν διδαχθεί σε προηγούμενες τάξεις 	<p>1.1. Ρυθμός Παλμός-ρυθμός, Συγκοπή, αντιχρονισμός, Ελιπές μέτρο -Ρυθμικές αξίες: παρεστιγμένο τέταρτο με όγδοο, παρεστιγμένο όγδοο με δέκατο έκτο, τρίγχο ογδόων, όγδοα με δύο δέκατα έκτα, συγκοπή όγδοο-τέταρτο-όγδοο, σύνδεση διαρκείας, το όγδοο ως μονάδα μέτρησης του μέτρου. -Μέτρα 2/4, 3/4 (βαλς), 3/4 (τσάμικος), 4/4, 5/8, 5/4, 7/8 (ως βορειοβαλκανικός ρυθμός), 7/8 (ως καλαματιανός), πολυρυθμοί.</p>	<p>- <u>Μουσική Εκτέλεση – Ενεργητική Ακρόαση</u> Διαβάζουν την αντίστοιχη παρτιτούρα ενώ παράλληλα ακούν τον εκπαιδευτικό που παίζει στο πιάνο σε γρήγορη εκτέλεση με διαδοχικές επαναλήψεις την πολυρυθμία τρίχων και ογδόων:</p> <p>Χωρίζονται έπειτα σε δυο ομάδες. Η μια αποδίδει χωριστά το πάνω πεντάγραμμο με τα ρυθμικά ονόματά του «τρί-ο-λα» και η άλλη το κάτω πεντάγραμμο με τα ρυθμικά ονόματα «τι – τι». Στη συνέχεια εκτελούν ταυτόχρονα τα μέρη τους φωνητικά αποδίδοντας και το τονικό ύψος</p> <p>-<u>Μουσική Εκτέλεση</u> Σε ζευγάρια εκτελούν τον εξής πολλαπλό ρυθμό, σε διαδοχικές επαναλήψεις, ο καθένας σε ένα διαφορετικό glockenspiel:</p> 	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ' Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>

		<p>Ο ένας μετρά ανά τρία κι εκτελεί το φθόγγο <i>μι</i> κι ο άλλος μετρά ανά δυο κι εκτελεί το φθόγγο <i>φα</i></p> <p>-<u>Μουσική εκτέλεση</u> Δημιουργούν ένα ποίημα –ρυθμική απαγγελία στο ρυθμό του ostinato του τραγουδιού “We will rock you” των Queen που χτυπούν –παράλληλα με την απαγγελία - στο θρανίο ή με body percussion:</p> <p>τί - η ηα ηη - η ηα</p> <p>-<u>Μουσική δημιουργία με χρήση ΤΠΕ</u> Με τη βοήθεια μουσικού προγράμματος σε λούπα δεδομένου ρυθμού- την οποία επιλέγουν σύμφωνα με το στυλ της μουσικής που τους ενδιαφέρει- αυτοσχεδιάζουν παράλληλα ένα νέο ρυθμό δημιουργώντας μια αίσθηση πολυρυθμίας.</p> <p>-<u>Μουσική Δημιουργία</u> Πειραματίζονται με την τεχνική του beatboxing - τέχνη της παραγωγής drum beats, ρυθμού και μουσικών ήχων με το στόμα, τα χείλη, τη γλώσσα, τη φωνή, τη ρινική κοιλότητα και το λαιμό και αυτοσχεδιάζουν ρυθμικά σχήματα. Αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο μαθημάτων τεχνικής beatboxing που εκτελούν υποδειγματικά τρόπους μίμησης του ιδιαίτερου ηχοχρώματος των διαφορετικών κρουστών ενός drum-set</p>	<p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας Μουσικό πρόγραμμα δημιουργίας μουσικής</p>
--	--	---	---

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν και να παίζουν μια μελωδία σε διαφορετικές τονικότητες • Να χειρίζονται την αλλαγή τονικότητας για δημιουργικούς στόχους, τροποποιώντας μικρά μελωδικά σχήματα με αντίθεση, μίμηση, επίμονη επανάληψη, κ.ά. • Να διακρίνουν μελωδικά στοιχεία ενός είδους μουσικής σε ένα διαφορετικό είδος. • Να δημιουργούν δικές τους μελωδίες στη φλογέρα ή στο glockenspiel τις οποίες να μπορούν να ερμηνεύουν με μουσικότητα. • Να μελοποιούν ένα ποίημα ή να δημιουργούν δικούς τους στίχους σε δεδομένη μελωδία. 	<p>1.2. Τονικό ύψος-Μελωδία</p> <p>-Μελωδικό μοτίβο, -Κλίμακες μείζονες και ελάσσονες, Δώριος τρόπος Πεντατονική κλίμακα -Τόνος, Ημιτόνιο, Τριημιτόνιο, -Αρπισμός.</p>	<p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Εκτελούν στο glockenspiel, στην κιθάρα ή σε άλλα μελωδικά όργανα το riff με το οποίο ξεκινά το τραγούδι “Smoke on the water” (μι-σολ-λα, μι-σολ-σι ύφεση λα, μι-σολ-λα –σολ-μι). Στη συνέχεια, δοκιμάζουν να το εκτελέσουν ένα ημιτόνιο τονικά ψηλότερα.</p> <p>-<u>Εκτέλεση –Δημιουργία μουσικής (επέκταση προηγούμενης δραστηριότητας)</u> Πάνω στη βάση του riff με το οποίο ξεκινά το τραγούδι “Smoke on the water” (μι-σολ-λα, μι-σολ-σι ύφεση λα, μι-σολ-λα –σολ-μι) δημιουργούν συλλογικά ένα τραγούδι αυτοσχεδιάζοντας μελωδίες καιμ στίχους. Ο εκπαιδευτικός συνοδεύει παίζοντας σε μελωδικό όργανο και τον ακολουθούν όσοι μαθητές γνωρίζουν κάποιο μουσικό όργανο. Στο τέλος, ο εκπαιδευτικός καταγράφει το τραγούδι σε παρτιτούρα και οι μαθητές ηχογραφούν μια εκτέλεσή του..</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Εκτελούν στο πιάνο το Δώριο τρόπο παίζοντας μια διαδοχή των φθόγγων από το ρε ως το ρε στα άσπρα πλήκτρα. Έπειτα ακούν το “Fantasia on Greensleaves” του Ralph Vaughan Williams ” και διακρίνουν το Δώριο τρόπο που μόλις εκτέλεσαν. Ακούν στη συνέχεια Έπειτα ακούν το τραγούδι “Dans Le Port d'Amsterdam” του Jacques Brel, το “Leaving Greensleaves” του Leonard Cohen's και παρατηρούν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των τραγουδιών.</p> <p>-<u>Δημιουργία Μουσικής</u> Αυτοσχεδιάζουν δικές τους μελωδίες στο πλαίσιο του Δώριου τρόπου με τη βοήθεια μουσικού προγράμματος τις οποίες επαναλαμβάνουν σε άλλες τονικότητες δημιουργώντας μια αλυσίδα.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p> <p>Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας Μουσικό πρόγραμμα δημιουργίας μουσικής</p>
---	---	--	--

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη διμερή μορφή, την τριμερή μορφή, τη μορφή ρόντο και τη μορφή θέμα και παραλλαγές σε μουσικά έργα • Να αυτοσχεδιάζουν δικές τους μελωδίες στις μορφές που έχουν διδαχτεί. • Να αυτοσχεδιάζουν μελωδικές ερωτήσεις και απαντήσεις, με όργανα ή με τη φωνή. 	<p>1.3. Μορφή -Διμερής και Τριμερής μορφή, μορφή ρόντο, θέμα και παραλλαγές Ερώτηση –Απάντηση,</p>	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Οι μαθητές ακούν διαφορετικές μουσικές συνθέσεις και διακρίνουν τη μορφή τους π.χ. το τραγούδι «Μια θάλασσα μικρή» (ABA – Τριμερής μορφή), κ.ά.</p> <p><u>Δημιουργία Μουσικής</u> Δημιουργούν ομάδες 4-5 μελών και αυτοσχεδιάζουν εναλλάξ μελωδίες στη μορφή της ερώτησης- απάντησης. Όλα τα μέλη της ομάδας (Tutti) εκτελούν μαζί σε μελωδικά όργανα το riff με το οποίο ξεκινά το τραγούδι “Smoke on the water” (μι-σολ-λα, μι-σολ-σι ύφεση λα, μι-σολ-λα –σολ-μι) κι έπειτα ένα μέλος (solo) αυτοσχεδιάζει ως απάντηση μια παραλλαγή του riff ή μια μελωδία δικής του έμπνευσης. Ακολουθεί το riff από την ομάδα κι ο αυτοσχεδιασμός του επόμενου μέλους, κ.ο.κ</p>	<p>- -Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπούρινο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν με ακρίβεια τη δυναμική αγωγή ενός μουσικού έργου με τους βασικούς όρους περιγραφής της δυναμικής αγωγής. • Να συνειδητοποιήσουν πως η δυναμική αγωγή συνυφίνεται και με άλλες μουσικές έννοιες 	<p>1.4. Δυναμική Αγωγή</p>	<p><u>-Μουσική εκτέλεση</u> Τραγουδούν τον Εθνικό Ύμνο ακολουθώντας τις ενδείξεις δυναμικής που βλέπουν στην παρτιτούρα του.</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν τη σύνθεση “Mars” από το έργο «Οι πλανήτες» του G.Holst και αναπαριστούν τις καταστάσεις και μεταβολές της δυναμικής σε χαρτί με μια γραμμή που ανεβαίνει στο cresc και κατεβαίνει στο dim. Αξιολογούν ποιο σημείο πρέπει να σημειωθεί με ffff.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 - CD Player</p>

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιούν με ευχέρεια την ιταλική ορολογία για τη ρυθμική αγωγή • Να διακρίνουν πως η ρυθμική αγωγή επηρεάζει το ύφος της μουσικής 	<p>1.5. Ρυθμική Αγωγή</p>	<p><u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν μουσικά έργα με διαφορετική ρυθμική αγωγή και προσπαθούν να διακρίνουν τις διαφορές στην έκφρασή τους ανάλογα με το τέμπο π.χ. Ακούν το “Can –Can” του J.Offenbach και έπειτα τις «Χελώνες» από το Καρναβάλι των ζώων» του C.Saint-Saens και παρατηρούν πως η μεταβολή στη ρυθμική αγωγή του δεύτερου έργου επηρέασε άμεσα το ύφος της μουσικής.</p>	<p>- -Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμποурίνο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν πως η παλέτα των ηχοχρωμάτων της συμφωνικής ορχήστρας λειτουργεί στυλιστικά κι εκφραστικά σε ένα μουσικό έργο • Να διερευνήσουν τη λειτουργία τη ανθρώπινης φωνής και των μουσικών οργάνων σε σχέση με το είδος της μουσικής όπου απαντώνται • Να αναγνωρίζουν μουσικά όργανα σε σύνολα τζαζ, παραδοσιακής, ροκ κ.ά. και άλλων ειδών μουσικής. 	<p>1.6. Ηχώχρωμα</p> <p>-Αναγνώριση φυσικών και ηλεκτρονικών ήχων.</p> <p>-Διάκριση ηχοχρωμάτων διαφόρων μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας καθώς και παραδοσιακών μουσικών οργάνων.</p>	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Παρακολουθούν στο Διαδίκτυο βιντεοσκοπημένη ζωντανή εκτέλεση του “Imperial March (Darth Vader’s Theme) του John Williams από τη μουσική της κινηματογραφικής ταινίας “Star Wars” ” και παρατηρούν πως η ενορχήστρωση στο συμφωνικό αυτό έργο δημιουργεί αντίστοιχα συναισθήματα κατά την ακρόαση. Στη συνέχεια, βλέπουν την αντίστοιχη σκηνή της ταινίας όπου ακούγεται η σύνθεση και συνειδητοποιούν την επίδραση της μουσικής στην τέχνη του κινηματογράφου.</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο βιντεοσκοπημένες ζωντανές εκτελέσεις διαφόρων ειδών μουσικής και διακρίνουν το ηχώχρωμα των οργάνων που απαντώνται στα αντίστοιχα μουσικά σύνολα. Διερευνούν ακόμη πως επιδρά σε ένα δεδομένο μουσικό είδος η εισαγωγή</p>	<p>- -Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Να πειραματίζονται με το ηχόχρωμα μουσικών οργάνων στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού μουσικού λογισμικού. 		<p>ενός μουσικού οργάνου από διαφορετικό είδος μουσικής, π.χ. το σιτάρ στη ροκ μουσική, μια ολόκληρη συμφωνική ορχήστρα που συνοδεύει ένα ροκ συγκρότημα, κ.ά.</p> <p><u>Μουσική Δημιουργία</u> Δημιουργούν με τη βοήθεια μουσικού προγράμματος διαφορετικές ενορχηστρώσεις ενός μουσικού θέματος διερευνώντας το ηχόχρωμα ως εκφραστικό εργαλείο.</p>	<p>2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμποурίνο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις διαφορετικές μορφές συνήχησης σε διάφορα μουσικά ρεύματα του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα 	<p>1.7. Συνήχηση</p> <p>- Μονοφωνία, Ετεροφωνία, Πολυφωνία, Ομοφωνία</p> <p>-Μπορντούν</p> <p>-Εκτέλεση δίφωνων, τρίφωνων και τετράφωνων κανόνων.</p> <p>-Σύμφωνες και διάφωνες συνηχήσεις,</p>	<p>-<u>Δημιουργία Μουσικής Χωρίζονται</u> σε τρεις ομάδες. Η μια ομάδα εκτελεί φωνητικά ή σε glockenspiel το φθόγγο ντο με γρήγορες επαναλήψεις δεκατων-έκτων και η άλλη μπαίνει λίγο μετά κάνοντας το ίδιο με τον φθόγγο φα. Η τρίτη ομάδα εκτελεί γρήγορες επαναλήψεις ντο-φα.* Οι δυο ομάδες μπορούν και να μην συγχρονίζονται απόλυτα και να παίζουν πολυρυθμικά επεκτείνοντας έτσι το αποτέλεσμα της συνήχησης</p> <p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση (συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας)</u> Ακούν το έργο “In C” του Terry Riley από τους Bang on a can και διακρίνουν τη μορφή συνήχησης (drone music).</p>	<p>- -Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμποурίνο, τρίγωνο, glockenspiel</p> <p>- Πιάνο, αρμόνιο</p> <p>- CD Player</p>

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2^{ος} Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να τραγουδούν σύνθετα – από άποψη μουσικής και λόγου - ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια • Να προσεγγίζουν την οργανική σύνδεση της ελληνικής μουσικής παράδοσης με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων • Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στο περιβάλλον μέσα από δημοτικά ελληνικά τραγούδια που πηγάζουν από την αλληλένδετη σχέση του ανθρώπου με τη φύση • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να ψάλλουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και να εκτελούν θρησκευτικά παραδοσιακά τραγούδια ως έκφραση θρησκευτικού βιώματος σε σχέση με εορτές της ορθόδοξης εκκλησίας • Να εκτελούν μελωδίες παραδοσιακών τραγουδιών σε μουσικά όργανα • Να εκτελούν σε κρουστά μουσικά όργανα το μελωδικό ρυθμό παραδοσιακών ελληνικών τραγουδιών που μαθαίνουν • Να βιώσουν την αρχαία ελληνική μουσική ως ένα στοιχείο πολιτισμικής κληρονομιάς 	<p>2.1 Ελληνική μουσική παράδοση Δημοτική μουσική Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική</p>	<p><u>Εκτέλεση Μουσικής-Ακρόαση Μουσικής</u> Μαθαίνουν ελληνικά δημοτικά τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας (με όσο το δυνατόν τα σχετικά φωνητικά «γυρίσματα») και λόγου απ' όλο τον ελλαδικό χώρο π.χ. «Τζιβαέρι» (Δωδεκάνησα), «Κάτω στην Αγιά Μαρίνη» (Αν.Θράκης), «Να τα ταξιδέψω θέλω» (Χίος-Λέσβος), κ.ά.</p> <p><u>Εκτέλεση-Ακρόαση Μουσικής</u> Μαθαίνουν δημοτικά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με τον κύκλο του χρόνου: π.χ. Κάλαντα Χριστουγέννων «Στρίνα» (Ελληνόφωνη Κάτω Ιταλία), Κάλαντα Πρωτοχρονιάς «Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά» (Καππαδοκίας & Μυτιλήνης) αποκριάτικα τραγούδια «Καλόγηρος δουλειά δεν εχ'» (Θράκης), - <u>Εκτέλεση Ακρόαση Μουσικής</u> Μαθαίνουν δημοτικά τραγούδια από όλο τον ελλαδικό χώρο σε σχέση με ιστορικά γεγονότα, τα οποία, στη συνέχεια, πρέπει να ερευνήσουν και να μελετήσουν: π.χ. «Σημαίνει ο Θιός σημαίνει η γη», κλπ.</p> <p><u>-Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και μελετούν την καλλιτεχνική και λειτουργική αξία τους π.χ. Τροπάριο του Νυμφίου «Ίδου ο Νυμφίος έρχεται», κ.ά.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ' Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff:</p>

			Κλάβες, ταμπουρίνο, τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νιώσουν την αισθητική συγκίνηση από την ακρόαση και την εκτέλεση τραγουδιών μελοποιημένης Ελληνικής ποίησης • Να βιώσουν τη σημασία ιστορικών γεγονότων ορόσημων για την πατρίδα μας και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε σχέση με εκείνα • Να αποτιμούν και να αξιολογούν διαισθητικά την επαφή με τα αγαθά της τέχνης και το ωραίο • Να εκφέρουν και να αρθρώνουν με άνεση και ακρίβεια το λόγο με τη μελωδία και το ρυθμό της μουσικής 	<p>2.2. Μελοποιημένη ποίηση-συνθέτες Ελληνες</p> <p>Αστική μουσική-λαϊκή</p> <p>Σύγχρονοι Έλληνες τραγουδοποιοί</p>	<p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής Τραγούδια για εθνικές εορτές κι επετείους</u> Οι μαθητές μαθαίνουν τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου που συνδέονται με το έπος του 40', την Κατοχή και την Απελευθέρωση π.χ. «Άσμα ασμάτων» (Ι.Καμπανέλης – Μ.Θεοδωράκης), «Της Δικαιοσύνης ήλιε Νοητέ» (Ο.Ελύτη – Μ.Θεοδωράκη) κ.ά., με την εξέγερση του Πολυτεχνείου «Δώδεκα Παιδιά» (Δ.Χριστοδούλου – Μ.Λοΐζου), «Ο Δράκος» (Ν.Γκάτσου-Στ. Ξαρχάκου) και με την εθνική εορτή στις 25 Μαρτίου «Χάραμα» (Δ.Σολωμού – Γ.Μαρκόπουλου), «Ωδή στον Καραϊσκάκη» (Δ.Σαββόπουλου) και μελοποιημένες στροφές –πέρα από τις οκτώ πρώτες- από τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν» του Δ.Σολωμού σε μελοποίηση του Ν.Χ.Μάντζαρου.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν καντάδες, αστικά ελαφρά και λαϊκά τραγούδια π.χ. «Γιαλό – γιαλό» (με διφωνία), «Καροτσέρη τράβα» (Απ.Χατζηχρήστου), «Ο Ζέππος» (Γ.Παπαϊωάννου), « κ.ά.</p> <p>- <u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν νεότερα ελληνικά τραγούδια απαιτητικά από άποψη ρυθμού, μελωδίας και λόγου π.χ. «Τα παιδιά του Πειραιά» (Μ.Χατζιδάκι), «Κυκλάμινο» (Γ.Ρίτσου – Μ.Θεοδωράκη), «Απονη ζωή» (Α.Παπαδόπουλου-Στ.Ξαρχάκου), «Ο Μέρμηγκας» (Γ.Νεγρεπόντη – Μ.Λοΐζου), «Άγγελος Αρχάγγελος» (Δ.Σαββόπουλου) κ.ά.</p> <p>Μελετούν το πολιτισμικό περιβάλλον της εποχής που γράφτηκαν τα προς εκμάθηση και ακρόαση τραγούδια.</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής</u> Μαθαίνουν τραγούδια με περιεχόμενο σχετικά με το δεσμό του ανθρώπου με τη φύση, με την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και με εναλλακτικές μορφές ενέργειας αλλά και την ανάγκη αλλαγής τρόπου ζωής και την απαλλαγή από τον καταναλωτισμό και την αλόγιστη σπατάλη ενέργειας π.χ. «Στα καμένα» (Μ.Γκανά – Λ.Μαχαίριτσα), «Λάρυμνα» (Θ.Μπακαλάκου), «Ιώδιο, καίσιο, στρόντιο» (Άκη Πάνου) κ.ά.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ' Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού)</p> <p>Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.)</p> <p>13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α'-Β'-Γ' Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008</p> <p>Μουσικά όργανα Orff: Κλάβες, ταμπουρίνο,</p>

			<p>τρίγωνο, glockenspiel - Πιάνο, αρμόνιο - CD Player</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν την έννοια της διαχρονικότητας της μουσικής και τον ρόλο των δημιουργών της • Να ακροασθούν με ευαισθησία ένα έργο λόγιας δυτικής μουσικής, να εκφραστούν μέσα από αυτό και να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους • Να μπορούν να διακρίνουν κατά την ακρόαση ενός μουσικού έργου τα δομικά κι εκφραστικά στοιχεία του και να παρακολουθήσουν την εξέλιξή τους σε όλη τη διάρκειά του • Να προσεγγίσουν με δεκτικότητα τα σύγχρονα ρεύματα της Λόγιας Δυτικής Μουσικής και να συνδέσουν τα ρεύματα αυτά με τις ραγδαίες αλλαγές στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου 	<p>2.3 Λόγια Δυτική Μουσική</p> <p>20 – 21^{ος} αιώνας</p>	<p>- <u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το τρίτο Συμφωνικό Σχέδιο «Διάλογος του ανέμου με τη θάλασσα» από το έργο «Η Θάλασσα» του C. Debussy . Φαντάζονται τα φυσικά φαινόμενα που περιγράφει κάθε φορά η μουσική και παρατηρούν με ποια μουσικά μέσα αυτό επιτυγχάνεται. Στο τέλος της ακρόασης περιγράφουν τα συναισθήματα που τους δημιούργησε το έργο.</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν τις «Τελετές των αντίπαλων φυλών» και τους «Χορούς της γης» από την «Ιεροτελεστία της Άνοιξης» του I. Stravinsky και περιγράφουν τη δυναμική αγωγή σε σχέση με την ποικιλία ηχοχρωμάτων της ορχήστρας που δημιουργεί ο συνθέτης στο έργο.</p> <p><u>Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το “Hungarian Rock” του G. Ligeti και διακρίνουν στοιχεία από το μινιμαλισμό και την προοδευτική ροκ μουσική.</p> <p>-<u>Ενεργητική μουσική με χρήση ΤΠΕ</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο με το πρώτο μέρος από το έργο “Metastasis:” του Ianni Xenaki που συνδυάζει την προβολή της αντίστοιχης παρτιτούρας παράλληλα με την ακρόαση.</p> <p>-<u>Ενεργητική ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο το trailer της κινηματογραφικής ταινίας <i>Koyaanisqatsi</i> του Godfrey Reggio και παρατηρώντας τη μουσική του Philip Glass και τις αντίστοιχες σκηνές περιγράφουν τη σύνδεση των συναισθημάτων που δημιουργεί η μουσική με τα σοβαρά προβλήματα που δημιούργησε η ανάπτυξη των σύγχρονων μεταβιομηχανικών κοινωνιών.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ. Δημητρακοπούλου, Μ. Τζένου, Π. Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού) Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 - CD Player Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>

<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση • Να εκτελέσουν μουσικές και τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών • Να κατανοήσουν ότι η μουσική ταυτότητα ενός λαού προσδιορίζεται και δέχεται επιδράσεις από διαφορετικά πολιτισμικά στοιχεία • Να αντιληφθούν τις διαστάσεις του σύγχρονου ρεύματος της World Music και τη σημασία της για τη συνεργασία και την επικοινωνία των ανθρώπων. • Να συνειδητοποιήσουν ότι η πολιτισμική διαφορετικότητα δεν αποτελεί εμπόδιο για την επικοινωνία των ανθρώπων 	<p>2.4 Μουσικές του κόσμου</p> <p>Ethnic και World Music</p>	<p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν παραδοσιακές μουσικές και τραγούδια απ' όλο τον κόσμο σε σύγχρονες εκτελέσεις κι ενορχηστρώσεις κι ακόμη ρεύματα μουσικής που έχουν προκύψει από προσμίξεις – fusion-πολλών διαφορετικών μουσικών ιδιωμάτων με την παραδοσιακή μουσική λαών από όλον τον κόσμο.</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το τραγούδι “Heygana” του Ali Farka Toure και παρατηρούν την πρόσμειξη στοιχείων αφρικάνικης μουσικής και blues στοιχείων. Κατά την ακρόαση διακρίνουν ακουστικά το ostinato στη μελωδική γραμμή του μπάσου (σι ύφεση-ντο-ρε-σολ) σε όλη τη διάρκεια του τραγουδιού και τον αντιφωνικό τρόπο εκτέλεσης του.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού) Σχολικό Βιβλίο 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 - CD Player Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων το οποίο συμπεριλαμβάνει δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου}-21^{ου} αιώνα Να εκφράζουν και να αιτιολογούν τα συναισθήματα, τις απόψεις και τις προτιμήσεις τους για μουσικά έργα από διάφορα μουσικά είδη που συνήθως ακούν και τραγουδούν 	<p>2.5 Δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} – 21^{ου} αιώνα</p> <p>Ragtime, jazz, rock and roll, rock, pop, disco, reggae rap, hip-hop, techno, ambient, κ.ά.</p>	<p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο το μέρος του αριστερού χεριού των πρώτων τεσσάρων μέτρων του "Maple Leaf Rag" του συνθέτη της ragtime Scott Joplin. Τραγουδά τους φθόγγους της μελωδικής γραμμής του αριστερού χεριού μαζί με τους μαθητές.</p> <p>Παίζει έπειτα το μέρος του δεξιού χεριού καθώς οι μαθητές διακρίνουν ακουστικά και παρατηρούν στην αντίστοιχη παρτιτούρα το φαινόμενο της συγκοπής Τραγουδά τους φθόγγους της μελωδικής γραμμής του δεξιού χεριού μαζί με τους μαθητές.</p> <p>Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός παίζει και τα δυο χέρια μαζί και σε επόμενη εκτέλεση παίζει αναλύοντας παράλληλα την αρμονική ανάπτυξη στο έργο με εκτέλεση διακριτή της διαδοχής των αντίστοιχων συγχορδίων.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού) Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο</p>

Ab:V² I V¹I

-Ενεργητική Ακρόαση Ακούν εκτέλεση του "Maple Leaf Rag του συνθέτη Scott Joplin. στο πιάνο- το όργανο της ragtime- κι έπειτα σε μεταγραφή του έργου για big band από τον jazz τρομπονίστα και τρομπετίστα Tommy Dorsey της swing era (περίοδο του swing στη Jazz μουσική). Παρατηρούν τη συγγένεια των μουσικών ιδιωμάτων του ragtime και της jazz μουσικής. Διακρίνουν ειδικότερα στη δεύτερη εκτέλεση ποια μουσικά όργανα της big band πρωταγωνιστούν κάθε φορά.

-Ενεργητική Ακρόαση Προσεγγίζουν τρία αντιπροσωπευτικά μουσικά αποσπάσματα blues, gospel και country μουσικής για να διερευνήσουν τις ρίζες της rock and roll μουσικής από τα τρία αυτά μουσικά είδη:

■ Ακούν το τραγούδι "Trouble of the world" (gospel μουσική) από τη Machalia Jackson βλέποντας στο Διαδίκτυο την αντίστοιχη σκηνή από την αμερικάνικη κινηματογραφική ταινία "Imitation of Life" του Douglas Sirk όπου η ίδια εμφανίζεται ως σολίστας- χορωδός σε μια εκκλησία.

■ Ο εκπαιδευτικός παίζει στο πιάνο τη boogie-woogie μελωδική γραμμή του μπάσου ενός τυπικού παραδείγματος 12μετρου blues, υπογραμμίζοντας τη διαδοχή των βαθμίδων I – IV -I-V-IV-I με τον φθόγγο της βάσης κάθε βαθμίδας:

Μουσικών Κειμένων
Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» -
Βιβλίο Εκπαιδευτικού
(Μόσχος Κ.,
Κανδυλάκη Μ.,
Τόμπλερ Μ.)
13 Audio CD
Διδακτικών Πακέτων
& Ανθολογίου
Μουσικών Κειμένων
Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου»
Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008
- CD Player
Ηλεκτρονικός
υπολογιστής με ηχεία
Βιντεοπροβολέας

		<p>■ Έπειτα οι μαθητές ακούν το τραγούδι ‘What’d I Say’ (Rhythm & Blues μουσική) του Ray Charles και διακρίνουν σε αυτό τη διαδοχή συγχορδιών 12μετρου blues.</p> <p>■ Ακούν το τραγούδι “Blue Moon of Kentucky” (country μουσική) από τον Elvis Presley – στο ξεκίνημα του ως hillbilly τραγουδιστής - κι έπειτα το τραγούδι “Rock Around the Clock” (Rock and Roll-Rockabilly μουσική) από τον Billy Haley.</p> <p>Διακρίνουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ενδεικτικών μουσικών παραδειγμάτων που άκουσαν</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Διακρίνουν την διαδοχή συγχορδιών 12μετρου blues σε ένα σύγχρονο τραγούδι π.χ στο τραγούδι “Mercy” της τραγουδοποιού Duffy (2008)..</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση</u> Ακούν το Rhythm and blues ή ειδικότερα electric blues τραγούδι “Crawling Up a Hill” του John Mayall σε εκτέλεση του 1964 από τους John Mayall & the Bluesbreakers και διακρίνουν τη μορφή του (ABA) και την ενορχήστρωση του (φωνητικά, φουσαρμόνικα, όργανο, μπάσο, ντραμς). Παρατηρούν ακόμη ποια μουσικά όργανα κάνουν σόλο (φουσαρμόνικα, ηλεκτρική κιθάρα) και σε ποιο σημείο του τραγουδιού. Ο εκπαιδευτικός ζητά να παρατηρήσουν τον τρόπο που τελειώνει το τραγούδι σε σχέση με τον αντίστοιχο στίχο “My life is just a slow train crawling up a hill” (μουσικός χρωματισμός του στίχου με ritardando).</p> <p><u>-Ενεργητική Ακρόαση (συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας)</u> Ακούν νεότερη διασκευή (2003) του blues τραγουδιού “Crawling Up a Hill” του John Mayall από την τραγουδοποιό Katie Melua ή αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο με ζωντανή εκτέλεση του τραγουδιού. Διακρίνουν τις διαφορές σε σχέση με την αυθεντική εκτέλεση από τους John Mayall & the Bluesbreakers (περισσότερα jazz στοιχεία και αντίστοιχη ενορχήστρωση, πιο ήρεμη διάθεση, αργό tempo στη νεότερη εκτέλεση).</p> <p><u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο μαγνητοσκοπημένων ζωντανών εμφανίσεων μουσικών και μουσικών συνόλων της jazz, rock and roll, rock, pop, disco, reggae, rap, hip-hop και techno μουσικής. Παρατηρούν ποια μουσικά όργανα παίζουν, ποια πρωταγωνιστούν και μέσω των κινηματογραφημένων πλάνων συνδέουν το στυλ της μουσικής με τη γενικότερη αισθητική της περιόδου δημιουργίας της.</p> <p><u>-Εκτέλεση Μουσικής</u> Χωρίζονται σε ομάδες εργασίας με θέμα τις μουσικές τους προτιμήσεις όσον αφορά δημοφιλή μουσικά ρεύματα του 20^{ου} – 21^{ου} αιώνα. Κάθε ομάδα θα εκτελέσει ένα αγαπημένο της τραγούδι και θα παρουσιάσει το μουσικό ρεύμα στο οποίο ανήκει, την ιστορία του, τον καλλιτέχνη δημιουργό του, το μήνυμα που θέλει να μεταφέρει ή το συναίσθημα που θέλει να εκφράσει, το κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται κι άλλα συναφή θέματα</p>	
--	--	---	--

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3⁰⁵ : Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέσουν δημιουργικά τη μουσική με το Λόγο, το Θέατρο, τα Εικαστικά, κ.ά. • Να κατανοήσουν το λειτουργικό ρόλο της μουσικής σε άλλες τέχνες π.χ. στο Θέατρο, στον Κινηματογράφο, κ.ά. 	<p>3.1. Μουσική και άλλες τέχνες</p>	<p>-<u>Ενεργητική Ακρόαση</u> Προσεγγίζουν την ambient μουσική ακούγοντας το κομμάτι “Hands Cover Bruise” των Trent Reznor και Atticus Ross από το soundtrack της κινηματογραφικής ταινίας “The Social Network” του David Fincher. Κατά τη διάρκεια της ακρόασης έχουν αρχικά τα μάτια τους κλειστά μέχρι να φανταστούν ένα όνειρο ή μια σκηνή κινηματογραφικής ταινίας που μπορεί να περιγράφει η μουσική· ξεκινούν έπειτα να γράφουν ή να ζωγραφίζουν ό, τι φαντάστηκαν παράλληλα με την ακρόαση. Στο τέλος περιγράφουν λεκτικά τα συναισθήματα που τους προκάλεσε η μουσική. Μπορούν έπειτα να παρακολουθήσουν τις σκηνές από την ταινία που αντιστοιχούν στη μουσική που άκουσαν και να παρατηρήσουν την αλληλεπίδραση εικόνας-μουσικής. (Μουσική και Κινηματογράφος, Μουσική και Εικαστικά</p> <p><u>Κριτική ακρόαση</u> Οι μαθητές παρακολουθούν ένα θεατρικό έργο και σχολιάζουν το πώς συνδυάστηκε η μουσική με το περιεχόμενο του έργου.</p> <p><u>Μουσική δημιουργία</u> Ντύνουν μουσικά ένα θεατρικό έργο επιλέγοντας ηχογραφημένη μουσική ή δημιουργώντας οι ίδιοι τη μουσική ή τα αηχητικά «εφέ» που απαιτούνται. Οι μαθητές τραγουδούν ή εκτελούν μουσικά όργανα κατά τη διάρκεια της θεατρικής παράστασης.</p>	<p>-Διδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού) Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 - CD Player Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>

<p>Οι μαθητές μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέσουν τη μουσική με το λόγο • Να δουν τις μαθηματικές αντιστοιχίες της Μουσικής (μονόχορδο Πυθαγόρα, σειρές Φιμπονάτσι κλπ) • Να συνδέσουν στοιχεία της ιστορίας της μουσικής με την ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού γενικότερα 	<p>3.2. Μουσική και άλλα μαθήματα</p>	<p><u>-Ενεργητική Ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Αναζητούν στο Διαδίκτυο βίντεο με την αρχή των τίτλων της κινηματογραφικής γαλλικής μουσικής ταινίας “Les Parapluies de Cherbourg” του Jacques Demy. Παρατηρούν τη μουσική του Παρατηρούν τη μουσική του Michel Legrand.με την οποία ξεκινά η ταινία σε σχέση με τη σκηνή της βροχής και των περαστικών με τις ομπρέλες. Ακούν έπειτα το ομώνυμο τραγούδι της ταινίας που συνέθεσε ο Michel Legrand για τη Νάνα Μούσχουρη και διαβάζουν τους στίχους στα γαλλικά. (Μουσική και Γαλλικά, Μουσική και Κινηματογράφος)</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση με χρήση ΤΠΕ</u> Ακούν και διαβάζουν στα αγγλικά τους στίχους του τραγουδιού “Why” της τραγουδοποιού Tracy Charman και με βάση το κοινωνικό περιεχόμενο του τραγουδιού (πόλεμος, φτώχεια και υποσιτισμός των παιδιών ανά τον κόσμο - ευμάρεια των ανεπτυγμένων κοινωνιών, εγκληματικότητα, μοναξιά) δημιουργούν με τη βοήθεια του προγράμματος Microsoft Movie Maker ή άλλου αντίστοιχου - δουλεύοντας ατομικά ή κατά ομάδες μια ταινία αντίστοιχου περιεχομένου που θα προβάλλεται παράλληλα με το τραγούδι. (Μουσική και Αγγλικά)</p> <p><u>-Ενεργητική ακρόαση</u> Ακούν το “Macky Messer” από την «Όπερα της Πεντάρας» των Bertolt Brecht και Kurt Weill σε αυθεντική εκτέλεση από την Lotte Lenya και διαβάζουν τους στίχους στα γερμανικά. Έπειτα ακούν το ίδιο τραγούδι “Mack the Knife” –διαβάζοντας παράλληλα τους στίχους σε αγγλική απόδοση - από τον Louis Armstrong κι έπειτα σε νεότερη εκτέλεση από τον Robbie Williams. Παρατηρούν τις διαφορές μεταξύ των τριών εκτελέσεων. (Μουσική και Γερμανικά, Μουσική και Αγγλικά)</p>	<p>Διαδακτικό Πακέτο «Μουσική Γ΄ Γυμνασίου» (Μ.Δημητρακοπούλου, Μ.Τζένου, Π.Ανδρούτσος), ΟΕΔΒ 2010 Βιβλίο Μαθητή – Τετράδιο Εργασιών-Βιβλίο Εκπαιδευτικού) Σχολικό Βιβλίο «Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» - Βιβλίο Εκπαιδευτικού (Μόσχος Κ., Κανδυλάκη Μ., Τόμπλερ Μ.) 13 Audio CD Διδακτικών Πακέτων & Ανθολογίου Μουσικών Κειμένων Α΄-Β΄-Γ΄ Γυμνασίου» Π.Ι& ΥΠΕΠΘ 2008 - CD Player Ηλεκτρονικός υπολογιστής με ηχεία Βιντεοπροβολέας</p>
---	--	--	---

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 4^{ος}: Μουσική εντός κι εκτός σχολείου

ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να νοιώσουν τη χαρά της δημιουργίας και της αποδοχής του δημιουργήματός τους από το ενδοσχολικό και εξωσχολικό ακροατήριο • Να νιώσουν τη χαρά και την ικανοποίηση που προσφέρει η παρουσίαση μιας εκδήλωσης, γενικότερα, με μουσική που εκτελείται ζωντανά και σε πραγματικό χρόνο ενώπιον κοινού • Να παρακολουθούν ποικιλία μουσικών δρώμενων (συναυλίες, κοντσέρτα, κτλ.) και να συμπεριφέρονται ανάλογα με την περίπτωση • Να αποκτήσουν δεξιότητες χορωδού, συμμετέχοντας σε φωνητικά σύνολα ή χορωδίες, που θα μπορούν να εμφανίζονται σε ποικίλες και διαφορετικές εκδηλώσεις εντός και εκτός σχολείου 	<p>4.1. Σχολικές κι εξωσχολικές εκδηλώσεις</p> <p>4.2. Εκπαιδευτικά προγράμματα άτυπης εκπαίδευσης</p> <p>4.3. Μουσικιά Αγωγή</p>	<p>-- Παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα επ' ευκαιρία διαφόρων εορτασμών, επετείων, εκδηλώσεων/ αφιερωμάτων στο χώρο του σχολείου ή σε άλλους χώρους π.χ. Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 28^{ης} Οκτωβρίου, Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 17^{ης} Νοεμβρίου, Μουσικό πρόγραμμα σχολικής εορτής 25^{ης} Μαρτίου Εκδηλώσεις σχετικά με θέματα μουσικά ή ευρύτερου ιστορικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, π.χ. «Το νέο κύμα» «Τα τραγούδια του Μάνου» «Κινηματογραφικά τραγούδια» «Μίκης Θεοδωράκης – Μάνος Χατζιδάκις» «Τα τραγούδια μας» «Μια θάλασσα μικρή» «Μουσική οικολογία» «Οι ιστορίες των ανθρώπων και τα τραγούδια τους»</p> <p>-<u>Εκτέλεση Μουσικής Συμμετοχή</u> της χορωδίας του σχολείου ή της ορχήστρας στο πλαίσιο πολιτιστικών εκδηλώσεων της τοπικής ή ευρύτερης κοινότητας, μαθητικού διαγωνισμού ή πολιτιστικού μαθητικού φεστιβάλ. <u>Εκτέλεση Μουσικής με χρήση ΤΠΕ</u> Παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα ζωντανά στο Διαδίκτυο συνδεδεμένοι σε πραγματικό χρόνο (real time) με ένα σχολείο σε άλλη χώρα οι μαθητές του οποίου παρουσιάζουν κι εκείνοι με τη σειρά τους το δικό τους</p>	<p>- Πιάνο, μουσικά όργανα Orff, CD Player, σύστημα μικροφωνικής με κονσόλα, ηλεκτρονικός υπολογιστής με βιντεοπροβολέα</p>

		<p>πρόγραμμα.</p> <p><u>-Εκτέλεση Μουσικής-Δημιουργία Μουσικής</u></p> <p>Παρουσιάζουν τραγούδια και μουσική για πολύτεχνα δρώμενα ή μουσικοθεατρικές παραστάσεις που περιλαμβάνουν τη συνδρομή πολλών τεχνών, π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Στο πλαίσιο της παρουσίασης του θεατρικού έργου «Η Γειτονιά των Αγγέλων» του Ιάκωβου Καμπανέλη εκτελούν τραγούδια και μουσική του Μίκη Θεοδωράκη από το ομώνυμο θεατρικό έργο αλλά και τραγούδια του Σταύρου Ξαρχάκου από το δίσκο «Κόσμε αγάπη μου» ■ Δημιουργούν δικά τους κείμενα και σκετς για να επενδύσουν τα τραγούδια από την «Ομορφη Πόλη» και τη «Μαγική Πόλη» σε μουσική του Μίκη Θεοδωράκη ■ Στο πλαίσιο του θεατρικού έργου «Η ζωή του Γαλιλαίου» του Μπέρτολτ Μπρεχτ οι μαθητές μελοποιούν τους στίχους που περιλαμβάνονται στο κείμενο και παρουσιάζουν τα αντίστοιχα τραγούδια στο πλαίσιο μιας παράστασης του έργου που λαμβάνει χώρα στο σχολείο ή εκτός σχολείου σε δράσεις πολιτισμού της τοπικής ή ευρύτερης κοινότητας. ■ Ανεβάζουν παραστάσεις Θεάτρου Σκιών με φιγούρες ή ηθοποιούς –χαρακτήρες φιγούρων βασισμένες στο έργο του Βασίλη Ρώτα «Καραγκιοζικά» και παρουσιάζουν με τη χορωδία και την ορχήστρα του σχολείου τα τραγούδια που έχουν δημιουργήσει οι ίδιοι οι μαθητές μελοποιώντας τους αντίστοιχους στίχους του Β.Ρώτα ■ Στο πλαίσιο της επίσκεψης σε ένα μουσείο παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα με τίτλο «Η μουσική πάει μουσείο» το οποίο περιλαμβάνει γνωστά τους τραγούδια τραγούδια ή τραγούδια που έχουν δημιουργήσει οι ίδιοι οι μαθητές που σχετίζονται γενικότερα με ιστορικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά, ή πολιτιστικά θέματα που διαπραγματεύεται το μουσείο ή ειδικότερα με τα εκθέματα του μουσείου. 	
--	--	---	--

Μερικές Σημαντικές Επισημάνσεις

- Το μάθημα της Μουσικής στη Γενική Εκπαίδευση έχει κατεξοχήν χαρακτήρα εργαστηριακό, λόγω της ανάγκης ανάπτυξης δεξιοτήτων και πρακτικών δημιουργικών διαδικασιών και δραστηριοτήτων για την προσέγγιση της Τέχνης της Μουσικής. Η ποιότητα των σχολικών μουσικών εργαστηρίων καθορίζει σε σημαντικό βαθμό την ποιότητα του μαθησιακού περιβάλλοντος και άρα αποτελεί κλειδί για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων.
- Το μάθημα της Μουσικής θα πρέπει να πλαισιώνεται από μουσικά όργανα. Τα όργανα αυτά θα πρέπει να είναι συμβατά και να καλύπτουν τις ανάγκες των δραστηριοτήτων του Προγράμματος Σπουδών.
- Αποτελεί αναγκαιότητα η δημιουργία ενός Αρχείου με Παρτιτούρες χορωδιακών έργων Ελλήνων συνθετών (από την εποχή της Κρητικής Αναγέννησης έως σήμερα), τα οποία μπορούν να κατηγοριοποιηθούν κατά βαθμό δυσκολίας, θεματολογικά, κατά ύφος, κατά αριθμό φωνών κλπ. Το Αρχείο αυτό, το οποίο θα πραγματοποιηθεί με τη συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης και του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, θα:
  1. Διευκολύνει τους εκπαιδευτικούς μουσικής σε όλες τις βαθμίδες, οι οποίοι θα έχουν έτοιμο υλικό για τις σχολικές εκδηλώσεις, τεκμηριωμένο από το επίσημο Κράτος
  2. Καταγράφει και θα διασώσει έργα τα οποία κινδυνεύουν από πιθανή απώλεια.
  3. Καταγράφεται επίσημα η Χορωδιακή Δημιουργία των Ελλήνων Συνθετών.
- Είναι απαραίτητη η συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών μουσικής προκειμένου να ενημερωθούν για το νέο Πρόγραμμα Σπουδών καθώς και για τις νέες τάσεις και εφαρμογές στο χώρο της Μουσικής Εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τις προτάσεις του Νέου Σχολείου, το Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής αποτελεί ένα ανοιχτό και ευέλικτο πρόγραμμα σπουδών το οποίο έχει ως στόχο να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό και να διευρύνει τις επιλογές του. Κάτι τέτοιο απαιτεί ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού, συνεχή ενημέρωση και επιμόρφωση και παροχή κινήτρων σε ένα πλαίσιο δια βίου μάθησης.